

Hyrynsalmen kunta

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2022

Kunnanhallitus
Kunnanvaltuusto

27.3.2023
15.6.2023

SISÄLLYSLUETTELO

1 TOIMINTAKERTOMUS	3
1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.1.2 Hyrynsalmen kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	4
1.1.3 Taloudellinen kehitys tilinpäätösvuonna	7
1.1.4 Olennaiset muutokset Hyrynsalmen kunnan toiminnassa ja taloudessa	10
1.1.5 Hyrynsalmen kunnan henkilöstö.....	10
1.1.6 Ympäristöasiat.....	14
1.1.7 Hallinnon ja asioiden hallinnan riskit	15
1.1.8 Arvio tulevasta kehityksestä	15
1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	16
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	17
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	18
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	18
1.3.2 Toiminnan rahoitus	19
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	21
1.5 Kokonaistulot ja -menot	21
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	22
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	23
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	27
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	27
1.6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä.....	27
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	28
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	28
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	32
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	34
2.1 Seuranta koskeva sääntely ja tavoitteet	34
2.2 Tavoitteiden toteutuminen.....	34
2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet	34
2.2.2 Talousarvion mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja tasapainottamistoimenpiteet	36
2.3 Määrärahojen ja talousarvioiden toteutuminen	37
2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen	37
2.3.2 Keskusvaalilautakunta, kunnanvaltuusto ja tarkastuslautakunta.....	38
2.3.3 Kunnanhallituksen alainen toiminta	39
2.3.4 Sivistyslautakunta/Sivistyspalvelut	52
2.3.5 Ympäristölautakunta/Tekniset palvelut.....	65
2.3.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	74

2.3.7	Verotulojen ja valtionosuuksien erittely	75
2.3.8	Investointien toteutuminen	76
2.3.9	Rahoitusosan toteutuminen	77
2.3.10	Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	79
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	81
3.1	Tuloslaskelma.....	81
3.2	Rahoituslaskelma	82
3.3	Tase	83
3.4	Konsernilaskelmat	84
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	87
4.1	Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	87
4.1.1	Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät	87
4.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet.....	87
4.2	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	88
4.3	Tasetta koskevat liitetiedot.....	91
4.3.1	Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	91
4.3.2	Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	93
4.4	Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	95
4.5	Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	96
4.6	Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tilinpäätöstietoja.....	98
4.7	Organisaatorakenne / Tilikartta	99
4.8	Tositelajit	106
4.9	Tilinpäätösasiakirjat	107

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat kunnan toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Hyrnsalmen kunnan asukasluku 31.12.2022 oli 2094. Väestön väheneminen jatkui noin 2 %:n vuosivauhdilla. Tämä johtuu ennen muuta suhteellisen korkeasta kuolleisuudesta, joka puolestaan johtuu vanhusvaltaisesta väestöstä, jonka nuorten ikäluokkien pois-muutto työn ja opiskelupaikkojen perässä on aiheuttanut. Pieni nuorten tulomuutto, al-hainen syntyvyys ja pienet nuorten ikäluokat eivät siis kykene enää riittävästi uudista-maan kunnan väestöpohjaa. Eläkeläisten osuus väestöstä on noussut vuoden 2022 ai- kana jo 50 %:iin.

Vanhusvaltaisen kunnan elinkeinorakenne oli toimintakertomusvuoden palvelumallilla ja palvelurakenteella erittäin vahvasti kuntapalvelupainotteinen: yli 60 % kunnan budjetista kului sosiaali- ja terveystalouteen, viidennes sivistykseen ja erityisesti perusopetuk- seen sekä vajaa viidennes teknisiin ja elinvoimapalveluihin sekä hallintoon. Kunta osti, ja ostaa jatkossakin, sopimusten ja kilpailutusten kautta suhteellisen paljon erilaisia yri- tysten tuottamia palveluja, esim. logistiikkaan, investointeihin, hankkeisiin, suunnitteluun ja tekniseen huoltoon liittyen. Vuoden 2022 investoinnit olivat noin 1,7 M euroa, suurim- pana hankkeena uusi päiväkotikoti, joka uudisti varhaiskasvatuksen rakenteellista tehok- kuutta ja laatua.

Kunta ja koko kuntakonserni on jo pitkään tervehtynyt talouttaan. Nyt positiiviset vai- kutukset näkyvät: vuoden 2022 tulos on erinomainen. Myös kunnan lainakanta on pie- nentynyt talouden tervehtymisohjelman toteutuksen ansiosta Kainuun kuntien pie- nimmäksi, peruskunta oli käytännössä lähes velaton vuoden 2022 lopussa. Kunnan tulos on yli 2 M euroa plussalla ja konsernin osalta myös lähes samaa tasoa (n. 1,8 M €). Talous on siis tasapainossa ja konsernialijäämäkin on vihdoin katettu. Erinomainen tulos syntyi seuraavista syistä: kunta ja kuntakonsernin tytäryhtiöt hoitivat taloutensa suunni- teltua paremmin; Kainuun sote -kuntayhtymä teki odotettua paremman tuloksen; kunnal- lisvero- ja yhteisöverokertymä yllättivät erittäin positiivisesti; ja lisäksi kunta onnistui saa- maan harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta sekä teki tuottoisat osakekaupat Kai- nuunmeren Työterveys Oy:n osakkeilla.

Hyrnsalmella on toimivat ja monipuoliset palvelut kuntakokoon nähden ja kuntatalous on tasapainossa, myös kuntakonsernin osalta – alijäämät on katettu ja taseeseen on saatu noin 0,9 M euroa ylijäämää (peruskunnan taseessa on ylijäämää jo 3,2 M €). Eri- tyisesti matkailun ja tuulivoiman kehittämiseen vahvasti satsanneen alueen suhdanne- kehitys ja verokertymä on ollut toimintakertomusvuonna erittäin positiivinen. Ikääntynei- den työttömien työllisyyden hoito on kuitenkin edelleen haastavaa, vaikka monilla aloilla on myös Hyrnsalmella työvoimapolua. Tämä on näkynyt rekrytointiongelmoina myös kunnassa. Myös korona-aika selvitettiin sujuvasti, ja palvelut kyettiin turvaamaan tilin- kertomusvuonna lähes normaalisti. Sen sijaan Ukrainan sodan aiheuttama energian hin- nan huima ja nopea nousu on tuottanut haasteita erityisesti VesiMega Oy:lle ja kunnan kiinteistöjen kulujen hallintaan.

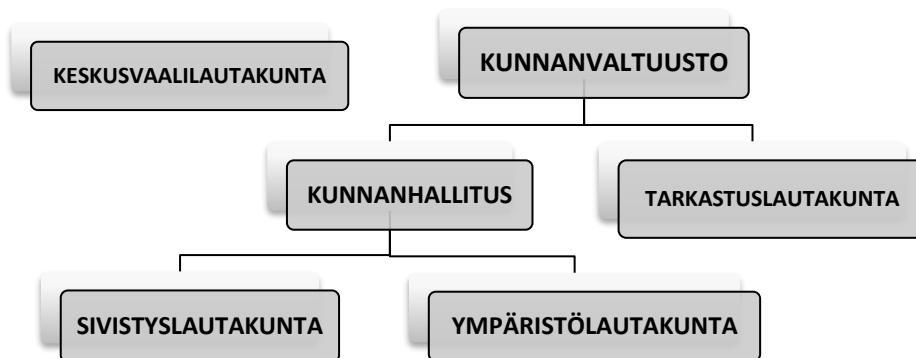
Hyrnsalmen kunnan vahvuus on suhteellisen hyvä työpaikkaomavaraisuus ja iskunke- stävä, resilientti mikroyrityskanta, joka kestää hyvin suhdannevaihteluita. Julkisten palve- luiden suhteellisen suuri osuus työpaikoista (noin kolmannes) sekä suuri eläkeläisten osuus väestöstä (noin puolet) tuovat myös osaltaan vakautta suhdannevaihteluihin, mutta ovat haaste innovatiiviselle kehittämis- ja uudistamisdynamiikalle. Kehittämisen painopiste onkin siirtymässä yhä enemmän mahdollistavan infrastruktuurin ja erilaisten verkostojen sekä digiosaamisen kehittämiseen.

Hyvinvointialueuudistus siirsi sote- ja pelastuspalvelut valtion rahoittamaksi, joten kunnan budjetti alle puolittui viime vuoden vaiheessa; monet toiminnot kuitenkin jatkuvat lähes entisellä toimintamallilla ja entisissä rakenteissa. Hyrynsalmen kunta oli tilinpäätös- vuonna noin 23 M €:n budjetilla erittäin vahva paikallinen toimija ja palvelujen järjestäjä; ja näillä näkymin kunnan ja kuntakonsernin rooli (yli 10 M euron budjetilla) säilyy suhteellisen vahvana ja monipuolisena myös tulevaisuudessa.

Kunnalta ja koko kuntakonsernilta vaaditaan jatkossa nykyistäkin enemmän strategista ketteryyttä, sillä joka tapauksessa talouden niukkuus, palvelujen digitalisointi ja uudenlaiset yhteistyö- ja tuotanto- sekä kehittämismallit kunnallisissa palveluissa lisääntyvät. Aloittanut hyvinvointialue ja tuleva TE-palvelujen uudistus pakottavat kunnan ja kuntakonsernin uudistamaan toimintatapojaan, työnjakoa ja palvelujaan jatkuvasti; myös edunvalvonta korostuu jatkossa nykyistä enemmän.

1.1.2 Hyrynsalmen kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kunnan organisaatio ja toiminnot jakautuvat luottamushenkilöorganisaatioon ja palveluorganisaatioon (ks. kuva alla). Kunnallinen päätösvalta perustuu kuntien edustukselliseen demokratiaan. Asukkaat valitsevat vaaleissa ylimmän päättävän toimielimen, valtuuston. Muut kunnalliset luottamushenkilöistä koostuvat elimet ovat kunnanhallitus, lautakunnat sekä erilaiset johtokunnat ja toimikunnat. Hyrynsalmen luottamushenkilöorganisaatio on suhteellisen kevyt. Valtuustokauden vaihtuessa 1.8.2021 alkaen kunnanhallituksen, sivistyslautakunnan ja ympäristölautakunnan jäsenmääriä pienennettiin aiemmasta.

Kunnanvaltuusto

Toimintavuoden aikana kunnanvaltuusto (21 valtuutettua) kokoontui 6 kertaa.

Valtuutetut 1.1.–31.12.2022

Bäckman Markku	SDP
Hankkila Juha	SDP
Heikkinen Aira	KESK
Heikkinen Helena	KESK
Heikkinen Pertti	KESK
Heikkinen Tarmo	KESK
Helenius Anssi	VAS
Juntunen Ari	PS
Kaartinen Kati	KESK
Kemppainen Esa	KESK
Kemppainen Tapani	KESK
Keränen Pauli 10.11.2022 alk.	KESK
Keränen Taisto	KESK

Kivijärvi Tuula	KESK
Kortelainen Juha	VAS
Kurkinen Herkko	KESK
Kuvaja Outi	SDP
Moilanen Heimo	PS
Nykänen Kati	KESK
Oikarinen Maarit 30.9.2022 saakka	KESK
Sorri Johanna	KESK
Tolonen Jussi	SDP

Valtuutettuja yht. 21

Valtuuston puheenjohtaja
Valtuuston I varapuheenjohtaja
Valtuuston II varapuheenjohtaja

Sorri Johanna
Heikkinen Pertti
Bäckman Markku

Kunnanhallitus

Hyrnsalmen kunnanhallitukseen kuului 7 jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2022 aikana 15 kertaa.

Kunnanhallituksen jäsenet 1.1.–31.12.2022:

Jäsenet		Varajäsenet	
Heikkinen Aira 10.11.2022 alk.	KESK	Iris Puhakka 10.11.2022 alk.	KESK
Kaartinen Kati	KESK	Kurkinen Herkko 15.12.2022 alk.	KESK
Kemppainen Esa	KESK	Keränen Taisto	KESK
Kemppainen Tapani	KESK	Keränen Pauli	KESK
Kivijärvi Tuula	KESK	Heikkinen Helena	KESK
Kortelainen Juha	VAS	Helenius Anssi	VAS
Oikarinen Maarit 30.9.2022 saakka	KESK	Iris Puhakka 30.9.2022 saakka	KESK
Tolonen Jussi	SDP	Kuvaja Outi	SDP

Jäseniä yht. 7

Kunnanhallituksen puheenjohtaja
Kunnanhallituksen varapuheenjohtaja

Kemppainen Tapani
Kortelainen Juha

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnassa on viisi jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 9 kertaa.

Tarkastuslautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2022:

Jäsenet		Varajäsenet	
Heikkinen Tarmo	KESK	Kemppainen Esa	KESK
Heikkinen Ulla	KESK	Tolonen Helka	KESK
Kemppinen Tarja	VAS	Mäkeläinen Sirpa	VAS
Kuusela Raimo	SDP	Leinonen Pekka	SDP
Nykänen Kati	KESK	Heikkinen Pertti	KESK

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja
Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtaja

Nykänen Kati
Heikkinen Tarmo

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnassa oli 5 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 9 kertaa.

Sivistyslautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2022

Jäsenet		Varajäsenet	
Heikkinen Aira	KESK	Puhakka Iris	KESK
Juntunen Ari	PS	Moilanen Heimo	PS
Kaartinen Kati	KESK	Kivijärvi Tuula	KESK
Kurkinen Herkko	KESK	Leinonen Antti-Lassi	KESK
Kuvaja Outi	SDP	Heikkinen Asta	SDP
Sivistyslautakunnan puheenjohtaja		Kurkinen Herkko	
Sivistyslautakunnan varapuheenjohtaja		Kuvaja Outi	

Ympäristölautakunta

Ympäristölautakunnassa 5 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Ympäristölautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 7 kertaa.

Ympäristölautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2022:

Jäsenet		Varajäsenet	
Hankkila Juha	SDP	Leinonen Pekka	SDP
Heikkinen Helena	KESK	Tolonen Helka	KESK
Keränen Taisto	KESK	Keränen Pauli	KESK
Kivijärvi Tuula 10.11.2022 alk.	KESK	Kaartinen Kati 10.11.2022 alk.	KESK
Moilanen Heimo	PS	Juntunen Ari	PS
Oikarinen Maarit 30.9.2022 saakka	KESK	Kaartinen Kati 30.9.2022 saakka	KESK
Ympäristölautakunnan puheenjohtaja		Keränen Taisto	
Ympäristölautakunnan varapj.		Moilanen Heimo	

Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnassa on viisi jäsentä ja varajäsentä.

Keskusvaalilautakunnan jäsenet 1.1.–31.12.2022:

Jäsenet		Varajäsenet	
Heikkinen Kari			
Heikkinen Ulla			
Keränen Olli			
Saukko Tuulikki			
Suutari Eija			
Varajäsenet			
Pehkonen Tiina			
Keränen Pauli			
Kivijärvi Matti			
Moilanen Alpo			
Pekkala Risto			
Keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja		Heikkinen Ulla	
Keskusvaalilautakunnan varapj.		Suutari Eija	

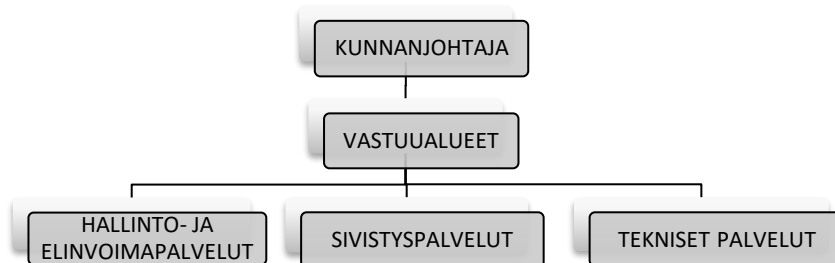
Hyrynsalmen kunnan palveluorganisaatio

Hyrynsalmen kunnan **palveluorganisaation** muodostavat seuraavat osastot: hallinto- ja elinvoimapalvelut, sivistyspalvelut ja tekniset palvelut (ks. seuraava kuva). Osastojen välisestä tehtäväjaosta ja osastojen välisestä yhteistyöstä, josta päättää kunnanhallitus, on keskusteltu hallintosäännön uusimisprosessien yhteydessä. (Kunnanvaltuusto hyväksyi hallintosääntöön viimeisimmät muutokset 17.6.2021. Tässä yhteydessä hallintosäännön muutokset eivät kuitenkaan koskeneet niinkään osastojen keskinäistä työnjakoa vaan mm. tiedonhallintaa, eri toimielimien kokoa ja tehtäviä, viranhaltijoiden tehtäviä ja toimivaltaa henkilöstöasioissa. Hallintosääntöä uudistetaan vuoden 2023 keväällä.) Osastojen välistä käytännön yhteistyötä on koordinoitu lähinnä johtoryhmätyöskentelyn kautta.

Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat tehtäväalueiden johtavat viranhaltijat, joille on hallintosäännöissä määritelty päätösvaltaa (ks. kuva alla). Näitä ovat

- hallinto- ja elinvoimapalvelujen osalta: kunnanjohtaja, kehityspäällikkö, hallintopäällikkö (huom. aluearkkitehdin virka täyttämättä)
- sivistyspalvelujen osalta: sivistyspalvelujen osastopäällikkö, rehtorit ja varhaiskasvatuspäällikkö sekä kirjastopalvelupäällikkö
- teknisten palvelujen osalta: teknisten palvelujen osastopäällikkö, käyttöpäällikkö, rakennustarkastaja, palveluesimies ja asuntosihteeri.

Kaikkiaan kunnan palveluorganisaatiossa työskenteli vuoden 2022 lopussa 83 henkilöä. Kunta on siis edelleen paikallisesti erittäin merkittävä työllistäjä. Vaikka osastoilla on paljon yhteistä palvelutuotantoa ja tiimejä, on niillä myös selkeät omat roolit. Sivistys- ja tekniset palvelut ovat toiminnallisten asiakaspalvelujen tuottajia ja hallinto johtaa yleistä elinvoima- ja elinkeinojen kehittämistyötä sekä organisoii operatiivisella tasolla kuntademokratiaa ja koko organisaation, myös koko kuntakonsernin, hallintoa ja seurantaa sekä tuottaa niihin liittyviä palveluja.

1.1.3 Taloudellinen kehitys tilinpäätösvuonna

Maailman ja Suomen talouskehityksen yleispiirteitä

Vuosi 2022 on ollut poikkeuksellinen. Ympäri maailmaa levinnyt koronapandemia on edelleen vaikuttanut paitsi normaaliin arkeen myös työelämään ja talouteen. Korona on vaikuttanut yhteiskuntaamme lisäämällä epävarmuutta ja varautumista sekä muuttamalla työnteon rutiineja (esim. etätö ja etäopetus; etä- ja hybridikokoukset; erilaiset varotoimet palvelujen järjestämisessä). Myös vuoden 2022 helmikuussa alkanut sota Euroopassa kohotti nopeasti energian hintaa ja kiihdytti inflaatiota sekä nosti lainojen korkotasoa. Venäjän hyökkäyssota nosti merkittävästi myös monien raaka-aineiden hintoja jo valmiiksi korkealta tasolta.

VM:n mukaan Suomen bruttokansantuote kääntyi vuoden 2022 syksyllä lievään laskuun, ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan myös vuoden 2023 alkupuoliskon ajan. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa, kun tulot eivät ole kasvaneet hintojen nousun tahdissa. Ennusteiden mukaan inflaatio kuitenkin hidastuu jo

vuoden 2023 aikana, ja tulojen kasvu nopeutuu. Velkaantuneiden kotitalouksien ja kuntienkin ahdinkoa lisää kuitenkin korkojen nousu.

Hintojen nousuun on odotettavissa helpotusta. Raaka-aineiden hintapiikki on jo ohitettu, ja koronan aiheuttamat maailmankaupan pullonkaulat ovat helpottaneet. Sähkön hinta pysyy korkeana talven ajan, mutta siinäkin on odotettavissa laskua keväällä ja kesällä. Vuoden 2022 lopulla työllisyysaste oli ennätyskorkealla. Myös avoimia työpaikkoja oli ja on edelleen varsin paljon.

Kainuun talousalueen kehitys

Kainuun liiton mukaan Kainuun aluetaloudessa, yritysdynamiikassa ja työpaikka- ja työllisyyskehityksessä on ollut erittäin vahva positiivinen kehitys viime vuosina. Samaan aikaan trendinomainen väestön väheneminen on kuitenkin jatkunut viimeaikaisista lievästä muuttovoitoista huolimatta. Kainuun työttömyysaste on matala, työttömien määrä on laskenut ja uusia avoimia työpaikkoja on tarjolla runsaasti. Kääntöpuolena ovat erityisesti yritysten rekrytointiongelmien.

Kainuun tilannekuvasta nousevat keskeisimmät aluekehityksen pullonkaulat ovat osaan työvoiman saatavuus, saavutettavuuden kehittäminen (erityisen akuuttina asiana lentoliikenteen jatkuvuuden turvaaminen) sekä uusien investointien saaminen alueelle. Kehittämistyössä onnistumisella on suora kytkentä myös alueen kuntatalouteen.

Koronakriisistä toipuminen oli Kainuussakin hyvässä vauhdissa, kunnes Venäjän käynnistämä hyökkäyssota Ukrainaan helmikuussa 2022 loi uuden globaalin kriisin. Sota ja siihen liittyvät pakotteet ja vastapakotteet vaikuttavat suoraan ja välillisesti Kainuuseen ja kainuulaisten yritysten toimintaan erityisesti energian, raaka-aineiden ja materiaalien hintojen nousuna sekä saatavuusongelmina. Talouden epävarmat näkymät, markkinahäiriöt, pakolaisaalto, humanitaarinen kriisi ja inflaatio ovat ajaneet maailmantalouden taantumaan, jonka syvyyttä, kestoa ja vaikutuksia Kainuuseen on vaikea ennakoita.

Kunnallistalous

Kuntaliiton mukaan Suomen kuntatalous oli vuonna 2022 juuri ja juuri tasapainossa. Tilinpäätösarvioihin vaikuttivat kuitenkin sekä miljarditasolle nousseet omaisuuden kirjanpidolliset myyntivoitot että myös HKL:n yhtiöittäminen. Ilman näitä kertaluonteisia erä rahoitusjäämä olisi ollut tuntuvasti alijäämäinen. Tilikauden tulos ylsi 1,3 miljardiin eroon, mutta oli negatiivinen noin 90 kunnassa.

Yhteisöveron tuotto kasvoi peräti 7 prosenttia, kunnallisvero 5 prosenttia ja kiinteistöverokin yli 6 prosenttia. Myös peruspalvelujen valtionosuudet kasvoivat sote-uudistuksen alla reilulla kuudella prosentilla.

Kulujen kasvu oli ripeää. Kunnissa kulut kasvoivat vajaat 5 prosenttia ja kuntayhtymissä vajaat 2 prosenttia. Kuntayhtymien menot tulevatkin kasvamaan ennakkotiedoista vielä reippaasti. Menoja kasvattaa muu muassa sote-uudistuksen voimaannpanoon liittyvä velvollisuus kattaa kuntayhtymän taseeseen kertynyt alijäämä ennen sen siirtymistä hyvinvointialueelle ja HUS-yhtymään.

Palveluiden ostot lisääntyivät viime vuosien tapaan kuntataloudessa erittäin nopeasti: noin 12 prosenttia. Sen sijaan kuntien ja kuntayhtymien palkkakulujen kasvu oli yllättävän vaimeaa: vain noin 2 prosenttia. Niukka kuntien palkkasumman kasvu saattaa olla merkki huomattavista vaikeuksista saada avoimiin työpaikkoihin ammattitaitoisia työvoimaa.

Kuntien ja kuntayhtymien energiakulut, muun muassa sähkö, kaasu ja lämmitys, nousivat viime vuonna ripeästi. Energiakulut lisääntyivät edellisvuodesta noin 8 % ja aiheuttivat kuntatalouteen viime vuonna noin miljardin euron kulut. Hintatason nousu tulee välittymään ruuan, ostopalvelujen ja esimerkiksi korkojen kustannuksiin vielä pitkään. Vuonna 2022 kuntien kustannusten nousu Venäjän sotatoimien vuoksi pysyi kuitenkin

melko maltillisena. Keskeisenä tekijänä olivat kuntien korkosuojaukset ja ostoihin liittyvät pitkät sopimuskaudet.

Kuntien eriytyminen kiihtyi viime vuonna. Vuosikate heikkeni kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta pudotus oli isoissa kaupungeissa muita kuntakokoryhmiä vähäisempää. Suurin pudotus oli kuitenkin 40 000–100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Kuntien talous eriytyi myös alueellisesti. Vahvimmat tilikauden tulokset tehtiin muutamassa kaupungissa, muu kuntakenttä oli nollan tuntumassa tai miinuksella.

Kuntakenttä eriytyi myös investointien ja velkaantumisen suhteen. Investointimenot kasvovat kuntayhtymissä erittäin voimakkaasti, mutta kunnissa maltillisemmin. Suurimpien kaupunkien investoinnit ja lainakanta pysyivät lähes aikaisempien vuosien tasolla, mutta lainakanta väheni viime vuonna 188 kunnassa. Kunnat ottivat viime vuonna syömävelkää vain noin 12 miljoonaa euroa.

Viime vuosi oli monella tapaa hyvin poikkeuksellinen, sillä sitä hämmensi niin korona, sota Ukrainassa kuin sote-valmistautuminen. Vuoden alussa asetettiin vielä lukuisia koronarajoitustoimia muun muassa ravintoloiden ja liikuntapalveluiden toiminnalle, eikä koronapandemia ole hävinnyt yhteiskunnastamme sen jälkeenkään. Kuntien sote-palvelut toimivat koronan ennaltaehkäisyssä, testaamisessa ja potilaiden hoidossa varsin ketterästi muun muassa valtion koronatuon avustamana.

Helmikuussa käynnistynyt sota Euroopassa aloitti puolestaan ennätysellisen pakolaisaallon, varautumistoimet ja mullisti markkinahintoja sekä yritysten toimintaedellytyksiä. Kustannukset nousivat budjetoitua enemmän, mutta toistaiseksi kuntien palvelut ovat toimineet hyvin myös tässä kriisissä. Voimakkaimmin viime vuoden tilinpäätösarvioita heilauttivat kuitenkin poikkeukselliset myyntivoitot muun muassa sote-kiinteistöistä. Satunnaiserät väistyvät tulevina vuosina, mutta niiden mukana väistyvät myös kuntien, pl. Helsinki, sote-paineet. Tulevina vuosina kuntien talous ja palveluiden järjestäminen on aiempaa ennustettavampaa.

Hyrnsalmen kunnan toiminnan ja talouden kehitys

Hyrnsalmi edustaa Pohjois-Suomessa ja Kainuun maakunnassa tyypillistä harvaan asutun (n. 1,6 as/km²) maaseudun pientä kuntaa, jossa korkeasta kuolleisuudesta ja poismuutosta johtuva väestön väheneminen on jatkunut 1960-luvulta lähtien. Vuoden 2022 lopussa hyrnsalmelaisia oli 2094, joista reilu kolmannes on yli 65-vuotiaita ja noin 50 % eläkeläisiä. Miesten enemmisyys on selvä työikäisissä, mikä johtuu naisten herkemästä muuttoaktiivisuudesta, ja naisten osuus yli 65-vuotiaissa, mikä johtuu naisten korkeammasta keski- ja eliniästä. Alle 15-vuotiaiden osuus oli vain noin 10 %. Tällaisen kunnan palvelujen painopiste on hyvinvointi- ja sotepalveluissa, joihin resurssit on myös suunnattu. Lakisääteisten varhaiskasvatus- ja sivistyspalvelujen sekä teknisten palvelujen ja kaavoituksen rakenteita on virtaviivaistettu ja toimintoja tehostettu. Elin- ja veto-voiman kehittämisessä on hyödynnetty tehokkaasti myös ulkopuolista hankerahoitusta. Kunnan työllisyystilanne on parantunut viime vuosina nopeasti, mutta rakenteellinen työttömyys on edelleen suhteellisen korkea, erityisesti yli 60-vuotiaissa - vaikka samalla kunnassa on joillakin toimialoilla jopa työvoimapulaa.

Hyrnsalmen kunta (ja koko kuntakonsernin) pääsi toimintakertomusvuonna erittäin hyvään tulokseen, mutta jatkossa kuntatalouden näkymät ovat haastavat. Määräaikaisten tukien poistuminen sekä sote-uudistus muuttavat kuntataloutta merkittävästi, samoin työllisyyden hoidon siirtyminen kuntien vastuulle. Myös levoton kansainvälinen tilanne vaikuttaa niin julkisen sektorin menoihin ja tuloihin kuin myös kuntatalouteen. Vaikutukset näkyvät menopaineina erityisesti valtiontaloudessa – turvallisuuteen, varautumiseen ja maahanmuuttoon liittyvinä määrärahatarpeina. Tällä on suoria ja välillisiä vaikutuksia myös kuntatalouteen, erityisesti valtionosuuksien ja verotuksen sekä mahdollisten palveluleikkausten kautta.

Tällä hetkellä kuntatalous on tasapainossa. Hyrynsalmen kunta ja kuntakonserni on saanut vuoden 2022 aikana taloutensa kuntoon ja alijäämät katetuksi. Tämä on pitkäjänteisen talouden tervehdyttämistyön tulos.

1.1.4 Olennaiset muutokset Hyrynsalmen kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vanhusvaltaisen kunnan elinkeinorakenne on luonnollisesti nykyisellä palvelumallilla julkis palvelupainotteinen, joka näkyy kunnan suurena roolina paikallisyhteisössä – sekä palvelujen tuottajana että työllistäjänä. Kunnan budjetin varassa operoivat kunta ja sosiaali- ja terveystalouden kuntayhtymä ovat selvästi kunnan suurimmat työllistäjät (n. 30 % työpaikoista). Yli 60 % kunnan nettobudjetista kuluikin toimintakertomusvuonna sosiaali- ja terveystalouteen, viidennes varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja sivistykseen sekä loput vajaa viidennes erilaisiin teknisen infran palveluihin ja elinvoiman kehittämiseen sekä hallintoon.

Kunnan organisaatio on toteuttanut säästöohjelmaa koko edellisen valtuustokauden ja kuluvankin kauden ensimmäisen puoliskon. Määrätietoisuuden tulos on nähtävissä. Talous on saatu hyvin hallintaan, koska kunta ja oma kuntakonserni on tehnyt hyviä tilinpäätöksiä viime vuosina, ja erityisen hyvin onnistuttiin vuonna 2022. Myös vuoden 2023 ensimmäiset kuukaudet ovat käynnistyneet, ainakin talouden osalta, positiivisesti, jopa talousarviota paremmin.

Toimintaympäristöstä nouseviin haasteisiin on vastattu Hyrynsalmella edelleen yhtenäistämällä organisaatiota, parantamalla palvelurakennetta ja puuttamalla ei lakisääteisten palvelujen priorisointiin ja tasoon. Myös velkaantuminen on pidetty kurissa – investointeja on toteutettu erittäin harkitusti, pääpaino on ollut rakenteellisissa investoinneissa, joilla on parannettu palvelujen laatua ja tehostettu käyttötaloutta pitkällä tähtäyksellä (esimerkkinä tästä on uusi päiväkotihanke). Kunta on tällä hetkellä lähes velaton, mikä antaa mahdollisuuksia uusille investoinneille ja helpottaa uusien kehittämissaasteiden kohtaamista. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen, vuoden 2023 alusta, kunnan talouden hallinta on yhä enemmän kunnan omissa käsissä.

1.1.5 Hyrynsalmen kunnan henkilöstö

Henkilöstön määrä ja rakenne

Hyrynsalmen kunnan palveluksessa oli 31.12.2022 talousarviota vastaavasti yhteensä 83 henkilöä, joista vakinaisessa työsuhteessa oli 59 (3 osa-aikaista) ja määräaikaista 24 (sijaisuuksia 4, avoimen viran hoito 4 ja palkkatuella 3).

Seuraavat taulukot ja kuvat osoittavat henkilöstön työsuhteiden luonteen, ikääntymisen sekä eläkkeelle siirtymisen.

Palvelussuhteen luonne

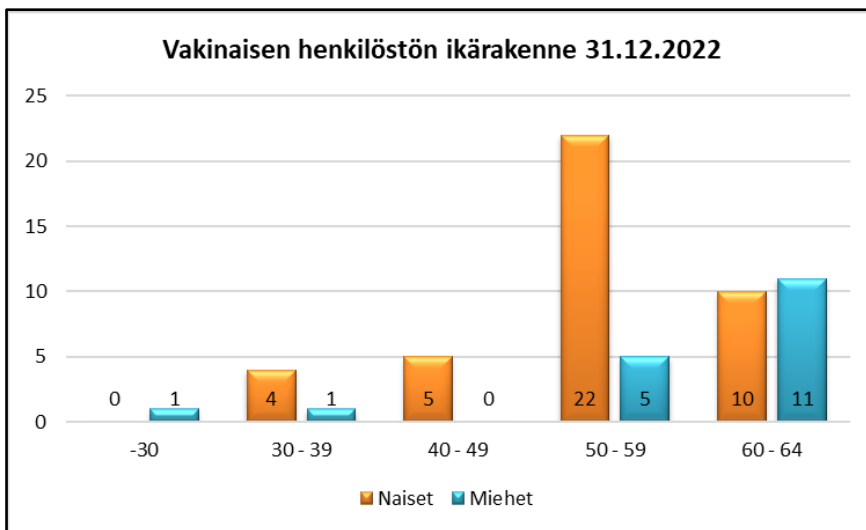
Henkilöstö	31.12.2022	31.12.2021	Muutos
Toistaiseksi voimassa oleva	59	66	-7
Määräaikainen	21	32	-11
Palkkatuki	3	3	0
Oppisopimus	0	1	-1
Yhteensä	83	102	-19

Päätoimisuus

Henkilöstö 31.12.2022	Hallinto- ja elinvoimapaalvelut	Sivistyspalvelut	Tekniset palvelut	Yht.
Kokoaikatyö (vak.)	5	26	25	56
Osa-aikatyö (vak.)		3		3
Kokoaikatyö (määräaikainen)		13	4	17
Osa-aikatyö (määräaikainen)	1	1	2	4
Kokoaikatyö (palkkatuki)	1		2	3
Yht.	7	43	33	83

Ikärakenne

Vakinaisen henkilöstön keski-ikä on 54,6 (miehet 55,6 ja naiset 54,4).

Eläkkeelle siirtyminen

Vuoden 2022 aikana vanhuuseläkkeelle on siirtynyt 3 henkilöä.

Eläkemuoto	2019	2020	2021	2022
Kuntoutustuki	1			
Vanhuuseläke	5		3	3
Työkyvyttömyyseläke		1		
Yhteensä:	6	1	3	3

Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) ennusteen (2/2021) mukaan joka kolmas kuntatyöntekijä eli yli 170 000 työntekijää jää eläkkeelle seuraavien kymmenen vuoden aikana. Eläköityminen on suurta mm. opettajien, sihteerien ja kiinteistöhuollon työntekijöiden ammattiryhmissä sekä perhepäivähoitajilla, lastenhoitajilla ja lastentarhanopettajilla. Erittäin pienissä kunnissa eläköitymisen osuus työntekijöistä on suuri. Hyrynsalmella kuntatyöntekijöiden eläköityminen on ennusteen mukaan suhteellisesti Suomen kuntien toiseksi suurinta: vanhuuseläkkeelle on jäämässä 46,8 prosenttia ja työkyvyttömyyseläkkeelle 5,6 prosenttia työntekijöistä kymmenessä vuodessa.

Eläköitymisten pelätään heikentävän kuntien palvelutuotantokykyä erityisesti väestöään menettävillä alueilla ja johtavan palveluiden keskittymiseen suuriin kaupunkeihin. Valtiohallinnon keinoja varautua tilanteeseen ovat mm. eläkkeelle siirtyneiden työntekijöiden kannustaminen osallistumaan työelämään esim. verohelpoituksin, koulutusmäärien lisääminen kriittisillä aloilla sekä työperäisen maahanmuuton tukeminen. Kunnassa voidaan pyrkiä suunnitelmallisesti edistämään työntekijöiden työkykyä siten, etteivät he eläköityisi ainakaan ennenaikaisesti, parantamaan työntekijöiden mahdollisuuksia kehittää omaa osaamistaan työn ohella sekä kehittämään työn tekemisen tapoja ja edellytyksiä (mm. etätyö). Tulevaisuudessa on varauduttava myös joustaviin, houkutteleviin työnkuuviin, jotta rekrytointimarkkinaa saadaan laajemmaksi.

Palvelussuhteet, työaika ja työpanos

Kunnan vakinainen henkilöstö on suhteellisen kokenutta: palvelusuhde on kestänyt vähintään yli 15 vuotta yli puolella henkilöstöstä, lähes viidennes on ollut kunnassa töissä jo yli 30 vuotta.

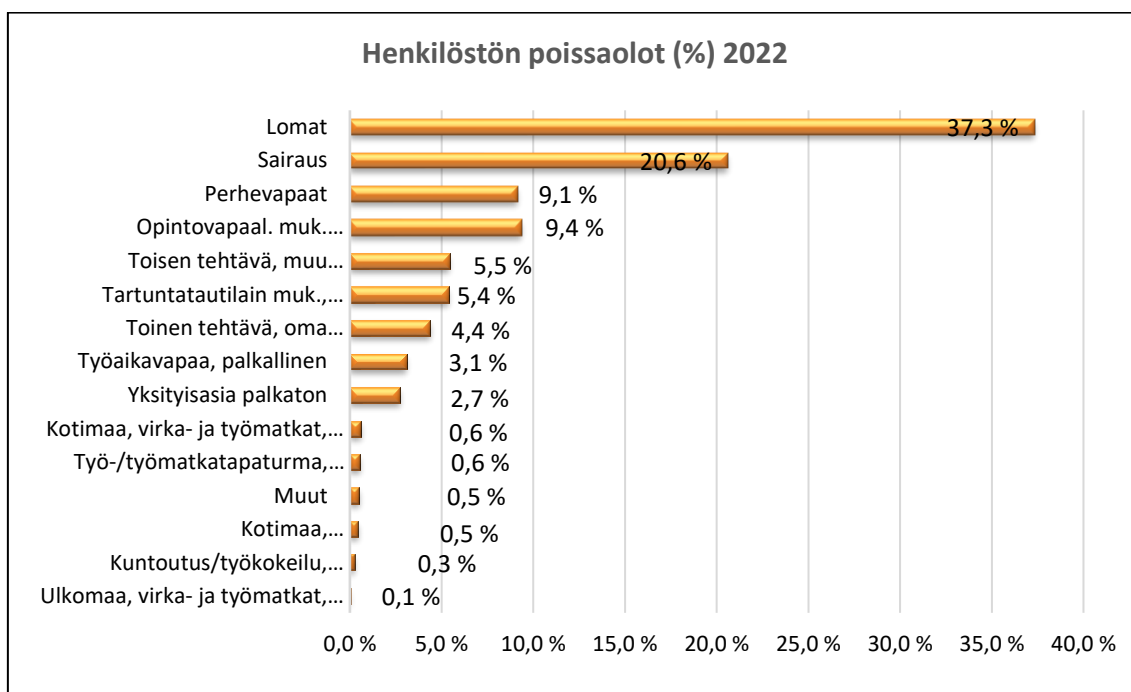
Henkilöstön ikärakenne sekä keskimäärin pitkään jatkuneet työsuhteet näkyvät toimintakertomusvuonna erityisesti runsaissa vuosilomien määrissä. Sairauspoissaoloja oli 13,2 päivää/henkilö/vuosi, mikä on kunta-alan keskimääräistä sairauspoissaolomäärää selvästi alempi; vuonna 2021 sairauspoissaolopäiviä oli kunta-alan työntekijöillä keskimäärin 16,7 vuodessa. Sairauspoissaolot ovat edellisten vuosien tasolla: sairauspoissaolojen keskimääräinen määrä vuodessa oli vuonna 2021 12,5 päivää per henkilö ja vuonna 2020 14,9 päivää per henkilö. Sairauspoissaolojen heilahteluun vaikuttavat merkittävästi yksittäiset pidemmät sairauslomat.

Sairauspoissaoloista on aiemmista vuosista poiketen erotettu oma ryhmänsä 'Tartuntatautilain mukainen poissaolo', joka hankaloittaa jonkin verran sairauspoissaolojen määrän kehityksen vertailtavuutta. Nämä poissaolot voivat olla sairaudesta johtuvia tai taudin leviämisen ehkäisemiseksi toteutuneita poissaoloja. Jos sairauspoissaoloihin lasketaan mukaan tartuntatautilain mukaiset poissaolot, keskimääräinen sairauspoissaolo nousee 16,7 päivään vuodessa henkilö kohden.

Poissaololuokka 'Muut' sisältää mm. palkalliset merkkipäivä- ja muut virka-/työvapaat sekä AY- ja luottamusmieskoulutukset. Kuvassa Henkilöstön poissaolot (%) 2022 esitetään kaikkien henkilöstön poissaolojen prosentuaalinen jakautuminen eri poissaololuokkiin.

Poissaolot

Poissaolot 2022	Hallinto-, elinvoima- ja sivistyspalvelut	Tekniset palvelut	Työpäivät yhteensä
Ulkomaa, virka- ja työmatkat, palkallinen	3	0	3
Kuntoutus/työkokeilu, palkallinen	10	5	15
Kotimaa, ammat.täyd.koulutus, palkallinen	24	0	24
Muut	26	1	27
Työ-/työmatkatapaturma, palkallinen	30	0	30
Kotimaa, virka- ja työmatkat, palkallinen	30	2	32
Yksityisia palkaton	60	86	146
Työaikavapaa, palkallinen	124	41	165
Toinen tehtävä, oma organisaatio, palkaton	233	0	233
Tartuntatautilain muk., palkallinen	230	57	287
Toisen tehtävä, muu työnantaja, palkaton	290	0	290
Opintovapaal. muk. opintovapaa, palkaton	245	253	498
Perhevapaat	482	4	486
Sairaus	580	516	1096
Lomat	1113	873	1986
Yhteensä	3480	1838	5318

Osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Johtoryhmätyöskentelyn ja laajennetun johtoryhmän sekä poikkeusolojen johtoryhmän kautta on hallittu koronatoimia, edistetty strategista näkemystä ja uuden oppimista kuntaorganisaatioissa ja koko kuntakonsernissa. Opiskeluun on kannustettu - erityisesti tarjonnaltaan lisääntyneen ja kustannustehokkaan etäopiskelun kautta. Ideana on, että oppimista tukeva organisaatio mahdollistaa selviytymisen jatkuvasti ja yhä nopeammin muuttuvassa toimintaympäristössä.

Kunnan tehokas ja tulokellinen toiminta edellyttää:

- yhteistä näkemystä tulevaisuudesta – vuosittaiseen talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan kirjattua yhteistä visiota ja perustehtävää on yhdessä konkreettisesti käytännön toimenpiteiksi kaikessa palvelutuotannossa
- tehokasta tiimitoimintaa, viestintää ja oppimista – on parannettu uusituilla viestintävälineillä ja uudelle etäkoulutuslustralle (ICT-uudistus, koulutukset ja ryhmätyöskentelyalustojen hyödyntäminen sekä etäkokousten ja etätöiden hyödyntäminen niissä tehtävissä, joihin se luontevasti soveltuu)
- henkilökohtaista pätevyyttä ja työmotivaatiota sekä ymmärrystä kunnan palveluprosesseista ja perustehtävästä – on koronan keskellä jouduttu pohtimaan uudesta näkökulmasta, koska etätö ja etäkokoukset sekä hajautetut tiimit ovat kunnassa uusi ilmiö
- keskustelevaa ja aktiivista johtamista – on edistetty kiinnittämällä huomiota esimiestyöhön kaikilla tasoilla; kunta on myös hakeutunut esimiestyön kehittämishankkeeseen, joka käynnistyi (lähes vuoden myöhässä) vasta aivan vuoden 2022 lopussa; hankkeen resursseilla tuetaan siis hyvin konkreettisesti työyhteisön “kipupisteiden” tunnistamista ja työhyvinvoinnin kehittämistä.

Työn vaatavuuden arviointi on otettu käyttöön koko organisaatiossa vuoden 2020 alusta (ja on edelleen kehittämisen alla, samoin kuin henkilökohtaisen palkanosan käyttöönotto), mikä helpottaa toimenkuvien, työnjaon ja tiimien rakentamista sekä palkkojen täsmentämistä.

Terveydellinen toimintakyky ja hyvinvointi

Sairaudesta johtuvat poissaolot indikoivat hyvin toimintakykyä. Vuoden 2022 aikana kertyi sairaudesta ja tapaturmista aiheutuvia poissaolopäiviä yhteensä 1096 päivää, mikä on noin 200 päivää vähemmän kuin edellisvuonna. Vertailtavuutta heikentää kuitenkin erillisen 'Tartuntatautilain mukaiset poissaolot' -luokan mukana olo (ks. edellä Palvelusuhteet, työaika ja työpanos). Henkilöstön jaksamista tuettiin kehityskeskusteluilla ja henkilökohtaisilla työnohjauksilla. Kunta myös hakeutui Kainuun kuntien yhteiseen esimiestyö- ja työhyvinvointihankkeeseen, joka käynnistyi vuoden 2022 lopussa ja jatkuu vuoden 2023 ajan.

Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Tehtävän vaatavuuden arviointiin (TVA) perustuva palkkaus otettiin käyttöön vuoden 2020 alusta. TVA –prosessin tuloksena laadittiin palkkaohjelma vuosille 2020–2021, jota on korjattu vuoden 2021 ja vuoden 2022 aikana järjestelyvaraerän kautta sekä vuoden yksittäisillä, toimenkuvien muutosten kautta tehdyillä palkantarkistuksilla.

Uuden työehtosopimuskauden sekä palkkaohjelman 2022 - 2025 myötä kunta-alan palkat nousivat vuonna 2022 +2 %:n yleiskorotuksella 1.6.2022 sekä +0,53 %:n keskitetyllä järjestelyerällä 1.10.2022.

Koko henkilöstökulut laskivat tilinpäätösvoonna edellisestä vuodesta 4 % ja palkkakulut 1,5 %. Tähän vaikutti lähinnä aiempaa pienempi henkilöstön määrä, koska määräaikaissuoksia päättyi ja muutamia virkoja jätettiin täyttämättä. Liitteenä on henkilöstökuluja osoittava taulukko (liitetieto luvussa 4.5).

1.1.6 Ympäristöasiat

Ympäristö on Hyrynsalmen strategisessa kehittämisessä vahvuus ja ehdoton matkailun ja asumisen vetovoimatekijä – siitä pidetään hyvää huolta ja sitä hyödynnetään. Seuraavat ympäristöasiat olivat kunnan toiminnassa toimintakertomusvuonna huomionarvoisia:

- Ahvenlamminkankaan suljettu kaatopaikka on kunnan velvoitetarkkailussa.

- Kainuun pilaantuneista maa-alueista ja niiden kunnostustarpeesta tehtyä selvitystä toimeenpannaan vuosittain suunnitelman mukaan.
- Jätehuolto, jätteiden lajittelu ja kierrätys ovat jatkuvan kehittämistyön kohteena; erityisesti matkailukeskuksessa, jossa kierrätys ja kestävyys ovat mainetekijöitä.
- Jätevedenpuhdistamo toimii moitteettomasti ja vastaanottaa myös kasvavan Uk-kohallan matkailukeskuksen jätevedet. Kunnassa ja kuntakonsernissa on varauduttu systemaattisesti myös pitkien sähkökatkosten aiheuttamiin ongelmiin veden jakelussa ja jätevesihuollossa.
- Ilmanlaatu Hyrynsalmella on hyvä, eikä uhkatekijöitä tällä sektorilla ole.
- Energiaa säästetään esimerkiksi siirtymällä Led-valaistukseen uusissa ja korjauskohteissa, askel askeleelta.
- Uusiutuvaan energiaan alueella ja kuntakonsernissa satsataan: tuulivoima, bioenergia ja vesivoima (lähinnä haittojen ehkäisy) ovat osa kuntakonsernin strategiaa, ja öljyn käyttöä kunnan kohteissa tarkastellaan kriittisesti ja pyritään systemaattisesti vähentämään.

1.1.7 Hallinnon ja asioiden hallinnan riskit

Suomalainen hallintokulttuuri on oikeudenmukainen, tasapuolinen ja tehokas. Kunta on erittäin vahva paikallinen taloudellinen toimija, joten vaikutusvallan ja taloudellisen vallan väärinkäytösten riskit ovat myös kunnassa olemassa. Potentiaaliset riskit, joita seurataan ja arvioidaan, voivat olla seuraavan tyyppisiä:

- virka-aseman väärinkäyttö ja virkavelvollisuusrikkeet
- yhteisten varojen tuhlaileva käyttö
- luottamusaseman tai luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- erilainen uhkailu, painostus tai suosinta
- lakien ja määräysten kiertäminen
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- johtamisen ongelmat.

Keskeisimpänä riskialueena voidaan Hyrynsalmen kunnassa pitää julkisia hankintoja ja niihin liittyen tarjouskilpailuja sekä erilaisia sopimuksia. Myös ohut organisaatio on riski, koska hyvän hallinnon mukainen asioiden ripeä valmistelu voi vaarantua esim. sairaus- tai vuosilomien takia.

1.1.8 Arvio tulevasta kehityksestä

Kainuun aluetaloudella menee tällä hetkellä olosuhteisiin nähden hyvin. Suhteellisen hyvä työllisyysaste, alhainen työttömyys ja pula osaavasta työvoimasta on Kainuussa jo kasvua uhkaava tekijä, ainakin vahvimmilla kasvualoilla ja sote-palveluissa. Rekrytointiongelmat ovat haaste jo tänäkin päivänä myös Hyrynsalmen kunnassa; eikä tilanne tule helpottamaan, kun eläkkeelle jää seuraavan viiden vuoden sisällä noin neljännes työntekijöistä. Toisaalta uudet rekrytoinnit mahdollistavat myös osaamisprofiilin nopean muuttamisen uudentilaisia tarpeita vastaavaksi.

Hyrynsalmen osalta kehityskulut ovat seuraavat:

1. Väestö on jo nyt suhteellisen ikääntynyt ja ikääntyy edelleen, mikä vaikuttaa kunnan palvelutarpeeseen, taloudelliseen perustaan (veronmaksukyky ja työvoiman tarjonta) ja elinvoimaan (innovatiivisuus ja toimivat palvelut). Työikäisten määrä laskee edelleen ja eläkeläisten osuus on kasvanut jo puoleen kunnan väkiluvusta.
2. Hyrynsalmen talousalueen työpaikkaomavaraisuus on suhteellisen hyvä (n. 70 %). Elinkeinorakenne on kuitenkin mikroyritys- ja julkispalvelupainotteinen, mikä toisaalta lisää stabiiliutta, mutta toisaalta siihen kohdistuu myös suuria muospaineita erityisesti kilpailukykyyn ja vetovoiman näkökulmasta. Matkailun kehittyminen turvaa alueella hyvät virkistys- ja kaupalliset palvelut.

3. Hyrynsalmen kunta ja kuntakonserni kykenivät kattamaan taseen kertyneen alijäämän vuoden 2022 aikana; ylijäämää on nyt noin 0,9 M euroa. Tämä antaa hyvän lähtökohdan talouden hallinnalle jatkossa.
4. Jatkossa on tärkeää, että palvelujen kustannusten kattaminen tapahtuu pääosin vakaan ja tasapainoisen, ennustettavan tulo-rahoituksen kautta. Tuulivoiman ansiosta verotulojen kasvu on ollut hyvä viime vuosina ja, suunnitelmien sekä valmistelussa olevien hankkeiden perusteella, kasvu tulee jatkumaan. Myös edunvalvonta tulee korostumaan tulevaisuudessa, erityisesti hyvinvointialueen paikallisten palvelujen suhteen.

1.1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Valtuusto hyväksyi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen kokouksessaan marraskuussa 2019. Sen täydennykseksi kunnanhallitus hyväksyi toimintavuoden kesäkuussa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelman 2021–2022.

Hyrynsalmen kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa kuntakonsernin hyvää hallintoa ja johtamista, toiminnan ohjausta ja palvelujen laadun varmistamista. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta koskevat kaikkia kuntakonsernin toimielimiä ja johtoa sekä kaikkea kuntakonsernin toimintaa, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden veloitteiden myötä osana päivittäistehtäviä ja toimintaprosesseja.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuudella varmistetaan, että tavoitteet saavutetaan, toiminta on lakien, sääntöjen, ohjeiden ja päätösten mukaista, voimavarat ovat tuloksellisessa käytössä, omaisuus on turvattu sekä johdon saama informaatio on oikeaa, tarkoituksenmukaista ja oikea-aikaista.

Yleisesti voidaan todeta, että sisäinen valvonnan ja riskienhallinta on tyydyttävässä kunnossa.

Kunnan ja kuntakonsernin riskit jaetaan *strategisiin riskeihin, toiminnallisiin riskeihin, taloudellisiin riskeihin ja vahinkoriskeihin*.

Strategisina riskeinä Hyrynsalmen kunnassa voidaan pitää valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden toteuttamista uhkaavia riskejä, kuten väestörakenteesta ja toimintaympäristön muutoksista aiheutuvia riskejä. Lakisäätöiset palvelut pystymme tuottamaan nykyisillä talous- ja henkilöstöresursseilla, mutta kunnan elinvoimaan ja pitovoimaan tähtäviä toimintoja tehdään valikoidusti – resurssien puitteissa, hyödyntäen kehittämishankerahoitusta.

Toiminnallisia riskejä on tunnistettavissa päivittäisessä toiminnassa ja prosesseissa. Henkilöstöresurssit ovat talouden sopeuttamistoimien takia vajaat, eikä eläköityneiden henkilöiden tilalle ole palkattu uusia. Osaaminen on kapea-alaista ja keskittynyt yksittäisille henkilöille, jonka takia riskinä on erityisesti pitkien loma-aikojen ja poissaolojen sijaistaminen. Myös lainsäädäntömuutokset ja digitaalisten palvelujen käyttöönotto kuormittavat henkilöstöä lisäämällä työmäärää. Kuntayhteistyö ja kuntien yhteiset resurssit näkyvät päivittäisessä toiminnassa kaikilla hallinnon aloilla.

Kunnan toimintaan liittyviä rahoitusriskejä ovat muun muassa verotulojen ja valtionosuuksien muutokset. Rahoitusmarkkinoilla korkoriski on kasvanut, mutta kunnan pieni velkataakka rajaa riskiä ja mahdollistaa kunnan kannattavat rakenteelliset investoinnit.

Vahinkojen varalta vakuutukset ovat ajan tasalla.

Kunnan toimintaa ja päätösten toimeenpanoa viivästyttävät valitukset eri oikeusasteisiin.

Erityisiä riskejä, jotka voivat johtaa oikeudenkäynteihin, ei ole viime vuodelta eikä tällä hetkellä tiedossa.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamisjärjestelmää sekä kunnan johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kunnan ja kuntakonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla varmistetaan, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lakia, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja erilaiset resurssit turvataan.

Kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat omalla vastuualueellaan sisäisen valvonnan toteuttamisesta ja raportoinnista. Riskienhallinta on osa kunnanhallituksen työskentelyä (esimerkiksi saatavat ja sopimusrikkomukset käydään läpi lähes joka kokouksessa).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen:

1. Hallinto ja johtaminen

Kunnalla on ajantasainen ohjeistus henkilöstöä ja henkilöstön toimintaa ohjaavien periaatteiden osalta. Työyhteisön työkyvyn ylläpitäminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen on otettu yhdeksi painopistealueeksi; vuoden 2022 aikana aloitettiin esimiestyön kehittämishanke, joka on pääsemässä vauhtiin keväällä 2023. Henkilöstön on pääsääntöisesti itse huolehdittava oman osaamisensa ylläpitämisestä; tätä varten hankittiin kunnalle verkkokoulutuskokonaisuus, jota sekä luottamushenkilöt että työntekijät voivat hyödyntää.

Hallituksen asettamia talousarvion täytäntöönpano-ohjeita on noudatettu ja talouden sopeuttamistoimia on jatkettu suunnitelmallisesti, mikä näkyy vuoden 2022 tuloksessa. Edelleen työn alla olevan kuntastrategian tavoitteet päivitettiin talousarvioprosessin yhteydessä (ovat osa vuoden 2023 talousarviota).

2. Riskienhallinta

Toiminnalliset riskit ja rahoitusriskit on tunnistettu ja ne otetaan päivittäisessä työssä huomioon. Riskienhallinnan päivittäisestä toiminnasta vastaavat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja esimiehet. Ohjeistusta yhtenäistetään ja toimintaa kehitetään edelleen hallintosäännön seuraavan tarkistuksen yhteydessä (keväällä 2023).

3. Valvontatoimenpiteet

Kaikkien päätösten toimeenpanossa kiinnitetään erityistä huomiota ripeyteen, tehokkuuteen ja tietoturvaan. Poikkeamiin puututaan ja ohjeistusta tarkennetaan tarvittaessa. Ohjeistus on tällä hetkellä kunnossa, mutta sen tulkintaan tullaan esimiestyössä kiinnittämään enemmän huomiota.

4. Tieto ja tiedonvälitys

Henkilöstön osaamista tulee kehittää erityisesti sähköisten työkalujen osalta. Kunnanjohtaja vastaa hallintosäännön mukaan viestinnästä, käytännön viestintään ei ole tällä hetkellä nimettyä henkilöä, mutta hyväksytyssä viestintäsuunnitelmassa on kuvattu periaatteet viestinnän kehittämiseksi ja viestintätiimin nimeämiseksi. Tällä hetkellä viestintätiiminä toimii johtoryhmä, jota laajennetaan tapauskohtaisesti ja tarpeen mukaan. Viestintä- ja digitalisaation kehittämistiimi nimetään kevään 2023 aikana.

5. Seuranta

Todettujen valvontatoimien ja toimintatapojen osalta dokumentoinnissa on vielä kehittämistä, vaikka käytännön toiminta onkin vastuullista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje hyväksyttiin valtuustossa vuoden 2019 lopussa, ja sitä on sovellettu tämän jälkeen.

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään siten, että hyväksytyt ohjeet ja periaatteet otetaan käyttöön niiden saatua lainvoiman. Myös hallintosääntö on päivitetty, kuntastrategiaa tarkennetaan ja siitä tiivistetään erillinen oma suunnitelmansa. Erityistä huomiota kiinnitetään jatkossa myös talousarvion ja toiminta- sekä taloussuunnitelman laadintaprosessiin ja rakenteeseen siten, että toiminnan ja tulosten arviointi sekä seuranta ja mittaaminen helpottuvat. Toimintaa on kehitetty ja kehitetään siten, että jokainen voi omassa työssään ottaa entistä paremmin huomioon kuntakonsernin strategiset tavoitteet ja toimia niiden suuntaisesti. Erityisesti intranet-alusta ja uudet internetsivut tulevat helpottamaan tätä työtä.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden kunnan tulos oli 2 010 518,89 euroa **ylijäämäinen**, mitä voidaan pitää tässä tilanteessa erinomaisena tuloksena (ks. seuraava taulukko). Myös koko kuntakonsernin tulos oli lähes saman verran (n. 1,8 M €) **ylijäämäinen**. Erinomainen tulos nosti siis myös koko konsernitaseen ylijäämäiseksi.

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

	2022	2021
	1000 €	1000 €
Toimintatuotot	2 312	2 288
Toimintakulut	-21 392	-21 478
Toimintakate	-19 080	-19 190
Verotulot	8 802	8 608
Valtionosuudet	12 599	10 631
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	8	12
Muut rahoitustuotot	20	4
Korkokulut	-26	-5
Muut rahoituskulut	-1	-2
Vuosikate	2 322	58
Poistot ja arvonalentumiset	-517	-482
Satunnaiset tuotot ja kulut	153	
Tilikauden tulos	1 958	-424
Tilinpäätössiirrot	52	52
Tilikauden yli/alijäämä €	2 010	-372

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	10,8	10,7
Vuosikate/Poistot, %	449,2	12,1
Vuosikate, € / asukas	1109	27
Asukasmäärä	2094	2139

***Toimintakate** on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista.*

***Vuosikate** osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulo-rahoitus heikko.*

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma osoittaa hyvän vuosikatteen ja tuloksen positiivisen vaikutuksen kunnan rahoitukseen ja kassanhallintaan. Toiminnan rahoitus ja sen tunnusluvut ovat hyvät, kun vuosikate on reilusti positiivinen; myös taseen tunnusluvut ovat kehittyneet suotuisasti (ks. seuraavat taulukot).

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut		
	2022	2021
	1000 €	1000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 322	58
Satunnaiset erät, netto	153	
Tulorahoituksen korjauserät	-165	-17
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 587	-789
Rahoitusosuudet investointeihin	101	68
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	220	18
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 044	-662
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-8	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-321	-465
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500	500
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 167	-92
Rahoituksen rahavirta	-996	-57
Rahavarojen muutos	48	-719
<i>Rahavarojen muutos</i>		
Rahavarat 31.12., 1.000 €	1 444	1 396
Rahavarat 1.1., 1.000 €	1 396	2 115
	48	-719
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta, 1000 €	1 863	2 365
Investointien tulorahoitus, %	156,2	8,1
Lainanhoitokate	6,8	0,1
Kassan riittävyys, pv	23	22
Asukasmäärä	2094	2139

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi.

Kassan riittävyys, pv, ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisäämiset.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Rahoitusasema ja taseen tunnusluvut ovat parantuneet selvästi edellisestä vuodesta (ks. seuraava taulukko). Huomionarvoista on, että peruskunnan lainamäärä on edelleen erittäin pieni, suurehkoista investoinneista huolimatta; lisäksi peruskunnalla (ja koko konsernillakin) on taseessa jo huomattavasti kertynyttä ylijäämää.

Tase ja sen tunnusluvut					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	15 476	14 554	OMA PÄÄOMA	13 340	11 330
Aineettomat hyödykkeet	148	148	Peruspääoma	10 129	10 129
Muut pitkävaikutteiset menot	148	148	Ed. tilik.ylijäämä	1 201	1 573
Aineelliset hyödykkeet	9 916	8 983	Tilikauden alijäämä	2 010	-372
Maa- ja vesialueet	2 128	2 130	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET-	564	616
Rakennukset	6 925	5 627	VARAUKSET	564	616
Kiinteät rakenteet ja laitteet	637	607	Poistoero		
Koneet ja kalusto	110	131			
Muut aineelliset hyödykkeet	9	9	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11	12
Ennakkomaksut ja kesken-	107	479	Lahjoitusrahastojen pääomat	11	12
eräiset hankinnat					
Sijoitukset	5 412	5 423	VIERAS PÄÄOMA	4 126	4 830
Osakkeet ja osuudet	5 412	5 423	Pitkäaikainen	0	92
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	11	12	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	92
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	11	12			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 554	2 222	Lyhytaikainen	4 126	4 738
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 992	2 721
Saamiset	1 110	825	Saadut ennakot		
Pitkäaikaiset saamiset	334	334	Ostovelat	297	537
Lainasaamiset	334	334	Muut velat	126	107
Lyhytaikaiset saamiset	776	491	Siirtovelat	711	1 373
Myyntisaamiset	191	218	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	18 041	16 788
Lainasaamiset	16	16			
Muut saamiset	146	193	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Siirtosaamiset	423	64	Omavaraisuusaste, %	77,8	71,5
Rahat ja pankkisaamiset	1 444	1 397	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	16,7	22,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	18 041	16 788	Kertynyt ylijäämä, 1000 €	3 212	1 201
			Kertynyt ylijäämä, €/asukas	1 534	561
			Lainakanta 31.12., 1000 €	2 992	2 813
			Lainakanta 31.12., €/asukas	1 429	1 315
			Lainat ja vastuut, 31.12.	3 106	2 924
			Lainat ja vastuut, €/asukas	1 483	1 367
			Asukasmäärä	2094	2139

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. 50 %:n ja sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus -luku kertoo, kuinka monta prosenttia kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Hyrnsalmen kunnan kokonaistulot ja -menot on esitetty seuraavassa taulukossa, joka osoittaa mistä rahat ovat tulleet ja mihin ne on käytetty (ks. seuraava taulukko).

Kunnan kokonaistulot ja -menot		2022	
TULOT	1 000 €	MENOT	1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	2 312	Toimintakulut	21 392
Verotulot	8 802		
Valtionosuudet	12 599	Korkokulut	26
Korkotuotot	8	Muut rahoituskulut	1
Muut rahoitustuotot	21	Tulorahoituksen korjauserät	
Satunnaiset tuotot	153	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	31
Tulorahoituksen korjauserät			
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-197		
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	101	Investointimenot	1 588
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	283		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Antolainasaamisten lisäykset	8
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	321
Kokonaistulot yhteensä	24 582	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	
		Kokonaismenot yhteensä	23 367
Kokonaistulot	24 582	Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 167
Kokonaismenot	23 367	Kassavarojen muutos	48
Nettomenot	1 215		1 215

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

Kuntalain 68 §:ssä on säädetty konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuudesta ja sisällystöstä sekä niihin liittyvistä poikkeuksista. Konsernitilinpäätöksen sisältöä on aiemmasta laajennettu käsittämään konsernitaseen lisäksi konsernituloslaskelman ja konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot. Tavoitteena on, että konsernitilinpäätös antaa pelkkää konsernitasetta laajemmän kuvan kuntakokonaisuuden taloudellisesta asemasta ja tilikauden tuloksesta (ks. myös luku 3.4). Kunnan ja kuntayhtymän, joka kuntalain tarkoittamalla tavalla muodostaa tytäryhteisöineen kuntakonsernin, tulee laatia konsernitilinpäätös.

Konsernitilinpäätöksen laatimisvelvollisuus ratkaistaan sen perusteella, vallitseeko kunnan ja jonkun toisen yhteisön välillä konsernisuhde. Konsernisuhde perustuu kirjanpitolain tarkoittamaan määräysvaltaan toisessa yhteisössä. Konsernisuhde voi syntyä äänivallan enemmistön tai muun tosiasiallisen määräysvallan perusteella. Konsernitilinpäätöksen laadintavelvollisuus koskee mainitulla perusteella jokaista kuntaa ja kuntayhtymää, jolla on yksi tai useampia tytäryhteisöjä. Kunnan on laadittava täydellinen konsernitilinpäätös, jos sen tytäryhteisöjen liikevaihto tai sitä vastaava tuotto yhteensä ylittää 200 000 euroa tai jos sen tytäryhteisöjen osuus konsernitaseesta on yli kolmasosan. Hyrynsalmen kunnan siis tulee lain mukaan laatia konsernitilinpäätös.

Täydellinen konsernitilinpäätös kuvaa kuntakonsernin toiminnan tulosta ja taloudellista asemaa siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen. Konserniyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain mukaisesti kuntaa emoyhteisönä ja sen tytäryhteisöjä. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös kuntayhtymät, joissa kunta tai kuntayhtymä on jäsenenä.

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Seuraava taulukko sisältää 31.12.2022 tilanteessa Hyrynsalmen kuntakonserniin sisältyvät yhteisöt.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä 31.12.2022		
Yhdistelty konsernitilinpäätökseen		
Tytäryhteisöt	Yhdistelty (kpl)	Omistusosuus
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
As Oy Kiviöntaito		100 %
Kt Oy Ahmahaka		100 %
Kt Oy Hyrynsalmen Virastotalo		100 %
Muut yhtiöt	1	
Vesi-Mega Oy		100 %
Kuntayhtymät	3	
Kainuun Jätehuollon Ky		3,98 %
Kainuun Liitto		3,72 %
Kainuun sote Ky		3,99 %
Yhteensä	7 kpl	

Kunnan kannalta keskeisimmät ja suurimmat tytäryhteisöt ovat Kainuun sote kuntayhtymä, vesi- ja lämpöyhtiö Vesi-Mega Oy ja Kiinteistö Oy Ahmahaka. Pienet muut yhtiöt ja suhteellisen pienet osuudet muissa kuntayhtymissä ovat konsernin kannalta vähemmän merkityksellisiä (ks. taulukko yllä).

Yleisesti voidaan todeta, että konserni on suhteellisen hyvässä toiminnallisessa ja taloudellisessa kunnossa. Yhtiöillä ei ole suurempia ongelmia toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen suhteen, kuten jatkossa esitetyt tiiviit kuvaukset osoittavat. Yhtiöiden toimintaa on kehitetty yhteistyössä ja osittain peruskunnan tuella.

Kiinteistö Oy Ahmahaka

Tavoitteet 2022 ja tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiön tehtävänä on ollut vuokrata omistamiaan vuokra-asuntoja ja kehittää asumispalveluja Hyrynsalmen kunnan alueella.

Strategisena tavoitteena vuodelle 2022 on ollut suhteuttaa asuntojen määrä vastamaan kysyntää. Vuoden 2022 aikana asuntojen käyttöaste vaihteli 65-70 prosentin välillä. Asuntojen vuokrausaste kasvoi koko vuoden aikana hieman.

Toiminnallisena tavoitteena vuodelle 2022 on ollut tehokas vuokraustoiminta yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa, jossa on onnistuttu kohtalaisesti tilikauden aikana. Asuntoja oli vuoden 2022 lopussa 205 kappaletta + 1 liikehuoneisto. Kiinteistönhoidossa ei onnistuttu taloussuunnitelman mukaisesti. Yhtiön tervehdyttämisohjelman mukaisia toimenpiteitä on tehty.

Tavoitteena oli vuokrata 24 huoneistoa (Ahma 3) muuhun käyttötarkoitukseen, tavoitteessa ei onnistuttu.

Yhtiön maksuvalmius heikkeni tilikauden aikana ja yhtiön tulos oli lievästi voitollinen. Talousarviossa tuloseennusteessa varauduttiin lievään tappioon.

Toimenpiteet vuonna 2022:

Asuntojen vuokrausaste säilyi ennallaan tilikauden aikana ja yhtiön maksuvalmius heikkeni ja yhtiössä tehtiin lainahakemus (500 000 euroa) Hyrynsalmen kunnalle. Tilikauden aikana päätettiin laittaa koipussiin Kiviöntarkan 19 huoneistoa vuoden 2023 aikana.

Resurssit:

Yhtiön henkilöstöresurssina oli toimitusjohtaja (60 %), toimistos sihteeri, kiinteistöhoitaja, osa-aikainen siivooja ja oman toimensa ohella asumisen ohjaaja ja tekninen isännöitsijä.

Tunnusluvut tilinpäätös 2022:

- Liikevaihto 809 044,11 €
- Tappio 5 598,27 €
- Rahat ja pankkisaamiset 184 014,30 €
- Pitkäaikainen vieraspääoma 1 923 380,76 €

Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalo

Tavoitteet 2022 ja tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiön tehtävänä on vastata kiinteistön (3 722 m²) kunnossapidosta ja tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajansa käyttöön. Yhtiön omistajana Hyrynsalmen kunta on pyrkinyt keskittämään Hyrynsalmen kunnan sekä Kainuun sote kuntayhtymän ja Kansaneläkelaitoksen tarvitsemat toimisto- ja kokoustilat Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotaloon. Lisäksi kunta on vuokrannut tiloja myös paikallisille ja alueellisille yrityksille.

Hyrynsalmen kunta omistaa Kiinteistö Oy Hyrynsalmen Virastotalon koko osakekannan. Yhtiön strategisena tavoitteena on ollut pitää arvokas kiinteistö hyvässä teknisessä kunnossa ja talous hyvässä kunnossa, jotta se säilyttää vetovoimansa, arvonsa ja arvokkuutensa osana Hyrynsalmen kunnan keskustajamaa.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut hoitaa kiinteistöä kustannustehokkaasti ja varautua käyttötarkoituksen muutoksiin.

Strategisissa ja toiminnallisissa tavoitteissa on onnistuttu tilikauden 2022 aikana.

Toimenpiteet vuonna 2022:

Yhtiön liiketoiminnassa ei ollut muutoksia tilikauden aikana. Talousarviossa vuodelle 2022 varauduttiin mahdollisiin korjauksiin. Piharakenteiden korjaustoimenpiteet kuitenkin siirrettiin toteutettavaksi vuodelle 2023.

Yhtiön toimitusjohtajana toimi tilikauden aikana kehityspäällikkö Pekka Oikarinen oman toimensa ohella. Yhtiön palveluksessa tilikauden aikana oli kiinteistöhoitaja. Siivous- ja toimistopalvelut tuotettiin ostopalveluina.

Yhtiön tulosodote vuodelle 2022 oli lievästi positiivinen mutta toteuma oli lievästi tappiolinen.

Tunnusluvut tilinpäätös 2022:

• Liikevaihto	311 735,04 €
• Tappio	1 279,45 €
• Rahat ja pankkisaamiset	447 826,29 €
• Pitkäaikainen vieraspääoma	0,00 €

As Oy Kiviöntaito

Tavoitteet 2022 ja tavoitteiden toteutuminen:

Yhtiön tehtävänä on ollut vastata kiinteistön kunnossapidosta ja tarjota kohtuuhintaisella vastikkeella tiloja omistajiensa käyttöön.

Strategisena tavoitteena on ollut pitää yhtiön talous hyvässä kunnossa ja siinä onnistuttiin tilikauden aikana.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut tehokas kiinteistön hallinta. Tavoitteena on ollut, että vuokralaiset pysyvät omistajan hallitsemisissa tiloissa.

Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet tilikauden 2022 aikana. Tilikauden tappio oli hieman ennustetta pienempi.

Tunnusluvut tilinpäätös 2022:

• Liikevaihto	18 235,04 €
• Tappio	434,45 €
• Rahat ja pankkisaamiset	15 575,56 €
• Pitkäaikainen vieraspääoma	0,00 €

Vesi-Mega Oy

Perustehtävät

Yhtiön perustehtävät ovat seuraavat:

- vesi- ja lämpöhuoltopalveluiden tuottaminen Hyrynsalmen kunnan taajamassa ja Uk-kohallan kaava-alueella
- kaukolämmön tuotanto ja jakelu mahdollisimman vähin häiriöin; lämmöntuotantoon pyritään käyttämään pääasiassa edullisia biopolttoaineita ja
- toimittaa puhdasta laadukasta talousvettä ja puhdistaa taajamien jätevedet myönnettyjen lupaehtojen mukaisesti mahdollisimman vähin häiriöin.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet 2022

Kaukolämpöverkon runkolinjat on rakennettu. Jatkossa keskitytään verkoston kunnossapitoon, runkolinjan varrella olevien uusien asiakkaiden hankintaan ja toiminnan tehostamiseen. Lämpölaitostoiminnan suurimmaksi haasteeksi on muodostumassa suurten kiinteistöjen tyhjilleen jäänti ja sitä kautta myyntitulojen pieneneminen. Tähän on varauduttu kartoittamalla öljylämmityskohteita ja tarjoamalla kiinteistön omistajille kaukolämpöliittymiä.

Vuoden 2022 liikevaihtotavoite oli 1 460 853 € ja tulostavoite 61 670 €.

Toiminta 2022

Yhtiö on perustettu 1989. Tilikausi oli kahdeskymmenes toimintavuosi vesi- ja lämpölaitoksena yhtiöittämissuhteiden jälkeen.

Lämpölaitokselle ja jätevedenpuhdistamolle tehtiin normaalit vuosihuollot. Lämpölaitokselle uusittiin stoker- ruuvi ja vesilaitokselle uusittiin sähköpääkeskus. Etäluettavien kaukolämpömittarien ja vesimittareiden asennuksia asiakkaille jatkettiin.

Kaukolämmön myynti oli kirkonkylän taajamassa 12 215 MWh ja Ukkohallassa 740 MWh. Kirkonkylän kaava-alueella kaukolämpöasiakkaita oli vuoden lopussa 187 ja Ukkohallassa kuusi. Vuoden aikana kaukolämpöön liitettiin 4 uutta kaukolämpöasiakasta. Pirkanmaan ELY:n avustus pientalon öljylämmityksestä luopumiseksi lisäsi kaukolämmön kysyntää, ja uusia asiakkaita onnistuttiin hankkimaan kaukolämmön runkolinjan läheltä. Yhtiön oma henkilöstö vastasi kaukolämpöliittymien asennuksesta. Ainoastaan kaivu- ja hitsausurakointi ostettiin urakoitsijoilta.

Kirkonkylän taajamassa ja Ukkohallan alueella on 881 vesilaitosasiakasta. Talousveden laatu ja toimitusvarmuus pystyttiin turvaamaan niin määrän kuin laadun suhteen. Puhdistamolle tullut virtaama 199 626 m³ oli edellistä vuotta pienempi. Viemäriinjaa saneerattiin 258 m Hyryntien ja Vanhantien varressa ja näiden lisäksi uusittiin 8 kpl betonikaivoja. Jäteveden puhdistamo toimi sille annettujen lupaehtojen mukaisesti.

Vesilaitos ja lämmön myynti:

		2019	2020	2021	2022	
Lämpölaitos	lämpöenergian myynti, josta Ukkohallan osuus	13 799 731	12 653 677	14 262 781	12 215 740	MWh
Vesilaitos kk.	veden myynti jäteveden käsittely	75 145 86 300	77 655 88 733	70 702 68 566	68 231 65 787	m ³ m ³
Vesilaitos Ukkohalla	veden myynti jäteveden käsittely	15 564 14 263	16 267 14 966	16 508 16 409	15 904 15818	m ³ m ³

Vedenottamoiden yhteinen vedenpumppaus verkostoihin 133 000 m³
Puhdistamolla käsitelty jätevesimäärä 199 626 m³
Sako- ja umpilietteiden käsittely 1 411 tn (2021: 1694 tn).

Taksat:

Kaukolämmön kulutusmaksuun kirkonkylän alueella tehtiin 3,00 % korotus verolliseen hintaan. Uusi kulutusmaksu on 2022 vuoden alussa 69,50 €/MWh (ALV 24%). Uusi kulutusmaksu on heinäkuun alusta 2022 lähtien 79,33 €/MWh.

Voimassa olevat taksat vuoden 2022 alussa olivat:

- Vesimaksu 1,18 € / m³ sis. alv 24 %
- Jätevesimaksu 2,85 € / m³ sis. alv 24 %
- Pientalojen perusmaksu vesi- ja viemäri 140,00 €/vuosi
- Kaukolämmön kulutusmaksu 69,50 € / MWh, sis. alv 24 %

Resurssit:

Yhtiön palveluksessa oli vuoden aikana keskimäärin 3 työntekijää (vesilaitoksen hoitaja, kaksi laitosmiestä). Toimitusjohtajan ja laskutuspalvelut ostettiin Hyrynsalmen kunnalta.

Tunnusluvut tilinpäätös 2022:

- Liikevaihto 1 455 622,12 € (+40 536,64 €)
- Tappio 118 485,68 €
- Pitkäaikainen vieraspääoma 799 504 €

- Lainat rahoituslaitoksilta 0 €

Liikevaihtotavoitteesta jäätin vain n. 5000 euroa, tulostavoitteesta n. 180 000 euroa. Tilikauden tuloslaskelma jakautui tulosalueittain seuraavasti: Kirkonkylän vesihuolto 47 534 € tappiollinen, Ukkohallan vesihuolto 8 854 € voitollinen, muu myynti 2 183 € voitollinen, lämpölaitostoinnkat kirkonkylä 96 603 € tappiollinen ja Lämpölaitos Ukkohalla 14 614 € voitollinen. Kirkonkylän vesihuollon tulosalueen tappiolliseen tulokseen ovat vaikuttaneet merkittävästi väestön ikärakenne sekä vajaakäytöllä olevat kiinteistöt. Kirkonkylän lämpölaitoksen tulosalueeseen on vaikuttanut merkittävästi polttoaineiden hintojen nousu sekä alkuvuoden ongelmat lämpölaitoksessa.

Yhtiön hallitus:

Hallitus kokoontui vuoden aikana 11 kertaa.

Tapani Kemppainen	puheenjohtaja
Liisa Hankkila	hallituksen jäsen
Matti Kemppainen	hallituksen jäsen
Markku Bäckman	hallituksen jäsen
Eeva-Liisa Kemppainen	hallituksen jäsen

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjaus korostui myös vuonna 2022, kun kunta toteutti talouden tervehdyttämisohjelmaansa, joka laadittiin kriisikuntamenettelyn yhteydessä vuosina 2017–2018. Selvitystilasta päästiin normaalitilanteeseen jo kesällä 2018, ja konsernialijäämät saatiin hyvällä tuloksella katettua vuoden 2022 lopussa. Konsernialijäämää on nyt noin 0,9 miljoonaa euroa.

Konserniohjaus on kunnassa järjestetty siten, että kunnanhallitus yhdessä kunnanjohtajan kanssa ohjaa päätöksillään ja ohjeillaan konsernia, konserniohjeen mukaisesti.

Kunta on omistajana asettanut tavoitteita suoraan myös konsernille vuoden 2022 talousarviossa ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeissa. Konsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet on arvioitu konserniyhtiöiden yhtiökokouksissa vuosittain. Lisäksi konserniohjauksella (kunnanhallitus ja kunnanjohtaja) on vaikutettu suoraan hallitusten jäsenten ja erityisesti toimitusjohtajien kautta konserniyhtiöihin lähes viikoittain.

Kuntayhtymien ohjaus tapahtuu yhtymäkokouksien (Kainuun Jätehuollon Ky), hallitustyöskentelyn sekä valtuustojen kautta. Lisäksi Kainuun liiton ja Kainuun sotien ohjauksessa on käytetty ja käytetään jatkossakin säännöllisiä kuntakerroksia ja kuntien yhteiskokouksia sekä erilaisia työpajoja ja muita erityisteemoihin pureutuvia kokouksia.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kuntakonsernissa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia, hyvinvointialueuudistusta ja sen aiheuttamia seurauksia lukuun ottamatta, vuoden 2022 aikana. Hyrynsalmen kunnanhallitus käytti konserniohjausvaltaansa siten, että kiinteistöyhtiöiden toimitusjohtajan tehtävät hoidettiin myös vuonna 2022 kuntakonsernin sisältä, elinkeinopalveluista ja Vesi-Mega Oy:n osalta siirryttiin myös vahvemmin samantyyppiseen järjestelyyn; palvelut ostettiin teknisiltä palveluilta (käyttöpäällikkö). Lähtökohtana on, että kunta tukee kaikkia tytäryhteisöjä mahdollisimman tehokkaasti ja monipuolisesti. Tyhjiällä tai vaajaa käytössä olevien tilojen määrää on pyritty edelleen määrätietoisesti pienentämään ja yhteistoimintaa tehostamaan sekä kaluston ja henkilöstön yhteiskäyttöä koordinoimaan.

1.6.4 Arvio konsernin tulevasta kehityksestä

Poikkeuksellisen haasteen vuoden 2022 talousarvion toteuttamiselle asetti korona ja aiemmat konsernialijäämät, jotka velvoittivat kuntakonsernin pysymään säästöohjelmassaan. Myös ICT:n jo aiemmin tapahtunut siirtyminen uudelle operaattorille ATEA:lle, ja

talous- ja henkilöstöhallinnon siirtyminen Kuntalaskennalle työllistivät koko konsernia ja aiheuttavat erilaisia lisäkoulutustarpeita. Vuoden 2023 alusta käynnistynyt hyvinvointialue on toisaalta helpottanut talouden hallintaa, mutta toisaalta taas aiheuttanut huomattavia muutostarpeita erityisesti ravitsemus- ja puhtaanapitopalveluihin. Näihin varautuminen aloitettiin jo vuoden 2022 aikana, ja työ jatkuu edelleen.

Tulevaa tilannetta helpottaa se, että Hyrynsalmen kuntakonsernilla on tällä hetkellä hyvällä tasolla olevat palvelut, hallinnassa oleva talous sekä erittäin pieni velkataakka. Kunnalle kertynyt alijäämä saatiin katettua jo vuoden 2017 loppuun mennessä; myös konsernialijäämää on saatu plussalle vuoden 2022 aikana. Rakenteellista kehittämistä on kuitenkin jatkettava edelleen – Hyrynsalmen kunnan talousarvion 2023 ja sen sisältämän talouden tervehdyttämishojelman mukaisesti.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tässä selonteossa käydään läpi konsernivalvonnan kohdealueet, jotka ovat strategisesti tärkeitä:

1. Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa on selkeä ja toimiva. Tytäryhteisöjen ohjaus annetaan pääasiassa hallituksen ja toimitusjohtajien kautta.
2. Ohjeet kunnan edustajille tytäryhteisöissä annetaan suoraan kunnanhallituksen ja kunnanjohtajan kautta. Tytäryhteisöihin on jo aiemmin rakennettu kunnanhallituksesta suora yhteys siten, että toimitusjohtajat keskustelevat lähes päivittäin kunnanjohtajan kanssa ja kunnanhallituksen jäseniä on nimitetty tytäryhteisöjen hallituksiin. Tämä järjestely on tiivistänyt tiedonkulkua ja konsernin ohjausta.
3. Tytäryhteisöille asetetaan tavoitteet vuosittain myös kunnan talousarviossa. Näin tuloksellisuutta on ollut mahdollista joustavasti. Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurannan, analysoinnin ja raportointijärjestelmän toimivuus on vuosi vuodelta parantunut, mutta edelleen on kehittämistarvetta erityisesti ajantasaisen ja sujuvan talousseurannan osalta.

Keskitetysti järjestettyjä toimintoja kuntakonsernissa voivat olla useimmat tukipalvelut, joita on kehitetty myös hallintosäännön uudistamisen avulla.

Tilikaudelle 2022 asetettuja tavoitteita ja tuloksia voidaan arvioida seuraavasti: Konsernin toimintarakennetta on selkeytetty (helpottaa seurantaa); oman konsernin (ilman soitea) talous on pysynyt hyvin hallinnassa; ja kriisivalmiutta koko konsernissa on kohotettu (varautumissuunnittelun avulla). Ainoastaan VesiMega Oy:llä oli ulkoisista (lähinnä energian ja raaka-aineiden hinnannousu) syistä vaikeuksia pysyä talousarviossa.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Seuraavissa taulukoissa on esitetty konsernin tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase. Tuloslaskelma tunnuslukuineen osoittaa lähes 1,8 M euron ylijäämää, mitä voidaan pitää hyvänä, kun sitä verrataan esim. talousarvion taloustavoitteisiin.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	19 173	18 953
Toimintakulut	<u>-37 418</u>	<u>-36 865</u>
Toimintakate	-18 245	-17 912
Verotulot	8 744	8 551
Valtionosuudet	12 599	10 631
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6	12
Muut rahoitustuotot	36	16
Korkokulut	-90	-52
Muut rahoituskulut	<u>-82</u>	<u>-90</u>
Vuosikate	2 968	1 156
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 491	-1 528
Muut lisäpoistot		
Arvonalentumiset	-16	
Satunnaiset erät	<u>333</u>	<u> </u>
Tilikauden tulos	1 794	-372
Tilinpäätössiirrot	2	1
Laskennalliset verot		-15
Vähemmistöosuudet		-5
Tilikauden ylijäämä	1 796	-391
Konsernituloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	51,2	51,4
Vuosikate/Poistot, %	197,0	75,6
Vuosikate, euroa/asukas	1 417	540
Asukasmäärä 31.12.	2094	2139

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma ja tase sekä keskeiset talouden tunnusluvut osoittavat myös konsernin tilanteen selvästi parantuneen edellisestä vuodesta. Tasekin on jo ylijäämäinen (+ 0,9 M €). (Ks. seuraavat 2 taulukkoa.)

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT		
	2022	2021
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 968	1 156
Satunnaiset erät	333	
Tilikauden verot	-3	-15
Tulorahoituksen korjauserät	-451	-56
	<u>2 847</u>	<u>1 085</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 091	-1 559
Rahoitusosuudet investoinimenoihin	102	69
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	418	36
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>1 276</u>	<u>-369</u>
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Antolainauksen muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9	598
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-773	-775
Lyhytaikaisten lainojen muutos	507	508
Oman pääoman muutokset	-38	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	45	14
Vaihto-omaisuuden muutos	17	-5
Saamisten muutos	467	77
Korottomien velkojen muutos	-297	-156
Rahoituksen rahavirta	<u>-63</u>	<u>261</u>
Rahavarojen muutos	1 213	-108
Rahavarat 31.12.	5 821	4 614
Rahavarat 1.1.	<u>4 608</u>	<u>4 722</u>
	1 213	-108
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirta 5 vuodelta, 1000 €	-291	-239
Investointien tulorahoitus, %	149,2	77,5
Lainanhoitokate	3,5	1,5
Kassan riittävyys, pv	53	43

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 484	22 078	OMA PÄÄOMA	12 667	10 913
Aineettomat hyödykkeet	155	189	Peruspääoma	10 129	10 129
Aineettomat oikeudet	40	36			
Muut pitkävaikutteiset menot	111	151	Muut omat rahastot	1 633	1 675
Ennakkomaksut	4	2			
Aineelliset hyödykkeet	22 100	21 642	Ed. tilik. yli/ alijäämä	-891	-500
Maa- ja vesialueet	2 266	2 268	Tilikauden yli- /alijäämä	1 796	-391
Rakennukset	16 620	15 632			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	989	948	VÄHEMMISTÖOSUUDET		34
Koneet ja kalusto	796	923			
Muut aineelliset hyödykkeet	1 291	1 348			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	138	523			
Sijoitukset	229	247	PAKOLLISET VARAUKSET	157	236
Muut osakkeet ja osuudet	214	232	Muut pakolliset varaukset	157	236
Muut saamiset	15	15			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	206	154	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	322	226
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 650	6 929	VIERAS PÄÄOMA	17 194	17 752
Vaihto-omaisuus	183	200	Pitkäaikainen	9 181	9 845
			Korollinen vieras pääoma	8 379	9 060
			Koroton vieras pääoma	802	785
Saamiset	1 646	2 115	Lyhytaikainen	8 013	7 907
Pitkäaikaiset saamiset	25	26	Korollinen vieras pääoma	3 635	3 211
Lyhytaikaiset saamiset	1 621	2 089	Koroton vieras pääoma	4 378	4 696
Rahoitusarvopaperit		55			
Rahat ja pankkisaamiset	5 821	4 559			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>30 340</u>	<u>29 161</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>30 340</u>	<u>29 161</u>
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT					
			Omavaraisuusaste, %	41,8	37,5
			Suhteellinen velkaantuneisuus, %	42,4	46,5
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	905	891
			Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	432	417
			Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	12 014	12 271
			Konsernin lainat, €/asukas	5 737	5 737
			Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000 €	12 498	12 795
			Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/as	5 969	5 982
			Konsernin lainasaamiset 31.12. 1000 €	25	26
			Kunnan asukasmäärä	2094	2139

Konsernin henkilöstömäärä

Konsernin henkilöstömäärä on seuraava

- Kiinteistö Oy Ahmahaka (2 kokoaik., 1 osa-aik.): 3
- Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo: 1
- Vesi-Mega Oy: 4
- Kainuun jätehuollon kuntayhtymä: 17
- Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä vakin. ja määräaikaisia: 3072
735

• Kainuunmeren Työterveys Oy:	53
• Kainuun liitto: vakinaisia ja määräaikaisia	19 12

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilinpäätöksen mukaan vuoden 2022 tuloslaskelma osoittaa 2 010 518,89 €:n ylijäämää (konsernin tuloksen ylijäämäkin on lähes 1 800 000 €). Tilikauden ylijäämä kirjataan taseeseen ylijäämäksi (Hyrnsalmen kunnalla on nyt ylijäämää n. 3,2 M euroa; ja koko konsernilla noin 0,9 M euroa).

Hyrnsalmen kunnanhallitus esittää tilikauden 1 958 448,34 €:n tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 52 070,55 €.
- Kirjataan tilikauden ylijäämä 2 010 518,89 € taseen ylijäämäksi.

Huolimatta hyvästä taloustilanteesta vuoden 2023 alussa on syytä vielä varautua yllätyksiin: Ukrainan sodan vaikutukset (inflaatio ja kohonnut korkotaso sekä energian hinta) voivat vielä laajentua ja syventyä koskemaan myös kuntataloutta.

Vastuullinen talouden hallinta kuuluu tulosalueiden vastuullisille ja johtoryhmälle sekä erityisesti kunnanjohtajalle; myös poikkeusolojen johtoryhmän valmius ja rooli korostuvat tällaisena aikana.

Hyrnsalmen kunnan talouden tasapainottaminen

Kunnanvaltuuston on hyväksynyt keväällä 2018 Hyrnsalmen kunnan talouden tasapainottamistoimenpiteet, joilla on ollut tarkoitus turvata kunnan toiminta vaikeassa taloustilanteessa. On huomattava, että suurin osa kunnan laajasta palvelutoiminnasta on lailla säädelyä (noin 530 palvelua tai velvoitetta). Tavoitteiksi asetettiin sellaiset rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset, jotka alentavat menoja pysyvästi, ja niitä on tarkistettu vuosittain talousarvioprosessin yhteydessä.

Näillä toimenpiteillä on ollut oma vaikutuksensa hyvään nykytilanteeseen, vaikka myös tuulivoiman siivittäminen kiinteistöverojen hyvä kertymä ja hyvä yhteisöverokertymä sekä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus ovat tukeneet talouden kohentumista.

Talouden tasapainottamistoimenpiteillä pyritään terveeseen, kestäväan kuntatalouteen. Terve kuntatalous edellyttää talouden tasapainoa poistojen kattamiseksi ja uusien investointien mahdollistamiseksi.

Vuonna 2022 edettiin seuraavilla painopisteillä:

1. Palveluprosesseja on virtaviivaistettu ja uudistettu; erityisesti hukkaa on pyritty vähentämään (hallinnossa on kehitetty asioiden valmistelua, minimoitu virheet ja turha ylimääräinen työ sekä asioiden käsittely moneen kertaan).
2. Kunnalle tarpeettomien kiinteistöjen myyntiä on jatkettu onnistuneesti; lisäksi on valmisteltu lista, johon valitaan vuosittain 3–5 aktiivisesti markkinoitavaa ja myytävää kiinteistöä.
3. Organisaatorakenteen muutoksella on valmisteltu fyysisiä rakenteellisia uudistuksia, henkilöstövoimavarojen järkevää käyttöä ja palvelujen sähköistämistä.
  - Varhaiskasvatuksen uudelleenjärjestelyt (Uusi päiväkotitoiminta -hanke saatiin valmiiksi ja organisaatiouudistus käynnistettiin).
  - Kouluverkko selvitys tehtiin, ja sen perusteella Moisiovaaran koulu lakkautettiin syksyllä 2022.
  - Verkostojen ylläpitoa on optimoitu (erilaiset reitit, latuverkosto).

4. Vuosi 2022 oli monella tavalla uudistusten täyttämä, kun työllisyyskokeilu ja koronaepidemian vaikutukset sekä hyvinvointialueuudistuksen valmistelu etenivät loppusuoralle Kainuussa. Kunnan kannalta merkittävimmät olivat ICT-tukipalveluiden ja intranetin sekä etäkoulutuskonseptin käyttöönotto ja erityisesti henkilöstö- ja taloushallinnon siirto sotelta Kuntalaskennalle. Kaikilla näillä toimilla on tavoiteltu toiminnallista tehokkuutta – ja siihen ollaan pääsemässä.
5. Investoineilla on tuettu kuntastrategiaa; investoinnit on suunnattu tukemaan kestäviä ja taloudellisesti tehokkaita rakenteita (näyttävimpänä esimerkkinä Uusi päiväkotit ja ulkoliikuntapaikkojen kehittäminen Yhtenäiskoulun yhteyteen).

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Seurantaa koskeva sääntely ja tavoitteet

Kuntalain 65 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Se on valtuuston tahto siitä, miten kunnan käytössä olevat resurssit jaetaan ja mitä palveluita niillä lakisääteisten palveluiden lisäksi tuotetaan. Kunnan toiminnassa ja taloudessa on siis noudatettava kuntalain mukaan talousarviota.

2.2 Tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Yleiset strategiset tavoitteet

Arvioinnin lähtökohtana on vuoden talousarvion 2022 **visio** vuonna 2030:

Hyrnsalmi välittää aidosti kuntalaisten hyvinvoinnista, palveluista ja asuin- ympäristöstä. Vetovoima kumpuaa rohkeudesta, luottamuksesta, ketterydestä ja ennakkoluulottomasta uudistusasenteesta sekä monipuolisesta yhteistyöstä.

Visio edellyttää, että Hyrnsalmen kunta on vaikuttava palvelu- ja kehittämissyhteisö, jossa luottamushenkilö- ja palveluorganisaatio toimivat yhdensuuntaisesti ja tehokkaasti – edeten kohti visiota. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että oma toiminta on suunnattu talousarvion ja taloussuunnitelman mukaan ja yhteistyötä on tehty sujuvasti strategisesti valittujen kumppaneiden, naapurikuntien ja maakunnallisten kuntayhtymien, kanssa. Kuntalaisille on tuotettu lain edellyttämät perus- ja hyvinvointipalvelut tehokkaasti ja korkealaatuisesti; myös elinvoiman kehittämiseen on panostettu suunnitellusti.

Tavoitteena on ollut saada kuntakonsernin talous tasapainoon. Tähän suuntaan on edetty vahvasti ja talous on nyt tasapainossa ja taseessa ylijäämää.

Tavoitteen saavuttamiseksi keskityttiin seuraaviin painopisteisiin:

- Kunnan perustoiminnot, kaikki lakisääteiset palvelut ja erityisesti muutamat ei lakisääteiset, on sopeutettu (Talousarvion 2022 säästöohjelman mukaan) niihin taloudellisiin voimavaroihin, joita kunnalla on käytettävissä. Tämä on edellyttänyt erilaisen yhteistyön tehostamista lähes kaikessa palvelujen tuottamisessa, mitoittamisessa ja kehittämisessä. Sähköisiä palveluja on lisätty, vajaakäytössä olevista tiloista on luovuttu, verkostojen kunnossapitoa supistettu ja investointeja tehty erittäin harkiten. Tässä on onnistuttu hyvin, mikä näkyy positiivisena tuloskehityksenä sekä erittäin vähäisenä velan määränä, erityisesti peruskunnassa.
- Kaikki kunnan virat ja toimet (myös kuntien yhteiset) on suunnattu palvelemaan kuntalaisten ja kunnan yhteistä palvelutavoitetta. Lisäksi virkoja on jätetty täyttämättä tai täytetty määräaikaisina säästö- tai organisaatioon kohdistuvista rakenteellisista muutossyistä. Tämä on edellyttänyt joustavuutta niin esimiesten kuin henkilöstönkin taholta.
- Kuntalaisten viihtyvyyden ja hyvinvoinnin lisäämiseen on pyritty kaikessa toiminnassa. Veto- ja elinvoimastrategiaa on toteutettu työllisyys-, elinkeino- ja palvelustrategian lisäksi huolehtimalla siitä, että kunta on kiinnostava asuinpaikka ja matkailupitäjä. Matkailu tukee myös kunnan alueella tarjottavia yksityisiä palveluja, jotka ovat kuntakokoon suhteutettuna erinomaisella tasolla. Strategiaa on tuettu myös järjestämällä koululaisille ja opiskelijoille kesätöitä sekä tukemalla monipuolisesti erilaista harrastustoimintaa. Kunta on pyrkinyt kannustamaan ja rohkaisemaan myös muuttoa

Hyrynsalmelle ja varautumaan siihen monipuolisella asumisvaihtoehto- ja tonttitarjonnalla (kaavoitushankkeilla tuetaan tuulivoimaa ja asumista sekä loma-asumista; kehittämishankkeilla tuetaan erilaisten reittien ja verkostojen rakentamista; ja yritysyhmähankkeilla yritysten kehittymistä). Myös näissä tehtävissä on onnistuttu hyvin.

- Kunnan tavoitteena on ollut vaikuttaa omalta osaltaan siihen, että kaikki lakisääteiset palvelut turvataan mahdollisimman tasapuolisesti ja tasa-arvoisesti, myös kunnan harvaanasutulla maaseudulla. Tässä on onnistuttu kohtuullisen hyvin, vaikka ikääntyvä väestö ja nuorten vähäisyys (kouluverkko, ryhmäharrastukset, vapaa sivistystyö) asettaakin haasteita palveluiden tehokkaalle tuottamiselle.
- Varautumiseen on kiinnitetty myös erityistä huomiota; erityisesti yllättävät normaaliolojen häiriötilanteet on pyritty ennakoimaan ja niihin on varauduttu entistä paremmin esim. päivittämällä valmiussuunnitelmaa, hankkimalla varavoimalähteitä ja -valmiuksia sekä kouluttautumalla. Erityisesti koronaepidemian hallintaan on varauduttu hankkimalla erilaisia suojarusteita ja noudattamalla varovaisuutta kohtaamisissa ja yleisötilaisuuksissa.

Tavoitteet:	Arviointi:
<p>Lisätä kuntalaisten hyvinvointia ja palveluja - tehokkaasti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kuntatalous on selvästi parantunut, eli määrällinen, mitattava muutos tehokudessa on suuri: palvelutuotannon suhteellinen tehokkuus on siis parantunut. • Laadullinen muutos parempaan on edennyt myös selvästi: uusi päiväkotiki ja sivistyspuolen palvelurakenne on parantanut tehokkuutta ja palvelujen laatua (kohdistuu lapsiin ja nuoriin). • Etä- ja digitaaliset palvelut ovat lisääntyneet, mikä on helpottanut kuntalaisten osallistumista: esim. kuulemiset, erilaiset esittelyt ja infotilaisuudet hybridinä. • Hyvinvointikertomuksen indikaattorit otetaan tehokkaaseen käyttöön vasta vuoden 2023 aikana, mutta seuraavilla osa-alueilla on edistystä tapahtunut: Hyrynsalmella on omaan kuntakokoluokkaan suhteutettuna paljon liikuntapaikkoja (92); HYTE-työ on organisoitu (suurimmat haasteet liittyvät työikäisten eläkötymiseen - 14,5 %) • Kuntalaisten yleinen aktiivisuus ja osallistuminen ovat koronan jälkeen kohonneet. Myös osa järjestöistä toimii taas aktiivisesti. • Äänestysaktiivisuus oli heikko aluevaaleissa 2022.
<p>Lisätä kunnan elin- ja veto-voimaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Muuttotase on negatiivinen (- 8), siihen on erittäin vaikea vaikuttaa kunnan keinoin. Jatkossa on kuitenkin mahdollista, että v. 2022 valmistunut uusi päiväkotiki houkuttelee myös lapsiperheitä kuntaan. Myös sat-saukset houkuttelevaan asuin ympäristöön ja harrastusmahdollisuuksiin (kohennettu monilla eri hankkeilla) palvelevat kuntalaisia, matkailijoita ja (pallu)muuttajia. • Työllisyysaste on parantunut ja työttömyysaste laskenut hieman; joillakin toimialoilla on jopa työvoimapulaa. • Yritysten määrän kehitys notkahti: vuonna 2022 netto vähennys on 3 (aloitti 4 ja lopetti 7); vuonna 2021 nettolisäys oli 6 (satunnaisvaihtelu on suurta). • Kunnan kiinnostavuus (ja näkyvyys) on edistynyt, kun tapahtumat on jälleen saatu käyntiin, ja myös uusia

	<p>on vuoden 2022 aikana suunniteltu (toteutuu vuoden 2023 aikana).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehittämishanke on relevantti ja tuloksellinen (digitaalisuus, tuulivoima, reitit ja viihtyvyyttä sekä toiminnallisuutta lisäävä infra sekä erilaiset yritysryhmähankkeet ovat olleet painopisteenä). • Uusi tuulivoimakaava on tullut vireille, strateginen tuulivoimaohjelma on saatu luonnosvaiheeseen ja tonttitarjonta (asuin- ja lomarakennuspaikat) on kysyntään nähden kohtuullisen hyvä. Erityisesti tuulivoimaa on rakennettu kuntaan ennätysvauhdilla, ja rakentaminen jatkuu edelleen lähivuosina (4 lainvoimaista kaavaa).
Tehostaa palveluprosesseja ja toimintoja sekä kehittää rakenteita	<ul style="list-style-type: none"> • Erinomainen tuloskehitys viestii tehokkaista palveluprosesseista ja hyvästä talouden hallinnasta (toimintakate parani edellisestä vuodesta). • Palvelujen sähköistämistä on selvästi kohonnut ja useita kehittämissuunnitelmia on käynnistetty vuoden 2022 aikana: digistrategia-, paikkatieto- ja erilaiset muut kuntien yhteistyöhankkeet on käynnistetty edistämään palveluprosessien tehostamista (näistä tulokset realisoituvat myöhemmin). • Henkilöstön työssä viihtymisen parantamiseksi ja työn tehostamiseksi on käynnistetty vuoden 2022 aikana työhyvinvointihanke, jonka yhteydessä parannetaan yhteistyön sujuvuutta ja esihenkilötyötä sekä vuorovaikutustaitoja. Palautejärjestelmää on kehitetty ja se otetaan käyttöön kevään 2023 aikana.
Kehittää kunnasta ja kuntakonsernista osaava ja vetovoimainen työpaikka	<ul style="list-style-type: none"> • Koulutustaso ja koulutusaktiivisuus ovat lisääntyneet joustavan ja laajennetun itseopiskelupalvelun ja uusien rekrytointien ansiosta. • Asenne ja osaaminen, erityisesti sähköisissä palveluissa, ovat parantuneet. • Työtyytyväisyyteen ja esihenkilötyöhön on alettu kiinnittää enemmän huomiota; pienten Kainuun kuntien yhteinen kehittämissuunnitelma aloitettiin (lähies vuodelle 2023). • Viestintää on parannettu uusien välineiden tehokkaammalla hyödyntämisellä (intra ja Teams). Vuorovaikutusta ja yhteistyötä on, koronan hellitettyä, syvennetty useilla yhteisillä kehittämissuunnitelmilla ja -hankkeilla.

Kokonaisuutena kaikilla em. osa-alueilla tuloksia saavutettiin siten, että strategista yleisavoitteita kohti edettiin. Luvussa 2.3 on arvioitu yksityiskohtaisemmin, tulosyksikkötasolla talousarvion toteutumista.

2.2.2 Talousarvion mukaiset talouden tasapainottamistavoitteet ja tasapainottamistoimenpiteet

Kunnan ja konsernin osalta on onnistuttu tervehdyttämään taloutta suunnitelmien mukaan, jopa suunniteltua paremmin. Kovalla menokurilla, hyvällä yhteisöverotuotolla ja hyvillä kiinteistövero- ja tuloilla sekä harkinnanvaraisella valtionosuuden korotuksella talous on saatu tasapainoon; myös vanhat alijäämät on katettu kuntalain edellyttämällä tavalla. Jatkossa talouden tasapainon hallinnassa korostuu alueen kuntien ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö – sekä palvelujen tuottamisesta että talouden hallinnasta.

Yleiset keinot talouden **tasapainottamisohjelmassa** olivat vuoden 2022 osalta seuraavat (ks. myös luku 1.7):

- Oman toiminnan **menoja on supistettu**. Tämä on tarkoittanut palvelujen tehostamista ja osittain myös tason laskemista esim. aukioloaikojen ja reittien kunnostusten supistuksia, avustusten ja tukien tasojen laskua. Lisäksi hankinnoissa ja investoinneissa on käytetty erityistä tarveharkintaa.
- **Vajaakäytössä olevia kiinteistöjä** on valmisteltu myyntiin ja myytykin. Lisäksi osa kiinteistöistä on jätetty hallitusti ”kylmilleen”.
- **Henkilöstömenot ovat supistuneet** edellisestä vuodesta, mikä johtuu siitä, että kaikkia virkoja ei ole täytetty ja määräaikaisten toimia ei ole jatkettu.
- **Kuntayhteistyötä** on pyritty edelleen laajentamaan ja monipuolistamaan. Maa-seutupalvelut, kaavoitus ja rakennustarkastus sekä kansalaisopisto toimivat jo hyvin, mutta työllistämispalveluissa on vielä kehittämistä. Teknisten palvelujen yhteistyön kehittämistä on jatkettu, painopisteenä ympäristönsuojelu.
- **Investoinnit** on pidetty suhteellisen pieninä ja strategisesti harkittuina, palvelurakenteita tervehdyttävinä, mikä on alentanut kunnan velan määrän erittäin alhaiselle tasolle. Toisaalta se on aiheuttanut investointipaineita tuleville vuosille, joka näkyi jo vuoden 2022 korkeana investointitasona: se oli selvästi normaalia suurempi, n. 1,6 M €.

2.3 Määrärahojen ja talousarvioiden toteutuminen

2.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

Käyttötaloukokonaisuus

Käyttötalouden kokonaisuus ja sen hallinta muodostaa kunnan palvelutuotannon resurssin perustan. Seuraava taulukko osoittaa, että käyttötalouden toimintakulut olivat talousarvioon nähden noin 0,8 % pienemmät ja 0,6 % pienemmät kuin edellisellä vuonna. Toimintatuotot ylittivät talousarvion lähes 10 %. Lopulta toimintakate siis parani huomattavasti suhteessa talousarvioon, mikä johti osaltaan erinomaisen hyvään tulokseen (hyvän verokertymän ja harkinnanvaraisen valtionosuuden ansiosta).

HYRYNSALMEN KUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
131 Käyttötalous								
TOIMINTA TUOTOT	3 632 842,67	3 271 920,00	0,00	3 271 920,00	3 594 711,90	109,9	-1,0	-322 791,90
TOIMINTAKULUT	-22 822 799,80	-22 690 674,85	-163 384,19	-22 854 059,04	-22 674 653,15	99,2	-0,6	-179 405,89
TOIMINTAKATE	-19 189 957,13	-19 418 754,85	-163 384,19	-19 582 139,04	-19 079 941,25	97,4	-0,6	-502 197,79
POISTOT	-482 736,22	-521 426,34		-521 426,34	-516 938,10	99,1	7,1	-4 488,24
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-19 672 693,35	-19 940 181,19	-163 384,19	-20 103 565,38	-19 596 879,35	97,5	-0,4	-506 686,03
POISTOERON LISÄYS (-)	-0,43				0,00	X	-100,0	0,00
Vyörytyserät, Tulot	41 614,34				39 570,64	X	-4,9	-39 570,64
Vyörytyserät, Menot	-41 614,34				-39 570,64	X	-4,9	39 570,64
TILIKAUDEN TULOS	-19 672 693,78	-19 940 181,19	-163 384,19	-20 103 565,38	-19 596 879,35	97,5	-0,4	-506 686,03

2.3.2 Keskusvaalilautakunta, kunnanvaltuusto ja tarkastuslautakunta

Keskusvaalilautakunta

Vuonna 2022 toimitettiin aluevaalit, jotka vietiin sujuvasti ja taloudellisestikin tehokkaasti läpi (ks. seuraava taulukko).

KESKUSVAALILAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13101 Vaalit								
TOIMINTA TUOTOT	2 709,00				5 132,70		X 89,5	-5 132,70
TOIMINTAKULUT	-15 670,18	-6 785,74		-6 785,74	-7 285,08	107,4	-53,5	499,34
TOIMINTAKATE	-12 961,18	-6 785,74		-6 785,74	-2 152,38	31,7	-83,4	-4 633,36
: mistä ulkoinen	-12 961,18	-6 785,74		-6 785,74	-1 800,19	26,5	-85,8	-4 985,55
TILIKAUDEN TULOS	-12 961,18	-6 785,74		-6 785,74	-2 152,38	31,7	-83,4	-4 633,36

Kunnanvaltuustolla on kokonaisvastuu koko kuntakonsernin toiminnasta, toiminnan strategisesta linjauksesta ja taloudesta. Valtuusto siis vastaa strategisesta päätöksenteosta ja tavoitteiden asettamisesta sekä toiminnan arvioinnista ja seurannan järjestämisestä. Valtuusto päättää kunnan hallinnosta, kehittämis- ja palvelustrategioista ja seuraa niiden toteutumista. Valtuusto siis myös arvioi ja seuraa kunnan palvelujen tehokkuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta. Tämä edellyttää, että talousarvioseurannan lisäksi hallintokunnat laativat valtuustolle katsauksia palvelutuotannostaan ja talousarvion toteutumisesta.

Valtuustotyöskentelyä toteutettiin osittain hybridikokouksilla, mikä sujui varsin hyvin. Kokousten lisäksi valtuustolle järjestettiin seminaareja ajankohtaisista aiheista, mm. TE-palveluiden tulevista muutoksista.

Valtuuston tehtävä on kuntalain 14 §:n mukainen päätöksenteko. Kunnanvaltuusto kokoontui vuoden 2022 aikana 6 kertaa. Talousarvio ylittyi hieman valtuuston osalta.

KUNNANVALTUUSTO	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13111 Kunnanvaltuusto								
TOIMINTAKULUT	-23 609,84	-23 800,00		-23 800,00	-28 005,57	117,7	18,6	4 205,57
TOIMINTAKATE	-23 609,84	-23 800,00		-23 800,00	-28 005,57	117,7	18,6	4 205,57
: mistä ulkoinen	-23 609,84	-23 800,00		-23 800,00	-27 798,57	116,8	17,7	3 998,57
TILIKAUDEN TULOS	-23 609,84	-23 800,00		-23 800,00	-28 005,57	117,7	18,6	4 205,57

Tarkastuslautakunta on valmistellut valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioinut, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2022 aikana 9 kertaa ja se on alittanut selvästi talousarvionsa (ks. seuraava taulukko).

Tilintarkastuksesta on vastannut BDO Audiator Oy/vastuunalainen tilintarkastaja KHT, JHTT Tiina Mikkonen-Brännkärr.

TARKASTUSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
1312 Tarkastuslautakunta								
TOIMINTAKULUT	-16 559,10	-20 840,72		-20 840,72	-17 996,76	86,4	8,7	-2 843,96
TOIMINTAKATE	-16 559,10	-20 840,72		-20 840,72	-17 996,76	86,4	8,7	-2 843,96
: mistä ulkoinen	-16 559,10	-20 840,72		-20 840,72	-17 996,76	86,4	8,7	-2 843,96
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-16 559,10	-20 840,72		-20 840,72	-17 996,76	86,4	8,7	-2 843,96
Vyörytyserät, Tulot	2 205,37				2 414,02	X	9,5	-2 414,02
TILIKAUDEN TULOS	-14 353,73	-20 840,72		-20 840,72	-15 582,74	74,8	8,6	-5 257,98

2.3.3 Kunnanhallituksen alainen toiminta

Kunnanhallituksen toiminnalliset tavoitteet ovat seuraavat:

1. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta. Erityisesti huomioidaan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen hallinnon ja taloudenhoidon valvonta.
2. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallituksen ja eri yhteisöihin valittujen kunnan edustajien välistä informaatiota ja tiedonkulkua parannetaan.
3. Kainuun maakunnalle siirtyvien toimintojen ja kustannusvaikutusten selvittyä kunta valmistelee suunnitelman peruskunnalle jäävien tehtävien hoitamisesta ja talouden tasapainottamisesta.
4. Kunnanhallitus valmistelee valtuustossa käsiteltävät asiat ja panee valtuuston päätökset täytäntöön, lukuun ottamatta tarkastuslautakunnalle kuuluvia asioita.
5. Talouden tasapainottamiseksi tehtyjen päätösten toteutumista seurataan ja näistä poikkeamisiin puututaan.
6. Palvelutuotannon kehittämistä ja niihin liittyviä projekteja valvotaan ja tarvittavia kehittämishankkeita käynnistetään. Hallintoa johtaessaan kunnanhallitus valvoo ja yhteen sovittaa myös muiden toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa.
7. Kunnan työllisyyttä ja elinkeinotoimintaa edistäviä projekteja valvotaan. Projektit raportoivat toiminnastaan kunnanhallitukselle kaksi kertaa vuodessa. Kunta osallistuu määrärahojen puitteissa projekteihin, joista on katsottava olevan kunnalle hyötyä.
8. Kunnanhallitus myös valvoo kunnan etuja jäsenyhteisöissä ja kunnan tytäryhtiöissä.

Tavoitteiden ja talouden toteutuminen kunnanhallituksen osalta

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2022 aikana 15 kertaa. Kokoukset on järjestetty ns. hybridikokouksina, joihin osa jäsenistä on osallistunut etänä. Kunnanhallitus on antanut lausuntoja, tehnyt esityksiä ja päätöksiä sekä pannut päätöksiä toimeen kaikilla edellä mainituilla tavoitealueilla. Hallitus ja sitä palveleva hallinto ovat onnistuneet perustehtävässään hyvin. Myös taloudelliset tavoitteet, jotka ovat kunnanhallituksen vastuulla, on saavutettu talousarvioon verrattuna omalta osalta hyvin. (ks. seuraavat taulukot). Ensimmäisessä taulukossa on kuvattu hallituksen kokonaisbudjetti ja toisessa kuntayhtymiin liittyvät ostopalvelut sekä muutamat pienet erilliserät kuten nuorisovaltuusto, vanhus ja vammaisneuvosto sekä joukkoliikenne (ks. luku 4.7, tilikartta).

Kunnanhallitukselle määritellyt palvelut on pystytty tuottamaan suhteellisen sujuvasti ja kustannustehokkaasti. Hallitus on vuoden 2022 aikana jatkanut talouden tasapainottamista, ohjelman mukaan – ja tässä on onnistuttu hyvin.

Kunnanhallitus	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
1313 Kunnanhallitus	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	231 231,11	161 810,00		161 810,00	201 080,53	124,3	-13,0	-39 270,53
TOIMINTAKULUT	-14 609 291,27	-14 859 722,92		-14 859 722,92	-14 538 998,01	97,8	-0,5	-320 724,91
TOIMINTAKATE	-14 378 060,16	-14 697 912,92		-14 697 912,92	-14 337 917,48	97,6	-0,3	-359 995,44
: mistä ulkoinen	-14 267 648,18	-14 603 552,92		-14 603 552,92	-14 235 646,78	97,5	-0,2	-367 906,14
POISTOT	-19 129,70	-19 129,70		-19 129,70	-19 129,70	100,0	0,0	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-14 397 189,86	-14 717 042,62		-14 717 042,62	-14 357 047,18	97,6	-0,3	-359 995,44
Vyörytyserät, Tulot	39 408,97				37 156,62	X	-5,7	-37 156,62
Vyörytyserät, Menot	-5 207,31				-4 444,25	X	-14,7	4 444,25
TIILKAUDEN TULOS	-14 362 988,20	-14 717 042,62		-14 717 042,62	-14 324 334,81	97,3	-0,3	-392 707,81

Kunnanhallitus	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13131 Kunnanhallitus	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	2 793,40				6 805,88	X	143,6	-6 805,88
TOIMINTAKULUT	-13 414 272,11	-13 638 383,01		-13 638 383,01	-13 346 757,09	97,9	-0,5	-291 625,92
TOIMINTAKATE	-13 411 478,71	-13 638 383,01		-13 638 383,01	-13 339 951,21	97,8	-0,5	-298 431,80
: mistä ulkoinen	-13 372 333,81	-13 598 633,01		-15 598 633,01	-13 304 690,33	97,8	-0,5	-293 942,68
POISTOT	-19 129,70	-19 129,70		-19 129,70	-19 129,70	100,0	0,0	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-13 430 608,41	-13 657 512,71		-13 657 512,71	-13 359 080,91	97,8	-0,5	-298 431,80
Vyörytyserät, Tulot	21 692,05				30 947,90	X	42,7	-30 947,90
TIILKAUDEN TULOS	-13 408 916,36	-13 657 512,71		-13 657 512,71	-13 328 133,01	97,6	-0,6	-329 379,70

Hallinto- ja elinvoimapalvelut

Hallintopalvelut

Perustehtävä

Hallintopalvelut tuottaa kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle päätöksenteon valmisteluun ja toimenpanoon kuuluvat yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut sekä vastaa tietohallinnosta, asiakirjahallinnosta ja arkistoinnista. Talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut on hankittu vuoden 2022 loppuun saakka Kainuun sote -kuntayhtymältä ja ICT-palvelut Atealta ostopalveluina.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024

Hallintopalveluissa on asetettu seuraavia strategisia tavoitteita:

- Tuotetaan tehokkaasti toimivat ja laadukkaat palvelut hyödyntäen aiempaa laajemmin sähköisiä kanavia ja palveluja
- Kehitetään valmistelua ja päätöksentekoa strategian mukaiseksi, tavoitteellisemmaksi ja suunnitelmallisemmaksi
- Valmistellaan tulevien hyvinvointialueiden myötä aiheutuvia mahdollisia muutoksia mm. talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden järjestämisessä
- Edistetään työyhteisön toimivuutta ja työhyvinvointia
- Hallinnolliset koko konsernia koskevat ohjeet jalkautetaan tiimi- ja yksilötasolle

Toiminnalliset tavoitteet 2022 ja tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 2022	Mittarit	Toteutuminen
Tuotetaan selkeästi luettavat ja rakenteeltaan yhtenäiset talousarvio ja tilinpäätös, joista tavoitteiden toteutumaa on helppo seurata kaikkien toimialojen osalta	-Talousarvio- ja tilinpäätös-dokumentit ovat yhtenevät.	Talousarvion ja tilinpäätöksen muoto ja yhtenevyys ovat kehittyneet. Tavoitteiden toteutumisen seuranta on aiempaa helpompaa ja

		toimintayksiköt ottavat kantaa asetettujen tavoitteidensa saavuttamiseen.
Lisääntynyt yhteistyö kuntakonsernin sisällä ja ulospäin, esim. teknisen alan kuntayhteistyöpilotti	-säännölliset konsernipalaverit -uudet yhteistyöhankkeet ja sopimukset	Säännölliset konsernipalaverit eivät ole toteutuneet. Uusia yhteistyömuotoja on otettu käyttöön, esimerkiksi ympäristövalvonnan yhteistyösopimus Ylä-Kainuun kuntien kesken. Kunta on mukana useissa Kainuun kuntien yhteishankkeissa liittyen mm. digitaalisuuden kehittämiseen ja työhyvinvointiin.
Asiakkaiden tarpeita vastaavat, tehokkaat ja monikanavaiset palvelut kuntalaisille, mökkiläisille ja matkailijoille	- kunnan verkkosivujen kehittäminen palvelevammiksi, sähköisten lomakkeiden ja sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto	Verkkosivujen laajempi kehittäminen, sähköiset lomakkeet ja sähköinen allekirjoitus eivät toteutuneet talousarviovuotena. Niiden kehittäminen on suunniteltu ja budjetoitu vuodelle 2023 ja kehittämistä viedään eteenpäin osin hanketoiminnan kautta.
Monipuolinen ja aktiivinen viestintä: kuntalaisten hyvät osallistumismahdollisuudet ja myönteinen kuntakuva	- kuntalaiskyselyt - järjestettävät tapahtumat - uudet käyttöön otetut viestintätavat ja -kanavat, viestinnän aktiivisuus	Syksyllä järjestettiin kuntalaisilta keskustajaman kehittämiseksi. Iltaan liittyi myös verkossa avoinna ollut kysely, jossa koottiin palautetta ja kehitysideoita. Joulukuussa järjestettiin joulunavaustapahtuma. Varsinaisia uusia viestintämuotoja tai kanavia ei otettu käyttöön.

Tavoitteiden toteutuminen ja resurssit

Kunnan hallinto-, henkilöstö- ja elinvoimapalvelut on tuottanut vuoden aikana vaaditut valmistelu- ja suunnitteluprosessit sekä huolehtinut päätösten täytäntöönpanosta. Pääosan vuodesta vakituista henkilöstöä oli neljä (kunnanjohtaja, kehityspäällikkö, kaksi toimistosihiteeriä) ja määräaikaisia henkilöitä kaksi (hallintosuunnittelija, hankesuunnittelija). Hallintopäällikön virka täytettiin 1.10.2022 alkaen, ja hallintosuunnittelijan määräaikainen tehtävä päättyi samaan aikaan.

Vuoden 2022 aikana toteutettiin varsin tiiviissä aikataulussa talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden siirto uudelle toimijalle vuoden 2023 alusta alkaen. Alkukesästä varmistui, ettei Kainuun hyvinvointialue tuota enää ko. palveluita alkuvuoden 2023 ajan, kuten oli oletettu. Kilpailutuksen kautta uudeksi palveluntuottajaksi valittiin Kuntalaskenta Oy

ja palveluiden siirtoprosessi toteutettiin syksyn aikana, jatkuen tietyiltä osin vielä vuoden 2023 alkupuoliskolle. Käyttöönottoprojektia ei ollut suunniteltu talousarvioon, joten sille haettiin 100 000 euron lisämääräraha (investoinnit) aiemman ja uuden toimijan, järjestelmätoimittajien sekä konsultin projektikustannuksiin. Käyttöönottoprojekti toteutettiin toimialojen tiiviissä yhteistyössä ja se vaati loppuvuoden aikana projektissa mukana olleelta henkilöstöltä erityisen lisäponnistuksen.

Hallinnon menot muodostavat suhteellisen pienen osuuden kunnanhallituksen kokonaismenoista. Hallintopalveluiden menot ylittyivät hieman, johtuen sisäisten vuokrien toteutumisesta ennakoitua suurempina.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13132 Hallintopalvelut								
TOIMINTATUOTOT	6 307,85	3 000,00		3 000,00	11 330,51	377,7	79,6	-8 330,51
TOIMINTAKULUT	-353 740,08	-360 486,57		-360 486,57	-378 034,81	104,9	6,9	17 548,24
TOIMINTAKATE	-347 432,23	-357 486,57		-357 486,57	-366 704,30	102,6	5,5	9 217,73
: mistä ulkoinen	-305 407,20	-330 046,57		-330 046,57	-321 273,57	97,3	5,2	-8 773,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-347 432,23	-357 486,57		-357 486,57	-366 704,30	102,6	5,5	9 217,73
Vyörytyserät, Tulot	17 488,04				5 975,46	X	-65,8	-5 975,46
TILIKAUDEN TULOS	-329 944,19	-357 486,57		-357 486,57	-360 728,84	100,9	9,3	3 242,27

Henkilöstöpalvelut

Perustehtävä:

Henkilöstöpalvelut sisältää yhteistyötoimikunnan, työsuojelun ja työkykyä ylläpitävän toiminnan, työterveyshuollon, eläkevastuista laskutettavat KueL-maksu-osuudet sekä eläkevastuut vanhoista ja siirtyneistä palvelussuhteista.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

Henkilöstöpalveluiden tavoitteena on suunnitelmallinen henkilöstön työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin kehittäminen sekä osaamisen vahvistaminen. Työssä viihtymistä ja jaksamista tuetaan kannustavalla esimiestyöllä. Erittäin laajan ja vaativan tehtäväkentän työnjakoa on kehitettävä systemaattisesti ja erityisesti esimiesten vastuuta asioiden valmistelemisella ja hoidossa on lisättävä. Henkilöstöohjelmassa 2021–2023 on ja henkilöstöjohtamista koskeva ohjeistus sekä yksityiskohtaiset tavoitteet ja mittarit. Henkilöstön työhyvinvointikysely toteutetaan joka toinen vuosi.

Kunta-alalle neuvoteltiin vuoden 2022 aikana uusi kolmevuotinen työehtosopimus sekä viisivuotinen palkkaohjelma. Palkankorotuksista huolimatta henkilöstömenot pyritään pitämään aiemmalla tasolla. Supistus tehdään ensi sijassa vapaaehtoisten järjestelyjen kautta (esim. lomarahat vapaaksi). Hyvinvointialueiden aloittamisen aiheuttamia muutoksia pyritään hallitsemaan ongelmattomasti ja toimivasti. Tähän liittyvät muun muassa ateria- ja puhtaanapitopalvelujen toiminnan uudelleen järjestäminen ja henkilöstön huomiointi muutostilanteessa.

Osaamisen kehittäminen ja johtaminen

Henkilöstöohjelma 2021–2024 otettiin käyttöön syksyllä 2021 henkilöstötyön vahvistamiseksi. Sen keskeisiä alueita ovat osaamisen, tehtäväkuvien ja palkkauksen, työhyvinvoinnin sekä esimiestyön kehittäminen. Etätyö ja joustotyöaika ovat niihin liittyvän ohjeen mukaisesti käytössä. Koronapandemian aikana olivat voimassa valtakunnalliset etätyösuositukset, joita toteutettiin myös Hyrynsalmen kunnassa niissä tehtävissä, joihin etätyö soveltui.

Vähenevät resurssit, laajenevat työtehtävät ja toimintaympäristön muutokset edellyttävät ammattitaitoista ja osaavaa henkilöstöä. Hyrynsalmen kunta kannustaa niin henkilöstöä

kuin luottamushenkilöitäkin koulutukseen, mutta myös omatoimiseen osaamisen kehittämiseen. Koulutussuunnitelman valmistuminen viivästyi ja kunnanhallitus hyväksyi sen vasta kesäkuussa. Koulutuksiin (sisältäen opintovapaat) käytettiin 269 päivää, jonkin verran edellisvuotta vähemmän. Valtaosa koulutuspoissaoloista olivat opintovapaita. Lyhyempien koulutusten vuoksi poissaolopäiviä oli vain 24 päivää. Koulutukset toteutuivat pääosin etäkoulutuksina, edelleen pitkälti pandemiasyistä. Vuonna 2021 henkilöstön ja luottamushenkilöiden koulutukseen hankittua Hallintoakatemian koulutuslisenssiä laajennettiin Hallintoakatemian ostaneen Eduhousen palveluihin. Tällä saavutettiin laajempi koulutusvalikoima sekä palveluiden joustava käytettävyys samalta sivustolta. Koulutuslisenssillä on tavoiteltu omatoimisen koulutuksen lisääntymistä ja monipuolistumista helpon ja edullisen lisenssin kautta. Hallintoakatemian koulutuksiin osallistuttiin kaikkiaan hyvin, mutta omaehtoista kouluttautumista toteutti kuitenkin vain verrattain pieni joukko henkilöstöstä. Hallintoakatemian koulutusten lisäksi osallistuttiin kunkin ammattialan omiin koulutuksiin ja yleisiin tietojärjestelmien käyttöön liittyviin koulutuksiin. Erityisesti loppuvuodesta koulutukset keskittyivät esimiehillä ja toimistohenkilöstöllä uusiin talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiin. Laajennetun Eduhousen lisenssin kautta kouluttautumista on toistaiseksi ollut erittäin vähän. Pääsyyinä tähän lienee talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien muutos, jonka vuoksi aikaa ja voimavaroja muuhun kouluttautumiseen ei ole erityisesti loppuvuoden aikana ollut.

Johtoryhmä kokoontui noin kolmen viikon välein.

Terveydellinen toimintakyky ja hyvinvointi

Hyrnsalmen kunnan työsuojelun toimintaohjelma on viimeksi laadittu vuosille 2020–2021. Siinä määritellään työsuojelun tavoitteet, vastuut ja toimivalta sekä työsuojelun yhteistoiminnan järjestäminen.

Kunta sitoutui Kainuun kuntien yhteiseen työhyvinvointi- ja esimiestyön kehittämishankkeeseen, jonka piti käynnistyä vuoden 2022 alussa. Osana tätä hanketta oli tarkoitus myös toteuttaa työhyvinvointikysely. Hankkeen käynnistyminen kuitenkin viivästyi mm. henkilövaihdosten myötä ja se pääsi vauhtiin vasta vuoden 2022 lopulla. Hankkeen toimet toteutetaan vuoden 2023 aikana.

Henkilöstö voi käyttää virkistysiltapäivään 20 €/hlö kahdesti vuodessa tai 40 €/hlö kerran vuodessa yhdessä oman osaston kanssa. Sivistyspalveluissa toteutui yhtenäiskoulun osalta kaksi virkistysiltapäivää ja varhaiskasvatuksessa yksi virkistysiltapäivä. Teknisissä palveluissa toteutettiin yksi yhteinen kokonainen päivä, johon osallistui myös joitakin sivistyspalvelujen toimistohenkilöitä ja johon oli tarkoitus osallistua myös hallinto- ja elinvoimapalveluiden henkilöstö. Hallinto- ja elinvoimapalvelujen osallistuminen ei kuitenkaan onnistunut aikataulusyistä, eikä erillistä virkistyspäivää osastolla järjestetty.

Palkkaus ja henkilöstökustannukset

Hyrnsalmen kunnassa otettiin 1.1.2020 käyttöön tehtävän vaativuuden arviointiin (TVA) perustuva palkkaus. Tehtäväkohtaisen palkan määräytymisperusteena on ensisijaisesti viranhaltijan/työntekijän tehtävien vaativuus vaadittavan osaamisen, työn vaikutusten ja vastuun, yhteistyötaitojen sekä työolosuhteiden näkökulmasta. Lisäksi tehtävien vaativuuden arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja ovat koulutus, lisätehtävä ja –vastuu sekä esimiesasema. TVA –prosessin tuloksena laadittiin palkkaohjelma v. 2020–2021, josta vuoden 2020 erä on jaettu maksuun.

Vuonna 2021 kunta-alan sopimukseen 2020–2021 sisältynyt paikallinen järjestelyerä pyrittiin jakamaan sopimuslakohtaiset jakosuositukset, työntekijäjärjestöjen esitykset ja tasapuolisuus huomioiden sekä kohdentaen järjestelyerää palkkoihin, joissa on suurin ero tehtäväkohtaiseen palkkaan. Järjestelyerän jaon jälkeen kunnanhallitus ei tehnyt päätöstä TVA-prosessin mukaisista palkkojen korotuksista vuodelle 2021, vaan prosessi

päätettiin käynnistää uudelleen. Vuoden 2022 aikana TVA-prosessia ei kuitenkaan onnistuttu viemään eteenpäin, vaan selvitettiin ainoastaan yksittäisiä erityistä selvitystä pyytäneiden palkka-asioita. Hallintopäällikön tehtävän oltua täyttämättä pääosan vuotta, KT-yhteyshenkilönä toimi väliaikaisesti kunnanjohtaja eikä resursseja prosessin edistämiseen ollut, liittyen paljolti myös talous- ja henkilöstöhallinnon pakolliseen ja nopearytmiseen muutosprosessiin. TVA -prosessia viedään eteenpäin vuonna 2023.

Toiminnalliset tavoitteet 2022 ja tavoitteiden toteutuminen

Tavoite 2022	Mittarit	Toteutuminen
- Työskentelyn arki toimii, tuki- palvelut ovat vaivattomasti saa- tavilla ja henkilöstö voi hyvin ja jaksaa työssään	- työhyvinvointihankkeen tulokset - työhyvinvointikyselyn tu- lokset; työhyvinvointi hy- vällä tasolla kaikissa toi- minnoissa -ePassin käyttö-% -virkistyspäivään/-iltapäi- vään osallistuneiden määrä	Työhyvinvointihanke sekä sen kautta toteutettavaksi suunniteltu työhyvinvointi- kysely eivät edenneet kun- nasta riippumattomista syistä. Työhyvinvointitulok- sia ei siis päästy tässä vai- heessa vertaamaan. ePassiin käyttäjille vara- tusta rahasta käytettiin 67,3 % eli 7543,24 euroa. Etuun oikeutetuista 65 % käytti etuuttaan, noin kol- masosa siis ei käyttänyt. Henkilöstöä voitaisiin jat- kossa tiedottaa enemmän ePassin käytöstä. Virkistyspäivään/ iltapäi- vään osallistuneet: hallinto- ja elinvoima: - yhtenäiskoulu: lähes kaikki varhaiskasvatus: lähes kaikki tekniset palvelut: lähes kaikki, joilla käytännössä mahdollisuus (esim. kiin- teistöpäivystys oltava pai- kalla), mukana myös yhtiöi- den henkilöstö
- Koulutussuunnitelma laadi- taan vuosittain; henkilöstön osaaminen on tehtävien- ja ajantasaista	- koulutussuunnitelman to- teutuminen - koulutuksiin osallistumi- nen - kehityskeskustelujen to- teutuminen - osaamiskartoitus henki- löstölle	Koulutussuunnitelma päivi- tettiin ja se toteutui pääpiir- teissään. Erityisesti loppu- vuonna koulutus painottui ainakin toimistohenkilöstön osalta talous- ja henkilöstö- hallinnon uusiin järjestel- miin. Koko henkilöstölle ta- voitteeksi kirjattu asiakas- palvelu- ja vuorovaikutus- osaaminen ei toteutunut.

		<p>Esimiesten koulutus ei toteutunut täysin suunnitellulla tavalla johtuen paljolti työhyvinvointihankkeen myöhästymisestä.</p> <p>Omaehtoiseen koulutukseen osallistuminen (lähinnä koulutuslisenssillä) oli kohtalaista, mutta huomattavan jakautunutta: osa kouluttautui paljon, osa ei lainkaan.</p> <p>Erillistä osaamiskartoitusta ei ole toteutettu.</p> <p>Kehityskeskustelut ovat toteutuneet vaihtelevasti. Sivistyspalveluissa toteutetaan järjestelmällisesti ja ne on käyty. Hallinto- ja elinvoimapalveluiden osalta keskustelut toteutuivat. Teknisissä palveluissa kehityskeskustelut ovat osin käymättä.</p>
<p>- Yhteistyötoimikunta ja työsuojelutoimikunta kokoontuvat säännöllisesti. Työsuojelun toimintaohjelma päivitetään (nykyinen 2020–2021)</p>	<p>- toimielinten kokousten määrä</p> <p>- työsuojelun toimintaohjelman päivittäminen ja toteutuminen</p>	<p>Kokoukset:</p> <ul style="list-style-type: none"> - yhteistyötoimikunta: 2 - työsuojelutoimikunta: 0 <p>Henkilöstötoimielinten säännöllinen kokoontuminen ei toteutunut erityisesti työsuojelun osalta. Kokoontumisia on jatkossa pystyttävä toteuttamaan säännöllisemmin.</p> <p>Työsuojelun toimintaohjelmaa noudatettiin, vuosille 2020–2021 kirjatut painopistealueet toteutuivat. Koska toimikunta ei kokoontunut, myöskään toimintaohjelmaa ei päivitetty.</p>
<p>- Toimivat työterveyspalvelut turvataan</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sairauspoissaolojen väheneminen - etälääkäritilojen käyttö - uusintakysely työterveyspalveluista henkilöstölle 	<p>Sairauspoissaolot ovat säilyneet aiemmalla, joskin kohtalaisen hyvällä tasolla.</p> <p>Etälääkäritiloja ei ole juuri-kaan käytetty, ja yhteistyötoimikunnan kokouksessa</p>

		<p>todettiin, että etälääkärikone poistetaan käytöstä tarpeettomana.</p> <p>Uusintakyselyä työterveyspalveluista ei toteutettu johtuen hyvinvointialueiden aloittamisen aiheuttamasta Kainuunmeren työterveyden myynnistä kunnilta ja sotelta Mehiläiselle vuoden 2022 lopulla. Kysely toteutetaan vuoden 2023 puolella, kun voidaan arvioida uuden omistajan tuomia mahdollisia muutoksia palveluissa.</p>
<p>- Ajantasainen ja aktiivinen henkilöstön tiedottaminen, henkilöstölle turvataan hyvät mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - intranetin hyödyntäminen - henkilöstötiedotteiden määrä - henkilöstöinfojen ja tiimipalavereiden määrä - aloitteiden määrä 	<p>Intranetin hyödyntäminen on ollut valitettavan vähäistä. Se toimii tällä hetkellä lähinnä materiaalipankkina, ei niinkään toimivana tiedotuskanavana.</p> <p>Henkilöstötiedotteita lähetettiin 10 kpl + 3 kpl kyselyjä</p> <p>Yleisiä henkilöstöinfoja ei järjestetty. Ateria- ja puhtaanapalvelujen henkilöstölle järjestettiin useita infoja/neuvottelutilaisuuksia muutostilanteen vuoksi.</p> <p>Tiimipalavereja on pidetty kaikissa osastoissa/yksiköissä, käytännöt ja tiheysvaihtelevat toiminnoittain.</p> <p>Henkilöstön aloitteiden kirjaamiseen ei ole olemassa varsinaista järjestelmää. Intran kautta on mahdollista jättää aloitteita tai palautteita, mutta niitä ei ole tullut.</p>

Henkilöstöpalveluiden budjetti näyttää alittuneen 40 000 eurolla. Todellisuudessa toteuma oli kuitenkin lähes talousarvion mukainen. Ero selittyy työterveyspalveluissa tapahtuneessa kirjausmuutoksessa: talousarviossa työterveyspalveluiden kustannukset on varattu työterveyshuollon tulosityksikölle. Uuden ohjeistuksen mukaan työterveyden kulut kuitenkin kirjattiin suoraan niille tulosityksiköille, joille kustannukset todellisuudessa kohdistuivat.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jalk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13133 Henkilöstöpalvelut	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOMINTATUOTOT	1 256,51	20 000,00		20 000,00	26 658,26	133,3	2 021,6	-6 658,26
TOMINTAKULUT	-274 448,13	-317 757,14		-317 757,14	-284 011,93	89,4	3,5	-33 745,21
TOMINTAKATE	-273 191,62	-297 757,14		-297 757,14	-257 353,67	86,4	-5,8	-40 403,47
: mistä ulkoinen	-267 856,72	-292 917,14		-292 917,14	-251 958,07	86,0	-5,9	-40 959,07
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-273 191,62	-297 757,14		-297 757,14	-257 353,67	86,4	-5,8	-40 403,47
Vyörytyserät, Tulot	228,88				233,26	X	1,9	-233,26
TILIKAUDEN TULOS	-272 962,74	-297 757,14		-297 757,14	-257 120,41	86,4	-5,8	-40 636,73

Elinkeinotoimen tavoitteiden ja talouden toteutuminen

Elinkeino- ja matkailutoimessa pyrittiin toteuttamaan vuoden 2022 aikana kunnan talousarvion strategisista tavoitteista ja toiminnallisista tavoitteista (elinkeinostrategia).

Strategisena tavoitteena on ollut tukea Ukkohallan kehittymistä ja turvata maa- ja metsätalouden ja teollisuuden nykyiset työpaikat. Matkailun tulotavoitteena on ollut 9–10 miljoonaa euroa vuodelle 2024, pitää sisällään myös rakentamisen. Matkailun työllisyystavoitteena vuodelle 2024 on ollut 50–55 henkilötyövuotta. Tavoitteena on ollut myötävaikuttaa, että Ukkohallan vuodepaikkojen lukumäärää kasvaa 30–60 vuodepaikalla. Tavoitteena on ollut myötävaikuttaa, että kunnan alueelle rakennetaan lisää uusia tuulivoimapuistoja (1 kpl).

Strategisissa tavoitteissa onnistuttiin turvaamaan maa- ja metsätalouden nykyiset työpaikat ja myös matkailun osalta kehitys on myönteistä.

Strategisena uutena tavoitteena on ollut tuulivoimapuistojen lisärakentaminen kunnan alueella. Valmisteilla on ollut oikeusvaikutukseton tuulivoimayleiskaava, joka edesauttaa tuulivoimarakentamista kunnan alueelle. Lisäksi Illevaaran tuulivoimapuiston rakentaminen on käynnistymässä eli strategiset tavoitteet tuulivoiman osalta ovat toteutuneet.

Strategisena tavoitteena oli myös kasvattaa vuodepaikkojen lukumäärää 30–60 vuodepaikalla vuoteen 2024 mennessä. Strategien tavoite toteutunee vuoteen 2024 mennessä.

Toiminnallisena tavoitteena on ollut myötävaikuttaa, että yritysten liikevaihto ja työpaikat säilyisivät mm. Hanketoiminnalla. Tavoitteen oli kasvattaa tai säilyttää vuodepaikkojen lukumäärä. Näissä tavoitteissa onnistuttiin. Toiminnallisena tavoitteena oli turvata myös Suopotkupallon MM-Kisojen järjestäminen, mikäli se olisi mahdollista koronaepidemian vuoksi, myös tässä tavoitteessa onnistuttiin.

Yritysneuvontaa hoidettiin vuoden 2022 aikana osittain eri hankkeiden avulla. Hyrynsalmen kunta hallinnoi yritysryhmähanketta ja uutena kehittämishankkeena suunniteltiin kv-matkailun kehittämishanke vuosille 2023–2025 yhteistyössä matkailuyritysten kanssa. Lisäksi Luvankosken reittihankkeeseen haettiin rahoitus, joka myös saatiin. Rakentaminen toteutuu kesän 2023 aikana. Vuoden 2022 heinäkuussa järjestettiin Suopotkupallon MM-kisat Vuorisuolla.

Matkailu- ja elinkeinopalvelut tuotti toimitusjohtajapalvelut Kiinteistö Oy Ahmahaka Oy:lle.

Elinkeino- ja matkailupuolen tilikauden tulos 2021 oli 37 484,46 euroa parempi verrattuna talousarvioon 2021. Vuoden 2022 tulos oli 10 444,32 euroa huonompi verrattuna vuoden 2022 talousarvioon.

Aluekehitysrahojen osalta tilikauden tulos 15 092,01 parempi verrattuna talousarvioon.

Tilikausien menot eivät ole suoraan verrannollisia keskenään johtuen hankkeiden ja Suopotkupallon MM-kisojen tulojen kirjauskäytännöistä (Suopotkupallon MM-kisojen tuloja ei ole kirjattu vuoden 2022 tuloiksi).

Toiminnalliset tavoitteet 2022

Tavoite 2023	Mittarit	Toteutuminen
Säilyttää matkailuyritysten liikevaihto ja työpaikat	Liikevaihto ja työpaikat	Tavoite toteutui
Ukkohallan vuokrattavien vuodepaikkojen lukumäärä pysyy ennallaan tai kasvaa 20 vuodepaikalla	Vuodepaikkojen lukumäärä	Tavoitteessa on onnistuttu
Käyttöasteet Ukkohallassa pysyvät ennallaan	Käyttöasteet	Tavoite toteutui
Suopotkupallon MM-kisojen järjestäminen	MM-kisat	Tavoite toteutui
Maa- ja metsätalouden toiminnan turvaaminen ja tuuli-voimapaistojen kehittäminen	Työpaikat	Tavoite toteutui

Toimenpiteet tavoitteiden onnistumiseksi olivat: Lomatonttimarkkinointi, hanketoiminta, yhteistyö Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa elinkeinojen kehittämisessä, yhteistyö tuulivoimarakentajien kanssa ja yhteistyö ja myötävaikuttaminen kunnan sidosryhmien kanssa.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13134 Elinkeino ja matkailu	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	199 080,75	123 810,00		123 810,00	106 099,99	85,7	-46,7	17 710,01
TOIMINTAKULUT	-289 629,47	-259 162,98		-259 162,98	-250 573,13	96,7	-13,5	-8 589,85
TOIMINTAKATE	-90 548,72	-135 352,98		-135 352,98	-144 473,14	106,7	59,6	9 120,16
: mistä ulkoinen	-76 064,68	-128 082,98		-128 082,98	-134 584,60	105,1	76,9	6 501,62
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-90 548,72	-135 352,98		-135 352,98	-144 473,14	106,7	59,6	9 120,16
Vyörytyserät, Menot	-1 434,28				-1 324,16	X	-7,7	1 324,16
TILIKAUDEN TULOS	-91 983,00	-135 352,98		-135 352,98	-145 797,30	107,7	58,5	10 444,32

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13135 Aluekehitysraha	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	7 106,89						-100,0	
TOIMINTAKULUT	-32 349,08	-35 000,00		-35 000,00	-19 907,99	56,9	-38,5	-15 092,01
TOIMINTAKATE	-25 242,19	-35 000,00		-35 000,00	-19 907,99	56,9	-21,1	-15 092,01
: mistä ulkoinen	-32 349,08	-35 000,00		-35 000,00	-19 907,99	56,9	-38,5	-15 092,01
TILIKAUDEN TULOS	-25 242,19	-35 000,00		-35 000,00	-19 907,99	56,9	-21,1	-15 092,01

Työllistäminen

Perustehtävät

Hyrnsalmen kunta on alueen suurin työnantaja, jonka lakisääteinen velvoite on huolehtia myös työllisyyden hoidosta. Työllisyydenhoidon palvelut ostetaan sopimus pohjaisesti Paltamon kunnalta. Resurssit on jaettu Paltamon ja Ristijärven kanssa. Hyrnsalmen kunta on muiden Kainuun kuntien kanssa mukana työllisyyden kuntakokeilussa. Työllisyyspalvelut siirtyvät kokonaan kuntien vastuulle vuonna 2024.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024

Kunta- ja maakuntayhteistyötä pyritään kehittämään työllisyyden kuntakokeilun kautta. Samalla valmistaudutaan työllisyyspalveluiden siirtymiseen kunnille 2024 aikana, jonka toivotaan mahdollistavan vahvempi paikallinen vaikuttaminen työllisyyspalveluiden toimintaan. Työllisyyspalvelut siirtyvät kunnille tai usean kunnan muodostamille yhteistoiminta-alueille, joiden työvoimapohja on vähintään 20 000. Kainuun pienissä kunnissa tämä edellyttää koko Kainuun yhteistä aluetta. Strategisena tavoitteena tavoitellaan myös työttömyyden pienenemistä ja työllisyydenhoidon kustannusten alentamista vuodessa, erityisesti työmarkkinatuen kuntaosuuden osalta, jossa tavoitellaan vuosittaista 10 000 euron kustannusten alenemistä.

Työllisyys

Hyrnsalmella työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2022 edellisen vuoden joulukuun tasolla ollen 12,1 %. Työttömien määrä oli 99 henkilöä. Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2022 9,9 % ja Kainuussa 10 %. Lähes kaikissa Kainuun kunnissa työttömyys väheni vuoden takaisesta. Alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä oli Hyrnsalmella koko vuonna keskimäärin vain 5 henkilöä. Vastaavasti yli 50-vuotiaita oli työttömistä keskimäärin 64 %. (Lähteet: TEM Työllisyyskatsaus 12/2022, TEM tiedot kunnittain keskimäärin vuonna 2022.)

Työllisyyden kuntakokeilu ja TE-palveluiden siirto kuntien järjestämisvastuulle

Hyrnsalmen kunta on mukana valtakunnallisessa työllisyyden kuntakokeilussa, osana Kainuun kuntakokeilua. Työllisyyden kuntakokeilut käynnistyivät 1.3.2021. Kuntakokeilujen myötä tietyt TE-hallinnon tehtävät siirtyivät TE-palveluista kuntien vastuulle. Työllisyyden kuntakokeiluja ohjaa oma lainsäädäntönsä. Kuntakokeilujen myötä kuntien vastuulle siirtyi kaikki kokeilukunnissa asuvat työttömänä tai työvoimapoluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiosidonnaiseen päivärahaan, kaikki työttömänä tai työvoimapoluissa olevat alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä maahanmuuttajat. Paltamon kuntakokeilutoimiston asiakkaana on keskimäärin noin 260 henkilöä. Hyrnsalmelaisia asiakkaita oli joulukuussa kuntakokeilussa 90 ja TE-toimiston asiakkaina 94 henkilöä. Asiakkaina on muitakin kuin työttömän statuksella olevia työnhakijoita, kuten palveluissa, lomautettuna, osa-aikatyössä jne. olevat työnhakijat.

Kainuun työllisyyden edistämisen kuntakokeilu on seurantamittareilla tarkasteltuna kärkijoukossa valtakunnallisessa vertailussa. Parhaiten kaikista kuntakokeilualueista Kainuu on pärjännyt mm., kun katsotaan 3 kuukautta ja 6 kuukautta ylittävien työttömyyksien osuutta 3 kuukautta ja 6 kuukautta aikaisemmin alkaneista työttömyyksistä (virta yli 3 kk työttömyyteen ja virta yli 6 kk työttömyyteen). Kainuussa on myös tehty asiakkaiden työllistymissuunnitelmat ennen 1 kk työttömyyden ylitystä parhaiten koko maassa (97 %). Paltamon, Hyrnsalmen ja Ristijärven osalta luku on jopa 100 %. Lisäksi Kainuu pärjää hyvin myös muissa valtakunnallisissa kuntakokeilujen tulostittareissa ollen aina neljän kärkijoukossa. Kokeilualueita on vertailussa yhteensä 24.

TE-palvelut siirtyvät kokonaisuudessaan kuntien järjestämisvastuulle vuoden 2025 alusta. Valmistautuminen TE-palvelujen uudistukseen on aloitettu Kainuun ja Koillismaan yhteisessä työryhmässä.

Sopimusperusteinen työllisyyden hoito

Hyrnsalmen kunnan työllisyyspalvelut on vuoden 2018 alusta alkaen tuottanut sopimusperusteisesti Paltamon kunta, joka tuottaa työllisyyspalvelut myös Ristijärven kunnalle sekä eläke- ja kuntoutusselvittelyt myös Puolangan kunnalle. Paltamon kunta hoitaa sopimusperusteisesti myös työllisyyden kuntakokeilun viranomaistehtävät Paltamon, Hy-

rynsalmen ja Ristijärven osalta. Kuntouttavan työtoiminnan palveluita on hankittu ostopalveluna Suomussalmen kunnalta. Myös etsivän nuoristyön palvelut ostetaan Suomussalmen kunnalta.

Paltamon työllisyyspalveluissa asiakkaita palvelee kolme työllisyysohjaajaa sekä yksi palveluohjaaja. Työllisyyspalvelujen keskeisiä toimintoja ovat:

- työllisyydenhoidon koordinointi ja verkostoyhteistyö sidosryhmien kanssa, jonka myötä työttömien työnhakijoiden ohjaaminen tarkoituksenmukaisten palvelujen piiriin
- työllisyyden edistäminen ja kehittämistoimenpiteiden suunnittelu, valmistelu, koekäyttö ja tuottaminen yhteistyökumppaneiden kanssa
- työttömien eläke- ja kuntoutusedellytysten selvittely ja neuvonta
- työllisyyden edistämisen hankkeet
- palkkatuki- ja velvoitetyöllistettävien sopimuksiin ja rahoitushakemuksiin liittyvät käytännön tehtävät sekä yhteistyö kuntaan ja TE-toimistoon päin

Hyrnsalmen työllisyyspalveluiden asiakasmäärät olivat:

- eläke- ja kuntoutusedellytysten selvittelyssä 13 henkilöä, joista 1 sai eläkepäätöksen
- 7 sairauspäivärahapäätöstä ja 5 jatkopäätöstä
- 3 kuntoutustukipäätöstä
- 2 asiakasta saatu kuntoutukseen
- etsivä nuoristyö: palvelut ostetaan Suomussalmen kunnalta. Asiakasmääriä ei tiedossa; asiakasmäärät esitetään ko. kuntien yhteisenä lukuna asiakkaiden identiteetin suojelemiseksi.

Kesätyö

Kesällä 2022 oli käytössä aiempien vuosien tapaan nuorten kesätyöseteli. Hyrnsalmen kunta myönsi setelin peruskoulun 8- ja 9-luokkalaisille sekä Hyrnsalmella kirjoilla oleville toisen asteen opiskelijoille. 8-luokkalaisille seteli myönnettiin viikoksi, jolloin setelin arvo oli 90 €/viikko. 9-luokkalaisille ja toisen asteen opiskelijoille seteli myönnettiin kahdeksi viikoksi, 180 €/2 viikkoa tai kolmeksi viikoksi 270 €/3 viikkoa.

Vuonna 2022 kesätyösetelillä oli töissä 8-luokan päättäneitä 8 henkilöä, 9-luokan päättäneitä 6 henkilöä ja toisen asteen opiskelijoita 1 henkilö.

Talous

TA2022

Työllisyyden hoidon **resurssit** jakaantuvat pääpiirteittäin seuraavasti:

- palkkatukimäärärahoihin palkattavat	38 000
- kuntaan palkattavat kesätyöntekijät	3 500
- avustukset yrityksille ja yhteisöille kesätyöntekijöistä	3 600
- työmarkkinatuen kuntaosuus	110 000
- Paltamon kunta, ostosopimus	40 000

Toiminnalliset tavoitteet 2022 ja niiden toteutuminen

Tavoite 2022	Mittarit	Toteutuminen
-Työllistetään velvoitetyöllistettäviä kaikille toimialoille sekä työttömiä mah-	- Työllistettävien määrä: velvoitetyöllistettävät tukityöllistettävät	Palkkatuella työllistettiin 8 henkilöä, joista 3 velvoitetyöllistettäviä.

dollisuuksien mukaan huomioiden työmarkkinatuen kuntaosuus. Tarjotaan työkokeilupaiikkoja etenkin nuorille		
- Tuetaan nuorten työllistämistä kesätyösetelillä 8- ja 9-lk päättävillä ja toisen asteen opiskelijoille. Markkinoidaan aktiivisemmin sekä seteliä että kunnan omia kesäseteli -työpaikkoja	- kesätyösetelien määrä - kunnan omiin tehtäviin työllistyvien määrä/e	Kesätyöseteleitä maksettiin 15 henkilöstä. Kunnan omissa tehtävissä varhaiskasvatuksessa ja teknisissä palveluissa oli neljä kesätyöntekijää. Sekä kunnan omiin tehtäviin että muulle työnantajalle kesätyöseteliä hakevia toivottiin olevan enemmänkin. 8 -luokan päättävien ottaminen mukaan kesätyösetelihakuuon oli hyvä asia; valtaosa seteliä hakevista oli juuri tätä ryhmää.
- Tiivistetään työllisyystoiminnan seuranta ja yhteistyötä	- Yhteistyöpalaverit Paltamon kanssa - Yhdistysten palkkaamat työntekijät	Varsinaisia yhteistyöpalavereita ei pidetty, muuta yhteydenpitoa kylläkin. Paltamon työllisyyspalveluiden henkilöstö oli mukana kahdessa valtuustoseminaarissa, jossa toisessa myös TE-palveluiden ja ELY:n edustus. Yhdistisyhteistyötä ei juurikaan ollut.
- Pyritään vähentämään pitkäaikaistyöttömyyttä mm. työkokeilujen ja kuntouttavan työtoiminnan kautta	- Henkilömäärät palveluissa - työkokeilut - työpajatoiminta	Pitkäaikaistyöttömyyden hoitoon on käytetty soveltuvia käytettävissä olevia palveluja. Henkilömääriä näissä palveluissa ei raportoida erikseen saatavilla olevissa tilastoissa.

Työmarkkinatuen kuntaosuudessa tavoiteltiin laskua, jota saavutettiinkin vajaat 13 000 euroa edelliseen vuoteen nähden. Kuntaosuus ylitti kuitenkin talousarvion noin 15 000 eurolla. Palkkatuella palkattuja työntekijöitä, erityisesti velvoitetyöllistettyjä, oli ennakoitua enemmän ja henkilöstökulut ylittyivät. Erityisesti velvoitetyöllistettävien määrää on vaikeaa ennakoida. Vastaavasti työmarkkinatukia saatiin huomattavasti ennakoitua enemmän: tuen määrä ylitti talousarvion 25 000 eurolla. Kesätyösetelin saajia oli tavoiteltua vähemmän ja kustannukset alittuivat sekä kunnalla työssä olleiden että yrityksille maksettujen kesätyötukien osalta. Kokonaisuudessaan työllistäminen ylitti talousarvion n. 16 000 eurolla.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13136 Työllistäminen	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTA TUOTOT	14 168,88	15 000,00		15 000,00	49 708,26	331,4	250,8	-34 708,26
TOIMINTAKULUT	-196 901,59	-204 489,22		-204 489,22	-218 297,10	106,8	10,9	13 807,88
TOIMINTAKATE	-182 732,71	-189 489,22		-189 489,22	-168 588,84	89,0	-7,7	-20 900,38
: mistä ulkoinen	-172 904,71	-180 409,22		-180 409,22	-168 588,84	93,4	-2,5	-11 820,38
Tuloslaskelma ilman vyör.eriä	-182 732,71	-189 489,22		-189 489,22	-168 588,84	89,0	-7,7	-20 900,38
Vyörytyserät, Menot	-3 070,28				-2 546,27	X	-17,1	2 546,27
TILIKAUDEN TULOS	-185 802,99	-189 489,22		-189 489,22	-171 135,11	90,3	-7,9	-18 354,11

Maaseututoimi

Kunnanvaltuusto on 21.6.2011 (§ 24) on hyväksynyt yhteistoimintasopimuksen maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä. Sopimus koskee kunnan maaseutuhallintoviranomaiselle säädettyjä tehtäviä ja se sisältää kaikki kunnan maaseutuviranomaiselle säädettyt tehtävät ja palvelut. Maaseutuhallinnon järjestämisestä annetun lain mukainen toiminta Hyrynsalmen, Paltamon, Puolangan, Ristijärven ja Suomussalmen kunnissa on järjestetty isäntäkuntamallilla, jossa isäntäkuntana toimii Puolangan kunta.

Talousarvion toteutuminen

Yhteistyö sopimuskuntien kesken on sujunut hyvin. Talousarvio toteutui sekä toiminnallisesti että taloudellisesti suunnitelman mukaisesti; toimintakulut jopa alittuivat (ks. seuraava taulukko).

Vuonna 2022 tukihakemuksen jätti 41 tilaa, joista 7 oli maidontuotantoa ja lisäksi joukossa oli muita tiloja, joilla oli kotieläimiä. Porovahinkoja Hyrynsalmen kunnan alueella oli 125 ja 1 eläinvahinko.

Palveluun käytettävästä työajasta reilut ¾ kuluu viljelijätukihallintoon (hakemusten käsittely, maksatukset, raportointi, koulutukset, kouluttaminen/tiedottaminen, palaverit/kokoukset ja muut hallinnolliset tehtävät). Loppu ¼ on pääosin muita maaseutuhallinnon tehtäviä (poro- ja riistavahinkojen käsittely, eläintenpitorekisterin ylläpito, lausunnot ja arviot yms. viranomaistehtävät). Jonkin verran työaikaa kuluu myös erilaisten asioiden valmisteluun ja yleiseen toimistotyöhön; kokonaistyöpanos Hyrynsalmen osalta on n. 0,5 htv.

Vuoden 2022 aikana on keskusteltu myös palvelujen kehittämistä ja tuottamista maakunnalliselta pohjalta, koska maatilojen määrä vähenee ja toimialan luonne muuttuu digitalisaation myötä. Palvelujen uudelleenjärjestelyyn ja resurssien relevanttiin kohdentamiseen on päätetty kuntien kesken palata uudelleen kevään 2023 aikana.

KUNNANHALLITUS	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13140 Maaseututoimi	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTA TUOTOT	516,83				477,63	X	-7,6	-477,63
TOIMINTAKULUT	-47 950,81	-44 444,00		-44 444,00	-41 415,96	93,2	-13,6	-3 028,04
TOIMINTAKATE	-47 433,98	-44 444,00		-44 444,00	-40 938,33	92,1	-13,7	-3 505,67
: mistä ulkoinen	-40 731,98	-38 464,00		-38 464,00	-34 643,38	90,1	-14,9	-3 820,62
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-47 433,98	-44 444,00		-44 444,00	-40 938,33	92,1	-13,7	-3 505,67
Vyörytyserät, Menot	-702,75				-573,82	X	-18,3	573,82
TILIKAUDEN TULOS	-48 136,73	-44 444,00		-44 444,00	-41 512,15	93,4	-13,8	-2 931,85

2.3.4 Sivistyslautakunta/Sivistyspalvelut

Talousarvion toteutuminen

Kokonaisuutena sivistystoimi onnistui hyvin saavuttamaan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteensa (ks. seuraava taulukko).

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk.%	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
1340 Sivistyslautakunta								
TOIMINTA TUOTOT	214 128,39	68 640,00	0,00	68 640,00	224 108,63	326,5	4,7	-155 468,63
TOIMINTAKULUT	-3 904 984,75	-3 878 948,66	-58 384,19	-3 937 332,85	-3 873 126,12	98,4	-0,8	-64 206,73
TOIMINTAKATE	-3 690 856,36	-3 810 308,66	-58 384,19	-3 868 692,85	-3 649 017,49	94,3	-1,1	-219 675,36
: mistä ulkoinen	-2 846 170,06	-2 999 604,37	-58 384,19	-3 057 904,56	-2 851 594,07	93,3	0,2	-206 310,49
POISTOT	-2 432,14	-2 432,14		-2 432,14	-2 432,14	100,0	0,0	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-3 693 288,50	-3 812 740,80	-58 384,19	-3 871 124,99	-3 651 449,63	94,3	-1,1	-219 675,36
Vyörytyserät, Menot	-25 401,72				-22 988,70	X	-9,5	22 988,70
TILIKAUDEN TULOS	-3 718 690,22	-3 812 740,80	-58 384,19	-3 871 124,99	-3 674 438,33	94,9	-1,2	-196 686,66

Hallinto

Perustehtävä:

Sivistystoimen tarkoituksena on turvata ajanmukaiset varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kirjasto-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut ja mahdollistaa sitä kautta kuntalaisen jatkuva itsensä kehittäminen ja hyvä elämänlaatu.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

Kunnan sivistystoiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta siten, että

- oppilailla ja lapsilla on hyvät valmiudet jatko-opintoihin ja sitä kautta koulutus pystyy vastaamaan elinkeinoelämän haasteisiin kansainvälistyvässä Suomessa
- kuntalaisella on mahdollisuudet harrastustoimintaan, virkistykseen, elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen
- Kunnan ikääntyvä väestö otetaan huomioon toiminnassa
- Tuetaan monipuolisesti kuntalaisten hyvinvointia
- Tiivistetään yhteistyötä kunnan eri hallintokuntien välillä sekä Kainuun sivistystoimien välillä.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

- Jokainen sivistyspalvelujen tulosityksikkö toteuttaa asiakastytyväisyys- ja palautekyselyn toiminnastaan
- Sivistyspalvelujen henkilöstön poissaolot ovat valtakunnallisesti keskimääräisellä tasolla
- Henkilöstön työhyvinvointi mitataan kyselyllä, tavoite 4 (asteikolla 1–5)

Toiminnallisia indikaattoreita:

- Asiakastytyväisyys on keskimääräistä parempi (asteikko 1–5)
- Poissaolot/henkilö/vuosi
- Työhyvinvointiarvosana 4 (asteikko 1–5)

Resurssit:

- Sivistyspalvelujen päällikkö
- Toimistosihteeri

Tavoitteiden toteutuminen

Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2022 aikana 10 kertaa.

Tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti, perusopetuksen laatutyössä toimintaa mitataan monipuolisesti ja säännöllisesti vuosikellon mukaisesti.

Kansalaisopiston tarjonnassa on huomioitu ikääntyvä väestö ja tarjottu mahdollisuus monipuoliseen harrastamiseen.

Kainuun sivistystoimien kanssa on pidetty säännölliset kuukausittaiset palaverit, joissa on käsitelty ajankohtaisia asioita ja ideoitu yhteisiä maakunnallisia kehittämishankkeita.

Perusopetuksen vuonna 2022 päättäneet oppilaat ovat kaikki saaneet jatko-opintopaidan.

Vuonna 2022 ei toteutettu asiakastyytyväisyyskyselyjä. Edellisen kerran kyselyt on toteutettu vuonna 2021.

Hyrnsalmen kunnassa käynnistyi talous- ja henkilöstöhallinnon muutosprojekti syksyllä 2022, joka kuormitti koko henkilöstöä ml. palkanlaskijoita, joten sen vuoksi poissaolotietoja ei ole kysytty (olisi ollut poimittava käsityönä).

Koko kuntaa koskevaa henkilöstön työhyvinvointikyselyä ei ole toteutettu vuonna 2022. (Työhyvinvointikysely oli tavoitteena toteuttaa kuntien yhteisellä kehittämishankkeella, joka käynnistyi myöhässä, vasta vuoden 2022 lopulla. Kysely on toteutettu vuoden 2023 alussa.)

Varhaiskasvatus

Perustehtävä:

Perustehtävänä on tuottaa varhaiskasvatuspalveluja hyrnsalmelaisille lapsiperheille.

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on:

- tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista
- edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta
- ehkäistä syrjäytymistä
- tukea huoltajia kasvatustyössä ja mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

Varhaiskasvatuksen sisältöjen kehittäminen ja jalkauttaminen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten vasujen mukaisesti jatkuu. Henkilöstölle on järjestetty varhaiskasvatukseen liittyvää koulutusta AVIN, AIKOPAN ja Lapsen tuen malli-Kainuussa-hankkeen kautta. 3.10.2022 lähtien päiväkodin henkilöstörakenteen muutoksesta johtuen on tullut pedagogista osaamista lisää varhaiskasvatuksen opettajien sekä varhaiskasvatuksen erityisopettajan toiminnan myötä.

Valtakunnalliseen varhaiskasvatuksen tietojärjestelmään tietojen siirtämistä on jatkettu (lapset, huoltajat, henkilöstö).

Huoltajat ovat päässeet vaikuttamaan varhaiskasvatuksen toimintaan vastaamalla arvo-pohja kyselyyn vuoden 2022 alussa. Saatuja tuloksia hyödynnettiin uuden 1.8.2022 voimaan tulleen varhaiskasvatussuunnitelman arvoperusteisiin. Lisäksi huoltajat ovat päässeet vaikuttamaan varhaiskasvatustoimintaan ja arviointiin lasten varhaiskasvatuskeskustelujen yhteydessä.

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet vuonna 2022:

Koko varhaiskasvatustoiminta siirtyi ryhmäperhepäiväkodeista vuoropäiväkotii Pääskynpesään 3.10.2022, jolloin varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne myös muuttui. Vuoropäiväkotii siirtyi kolme ryhmäperhepäivähoitajaa lastenhoitajan tehtäviin sekä yksi päiväkotiovustajaksi. Lisäksi palkattiin neljä varhaiskasvatuksen opettajaa, joista yksi toimii erityisopettajana ja päiväkodin varajohtajana. Päiväkodissa toimii kaksi ryhmää, Peipposet (3–5-vuotiaat) ja Varpuset (0–3-vuotiaat).

Kaikki varhaiskasvatuspalvelut keskitettiin yhteen vuoropäiväkotiin, joten toiminta on ollut kustannustehokkaampaa ja laadukkaampaa sekä toimintaympäristö turvallinen. Myös henkilöstöjohtaminen on ollut selkeämpää ja helpompaa.

Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille on tehty varhaiskasvatussuunnitelmat.

Opetushallitus antoi määräyksen uusista varhaiskasvatussuunnitelman perusteista 18.2.2022. Uudet perusteet astuivat voimaan 1.8.2022. Hyrynsalmen kunnassa laadittiin oma varhaiskasvatussuunnitelma, joka hyväksyttiin Hyrynsalmen sivistyslautakunnassa 13.6.2022 § 49.

Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8. 2022.

Varhaiskasvatustalain 540/2018 on päivitetty 1.8.2022 alkaen, koskien varhaiskasvatuksen järjestämistä tukea tarvitsevien lasten osalta. Laki määrittää tuen kolme tasoa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Yleinen tuki muodostuu yksittäisistä tukimuodoista. Lapsella on oikeus myös tehostettuun tukeen ja erityiseen tukeen.

Hyrynsalmen varhaiskasvatukseen laadittiin "Lapsen tuen malli Hyrynsalmella"-toimintaohje. Siinä on ohjeistus, miten toimitaan lapsen tuen tarpeen ilmetessä. Toimintaohje otettiin käyttöön 1.8.2022.

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin koulutusta muun muassa liittyen oppimisen tukeen ja inklusion muutoksiin, pedagogiseen tukeen, vahvuusperusteiseen tukeen, toiminta/leikkiympäristön kehittämiseen ja varhaiskasvatuksen arviointiin. Koulutuspäiviä oli yhteensä 28.

"Seikkailutaidetta Kainuussa" -hanke päättyi 31.7.2022 ja "Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen vuosille 2021–2022" -hanke (OKM) jatkuu 31.5.2023 asti.

Wilman käyttö tiedonkulkuna varhaiskasvatuksen ja kodin välillä lisääntyi.

Vauvarahaa maksettiin 14 perheelle yhteensä 7000 euroa.

Maksuttoman varhaiskasvatuksen mahdollisuutta ja kustannusvaikutuksia laskettiin alustavasti. Maksutuottoja arvioitiin tulevan 45 000 euroa ja kuluja noin 33 800 euroa. Kulut sisältävät ProConsona lisenssin, muut päivitysmaksut ja varhaiskasvatuspäällikön työajasta johtuvat kulut. Vuodelle 2023 on tulossa Vesa-sovellus, jonka hintaa ei vielä tiedetä ja 1.3.2023 varhaiskasvatuksen asiakasmaksut pienevät. Maksutonta varhaiskasvatusta arvioidaan uudelleen 2023.

Tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti.

Mittarit

Joulukuussa oli varhaiskasvatuksessa yhteensä 36 lasta.

Kokopäivähoidossa olevien lasten läsnäolopäivät koko vuonna oli 4963 ja osapäivähoidon läsnäolopäivät 71. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä ja koko/osapäivähoidon läsnäolopäivät vähenivät jonkin verran edelliseen vuoteen verrattuna.

Lasten kotihoidontukea sai keskimäärin 16 perhettä/kk.

Talous

Toimintatuotot ylittyivät 729 euroa. Säästöä tuli 67 897 euroa. Vakinaisten työntekijöiden palkoista säästyti 40 000 euroa johtuen henkilöstörakenteen muutoksesta vuoropäiväkotiin siirryttäessä. Määräaikaisten työntekijöiden palkat ylittyivät 23 000 euroa. Määräaikaisia työntekijöitä tarvittiin vakituisten työntekijöiden sijaisuuksiin. Henkilöstökuluissa

tuli säästöä yhteensä 43 991 euroa. Lisäksi säästöä tuli palvelujen ostoissa 14 715 euroa.

Lasten kotihoidontukea maksettiin 84 700 euroa.

Resurssit

- varhaiskasvatuspäällikkö 1
- varhaiskasvatuksen opettajat 4 (1.9.2022 alkaen)
- vakituisia perhepäivähoitajia 30.9.2022 asti 8 ja 31.12.2022 asti 4
- määräaikaisia perhepäivähoitajia eri pituisissa sijaisuuksissa 8
- määräaikainen lasten leikin- ja toiminnan ohjaaja päiväkerhossa 1 (1.9.2022 alkaen 66 % työaika)
- "Varhaiskasvatuksen tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen"-hankkeessa työskentelevä varhaiskasvatuksen opettaja 1 (1.1.-31.12.2022)

Tunnusluvut:

Kokonaismenot €/asukas

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
€/asukas	324	354	348	379	389

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jalk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13402 Varhaiskasvatus								
TOIMINTATUOTOT	72 131,69	43 640,00	0,00	43 640,00	78 981,23	181,0	9,5	-35 341,23
TOIMINTAKULUT	-884 311,27	-925 358,23	-84,19	-925 442,42	-880 615,47	95,2	-0,4	-44 826,95
TOIMINTAKATE	-812 179,58	-881 718,23	-84,19	-881 802,42	-801 634,24	90,9	-1,3	-80 168,18
: mistä ulkoinen	-766 979,24	-839 573,94	-0,19	-839 574,13	-733 715,46	87,4	-4,3	-105 858,67
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-812 179,58	-881 718,23	-84,19	-881 802,42	-801 634,24	90,9	-1,3	-80 168,18
Vyörytyserät, Menot	-13 035,93				-11 793,10	X	-9,5	11 793,10
TILIKAUDEN TULOS	-825 215,51	-881 718,23	-84,19	-881 802,42	-813 427,34	92,2	-1,4	-68 375,08

Perusopetus

Perustehtävä:

Alkuopetuksen opetuksellinen tehtävä on tuottaa oppilaalle uutta tietoa ja oppimisen iloa. Tärkeätä on ohjata lapsi oppimaan. Hänen yksilöllistä kasvuaan ja kehitystään tuetaan. Lasta kannustetaan omatoimisuuteen, tiedon hankkimiseen, kriittisyyteen ja vuorovaikutukseen muiden kanssa.

Koko perusopetuksen, joka on kunnan laajin ja vahvimmin resursoitu vastuualue, kasvatuksellisenä tehtävänä on tuottaa terveen itsetunnon omaavia, suvaitsevaisia nuoria, jotka sisäistävät perusopetuksen arvopohjan.

Koko perusopetuksen opetuksellisena tehtävänä on taata oppilaille oppimisen taso, joka antaa päättövaiheessa monipuoliset jatko-opintomahdollisuudet ja valmiudet elinikäiseen oppimiseen.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämistä opetuksessa tehostetaan nykyaikaisella kalustolla. Samanaikaisopetusta hyödynnetään luokissa. Opetusalan täydennys- ja lisäkoulutusta tullaan järjestämään yhteistyössä Kainuun kuntien kanssa. Koulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon edelleen oman opettajakunnan erikoistaidot. Jatketaan seutukunnallista yhteistyötä. Perusopetuksessa on käytössä laatutyökalut. Lasten ja nuorten mukanaolo toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa on säännöllistä. Koulut ovat

aktiivisesti mukana kiusaamisen vastaisessa toiminnassa (KiVa-koulu). Yhtenäiskoululla on koulutettuja oppilaita vertaissovitteijoina (Verso), jotka selvittävät oppilaiden välisiä ongelmatapauksia.

Toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet vuonna 2022:

- Jatketaan aktiivista kiusaamisen vastaista toimintaa ja puuttumista, tavoitteena keskimääräistä paremmat tulokset (mitataan valtakunnallisella KiVa-kyselyllä)
- Valtakunnallisessa kouluterveyskyselyssä Hyrynsalmen lapset ja nuoret pitävät koulunkäynnistä
- Oppilaiden fyysinen kunto on vähintään valtakunnallista keskitasoa (Move-testit 5. ja 8. luokkalaisille)
- Kaikki perusopetuksen päättäneet oppilaat pääsevät jatko-opintoihin

Resurssit:

Moisiovaaran koulu lakkautettu 1.8.2022.

vuosiluokat 0–6 (31.7.2022 saakka)

- perusopetusryhmät 5
- oppilasryhmäkoot 2–5 oppilasta mini-max

Oppilaat ja yksi opettaja siirtyneet yhtenäiskouluun 1.8.2022 alkaen.

Yhtenäiskoulu 1.8.2022 alkaen

vuosiluokat 0–9

- perusopetusryhmät 10
- oppilasryhmäkoot 8–19 oppilasta mini-max

Erityisopetus

- pienryhmä 0–6 luokat 1
- pienryhmä 7–9 luokat 1

Henkilökunta:

Moisiovaaran koulu 31.7.2022 saakka

- Koulunjohtaja/luokanopettaja 1
- Luokanopettaja 1

Yhtenäiskoulu 1.8.2022 alkaen

- rehtori/sivistyspalvelujen osastopäällikkö 1
- opo-apulaisrehtori 1
- lehtorit 6
- luokanopettajat 7
- erityisopettaja 1
- erityisluokanopettaja 2
- tuntiopettaja 1
- toimistos sihteeri 1
- kouluavustaja/koulunkäynninohjaajat 3
- aamu- ja iltapäiväkerhon ohjaaja 1

Tavoitteiden toteutuminen

Kehittämishankkeita

- koulupäivän liikunnallistaminen on jatkunut omana toimintana omien kustannusten puitteissa.

- Harrastamisen suomenmalli –hanke käynnistyi syksyllä 2021, alkoi pilottina jo keväällä 2021. Hankkeen toinen tuotantokausi alkoi elokuussa 2021 ja päättyi marraskuussa 2022. Kolmas tuotantokausi alkoi 1.12.2022.

Yhtenäiskoululla on jatkettu tiimimäistä toimintaa. Koululla on käytössä päivitetty turvallisuussuunnitelma ja koululla on pidetty suunnitelmaan kuuluvia harjoituksia ja koulutuksia.

Kaikille 9 luokkalaisille on hankittu henkilökohtaiset kannettavat.

Vuosittainen tuntien vaihtelu on tuonut haasteita opettajien työn suunnitteluun.

Kainuun opetusalan täydennyskoulutus on toteutunut erittäin hyvin. Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskuksen ja Kajaanin ammattikorkeakoulun Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut (Aikopa) koordinoi tätä.

Laatutyö on muodostunut pysyväksi osaksi perusopetuksen toimintaa. Laatutyöhön liittyen on tehty seuraavat kyselyt:

Koulutyön laatuarviointikysely tehtiin keväällä 2022. Vastaajia oli 26. 67 % vastaajista koki, että tiedonkulku koulun ja kodin välillä toimi hyvin. Myös yhteistyö koulun ja kodin välillä toimi hyvin (67 % vastaajista). Vastaajista 78 % koki vanhempainillat tarpeelliseksi.

Wilma on pääsääntöinen yhteydenpito ja tiedottamisen väline.

Taloudelliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti. Odottamattomia lisämenoja on tullut sairaalakoulujaksojen kustannuksista sekä lastensuojelullisin perustein sioitettujen lasten kotikuntakorvauksista.

Tunnusluvut:

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
Oppilasmäärä*	150	145	143	137	134
Nettomenot €/oppilas	15762	15498	14571	16303	17341

*tilastointipäivä 20.9., sisältää myös esiopetuksen oppilaat

Nettomenot / oppilas on laskettu kevään ja syksyn oppilasmäärän keskiarvolla.

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA.2022 muut.jalk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13403 Perusopetus	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
TOIMINTA TUOTOT	123 345,47	25 000,00		25 000,00	124 299,72	497,2	0,8	-99 299,72
TOIMINTAKULUT	-2 351 910,49	-2 298 136,53	-51 000,00	-2 349 136,53	-2 319 312,01	98,7	-1,4	-29 824,52
TOIMINTAKATE	-2 228 565,02	-2 273 136,53	-51 000,00	-2 324 136,53	-2 195 012,29	94,4	-1,5	-129 124,24
: mistä ulkoinen	-1 660 550,60	-1 722 836,53	-51 000,00	-1 773 836,53	-1 685 921,54	95,0	1,5	-87 914,99
POISTOT	-33,39	-33,39		-33,39	-33,39	100,0	0,0	0,00
Tilikauden tulos ilman vyörierä	-2 228 598,41	-2 273 169,92	-51 000,00	-2 324 169,92	-2 195 045,68	94,4	-1,5	-129 124,24
Vyörytyserät, Menot	-3 660,49				-3 868,24	X	5,7	3 868,24
TLOSLA SKELMA -ilman	-2 232 258,90	-2 273 169,92	-51 000,00	-2 324 169,92	-2 198 913,92	94,6	-1,5	-125 256,00

Kansalaisopisto

Perustehtävä:

Kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille ja kunnassa oleskeleville mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen, itsensä kehittämiseen, yleissivistykseen sekä mielekkääseen vapaa-ajan harrastustoimintaan.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

- Aikuisten opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksien monipuolinen, tarvelähtöinen kehittäminen
- Sivukylien aktiivisuuden tukeminen

- Lapsille ja nuorille järjestettävä taito- ja taideaineiden opetus
- Yhteistyön syventäminen kainuulaisten kansalaisopistojen kanssa

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

- Kattava opetus: opetusta kirkonkylällä, Moisiovaarassa ja Ilveksessä
- Erityisryhmien tuki: kansalaisopisto saanut Opetushallitukselta avustusta maahanmuuttajien, työttömien sekä seniorien ja eläkeläisten kurssimaksujen alentamiseen/korvaamiseen.

Resurssit:

Kansalaisopistotoiminnan hallinnointi ostetaan Kianta-opistolta Suomussalmelta.

Opettajina toimivat määräaikaiset tuntiopettajat ja luennoitsijat.

1364 tuntia

198 opiskelijaa (kertaalleen laskettuna)

Mittarit:

1500 tuntia (va-tunteja vuodelle 2023 myönnetty 1395 tuntia)

250 opiskelijaa (kertaalleen laskettuna)

Tavoitteiden toteutuminen

Kansalaisopiston palvelut on ostettu 1.5.2020 alkaen Kianta-Opistolta, Suomussalmelta. Yhteistyö Kianta-Opiston kanssa sujunut hyvin. Kurssitarjonta on laajentunut ja monipuolistunut ja tämän myötä kokonaismenot ovat hieman kasvaneet. Lukuvuodelle 2021–2022 Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Kianta-Opistolle (Suomussalmi) 2.500 euroa opintosevelityyppistä avustusta. Avustuksella on katettu osa työttömiltä, maahanmuuttajilta ja ikäihmisiltä perittävistä kurssimaksuja.

Kansalaisopisto toimi vuonna 2022 kirkonkylän lisäksi Moisiovaarassa ja Ilveksellä. Opetusta oli yhteensä 1364 tuntia.

Kylien osuus opetuksesta on ollut vuonna 2022 153 tuntia (11,2 %).

Kansalaisopiston kursseilla opiskeli vuonna 2022 kaikkiaan 198 eri henkilöä ja eri kursseilla oli opiskelijoita 444.

Henkilöstö:

Sivistyspalvelujen osastopäällikkö, yhtenäiskoulun rehtori toimi myös kansalaisopiston rehtorina.

Tuntiopettajia ja luennoitsijoita oli vuonna 2022 yhteensä 16.

Tunnusluvut:

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
Oppilasmäärä	187	199	308	225	198
Tunnit	1509	1414	1273	1488	1364
€/tunti	97,54	87,21	100,85	99,38	108,51
Kokonaismenot €/asukas	64,39	54,24	56,53	68,17	70,68

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13404 Kansalaisopisto								
TOIMINTATUOTOT	-47,00				227,00		X	-227,00
TOIMINTAKULUT	-145 783,49	-123 980,00	-7 300,00	-131 280,00	-146 550,22	111,6	-583,0	15 270,22
TOIMINTAKATE	-145 830,49	-123 980,00	-7 300,00	-131 280,00	-146 323,22	111,5	0,3	15 043,22
: mistä ulkoinen	-105 286,49	-79 490,00	-7 300,00	-86 790,00	-101 825,22	117,3	-3,3	15 035,22
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-145 830,49	-123 980,00	-7 300,00	-131 280,00	-146 323,22	111,5	0,3	15 043,22
Vyörytyserät, Menot	-2 046,30				-1 694,97		X	1 694,97
TILIKAUDEN TULOS	-147 876,79	-123 980,00	-7 300,00	-131 280,00	-148 018,19	112,7	0,1	16 738,19

Kirjasto

Perustehtävä:

Kirjaston tehtävänä on tarjota tieto- ja sisältöpalveluja kaikille. Kirjasto on kohtaamispaikka, joka tukee yhteisöllisyyttä. Kirjastossa on ajan mukaiset verkkoyhteydet kaikkien käytettävissä.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

- E-aineistojen käyttökerrat 6000/v
- Lainaajia 25 % asukkaista
- Hankinnat 600/v
- Tapahtumat ja näyttelyt 6/v

Opastetaan asiakkaita sähköisten ja muiden palveluiden käyttöön sekä omatoimikirjaston käyttöön.

Järjestetään näyttelyitä ja tapahtumia.

Kirjailijavierailun järjestäminen.

Kianta-opiston järjestämä kirjallisuuspiiri.

Tavoitteiden toteutuminen

E-aineistojen käyttö oli arvioitua vähäisempää, 3862 käyttökertaa. Lainaajia asukkaista oli 21,8 %. Kokonaislainaus oli 6,9/as. Hankintoja tehtiin 730 vuodessa. Tapahtumia ja näyttelyitä järjestettiin 8. Kirjailija Jouni Laaksonen oli luennoimassa toukokuussa, osallistujia oli 23 henkilöä. Nukketeatteri Pikku Kulkuri esiintyi marraskuussa ja 20 henkilöä osallistui tapahtumaan. Koululaisia opastettiin kirjaston ja e-kirjaston käyttöön. Omatoimikirjaston käyttöä on neuvottu asiakkaille. Kianta-Opiston kirjallisuuspiiri kokoontui kevätkaudella viisi kertaa ja siihen osallistui 6 henkilöä/kokoontumiskerta. Syyskaudella lukupiiri kokoontui kerran kuukaudessa itseohjautuvasti ja osallistujia keskimäärin 6 henkilöä. Koulun kanssa on tiivistetty yhteistyötä osallistumalla Lukeva-koulu tiimin kokouksiin. Alueellinen kirjastoyhteistyö on jatkunut edelleen Kainuun ja Oulun aken kanssa. Kainet-kirjastot liittyivät Melinda metatietokantaan joulukuussa.

Kirjaston palveluaika on lyhentynyt huomattavasti siirryttäessä yhteen työntekijään. Omatoimikirjasto kompensoi tätä jokapäiväisellä aukiololla.

Resurssit

Kirjastopalvelupäällikkö ja kirjastovirkailija 0,35 % htv.

Tunnusluvut:

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
Kokonaismenot €/asukas	76,46	80,36	72,60	75,09	66,80

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jäk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13405 Kirjasto								
TOIMINTATUOTOT	2 396,94				1 734,67		X	-1 734,67
TOIMINTAKULUT	-160 835,11	-149 448,00		-149 448,00	-139 650,50	93,4		-9 797,50
TOIMINTAKATE	-158 438,17	-149 448,00		-149 448,00	-137 915,83	92,3		-11 532,17
: mistä ulkoinen	-113 137,68	-108 208,00		-108 208,00	-96 621,34	89,3		-11 586,66
POISTOT	-2 398,75	-2 398,75		-2 398,75	-2 398,75	100,0		0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-160 836,92	-151 846,75		-151 846,75	-140 314,58	92,4		-11 532,17
Vyörytyserat, Menot	-2 391,17				-1 929,54		X	1 929,54
TILIKAUDEN TULOS	-163 228,09	-151 846,75		-151 846,75	-142 244,12	93,7		-9 602,63

Kulttuuripalvelut

(sis. Kulttuuritoimi, Musiikki ja taidekasvatus ja museo)

Musiikki ja taidekasvatus

Perustehtävä:

Perustehtävänä on tarjota paikkakunnalla mahdollisuus korkeatasoiseen ja tavoitteelliseen musiikin opiskeluun. Musiikinopetuspalvelut ostetaan Kainuun musiikkiopistolta Kajaanista.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

Korkealaatuiset musiikinopetuspalvelut turvataan omalla paikkakunnalla ostamalla palvelut Kainuun musiikkiopistolta – ottaen huomioon kuntalaisten tarpeet.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

- I-, II- ja III-tason tutkinnot
- Musiikkiopistotoiminnan jatkuva kehittäminen

Tuotokset:

- 26 opiskelijaa
- kevät 2022: 17,24 viikkotuntia
- syksy 2022: 12,90 viikkotuntia
- 1 suoritettu perusopetuksen päästötodistus

Kainuun musiikkiopiston Hyrynsalmen toimipisteen tilastotietoja 2022:

Pääaineen oppilaita oli 26. Lisäksi 2 oppilaalla oli myös sivuaine. Opetusta annettiin seuraavissa aineissa: harmonikka, musiikin perusteet, piano, sello, viulu, alttoviulu ja pop-jazz –laulu.

Opettajina toimivat: Heiskanen Lotta-Maria, Kilpeläinen Sanna, Saari Eeva-Leena, Saarjärvi Anton, Salo Mikko-Pekka ja Sarajärvi Mauno.

Muskarissa oli 6 lasta. Yksi ylioppilas kävi tunneilla Kajaanissa ja yksi ylioppilas saavutti perusopintojen päästötodistuksen.

Vuonna 2022 toimipisteessä pidettiin 529,62 opetustuntia.

Hyrynsalmen toimipaikassa järjestettiin kevätkonsertti 14.4.2022, jossa oli 17 esiintyjää. Hyrynsalmen toimipaikan joulukonsertti järjestettiin 30.11.2022. Esiintyjä konsertissa oli 9.

Kulttuuritoimi ja museo

Perustehtävä:

Kulttuuritoimen perustehtävä on paikallisen kulttuurin kehittäminen ja vaaliminen hyrynsalmelaiset erityispiirteet huomioiden.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

Tavoitteena on vaalia ja syventää Hyrynsalmen rikasta kulttuuriperintöä ja hyödyntää sitä alueen maineen hallinnassa ja markkinoinnissa.

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

Tavoitteena on tuottaa mahdollisimman monipuolisesti kulttuuripalveluja kunnallisten sekä maakunnallisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Tavoitteena on sujuva, näkyvä, kuuluva ja paikallinen kulttuuritoiminta:

- Kulttuuritoimen avustukset järjestöille
- Näyttelyt ja taiteilijavierailut yhteistyössä kirjaston kanssa
- Kaunislehdon talomuseon tapahtumat
- Kaunislehdon talomuseon vaurioiden korjaaminen vauriokartoituksen mukaisesti
- Yhteistyö kirjaston, koulujen, Mustarindan ja Kainuun Museon kanssa
- Osallistutaan Konsertti joka kouluun –hankkeeseen
- Osallistutaan Kulttura (Kainuun lasten ja nuorten kulttuurikeskuksen) –hankkeeseen

Resurssit:

Sivistyspalvelujen henkilöstö oman työn ohessa; museo-oppaina toimivat kouluavustajat ja kesätyöntekijät; teknisten palvelujen tarvittavat palvelut.

Tavoitteiden toteutuminen

Kaunislehdon talomuseo toimi vuonna 2022 kesäkauden normaalisti. Kävijöitä oli n. 760. Kaunislehdon talomuseon päärakennuksen pärekatto uusittiin ja lisäksi tehtiin pienempiä korjaustoimenpiteitä muihin rakennuksiin.

Hyrynsalmen kulttuuritoimi järjesti konserttimatkan Kuhmoon, Kuhmo-talolle lokakuussa. Matkalle osallistui 22 henkilöä.

Tunnusluvut:

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
Kokonaismenot €/asukas	16,98	18,88	15,63	22,77	23,72

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13406 Kulttuuripalvelut	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOMINTATUOTOT	308,80				1 154,00	X	273,7	-1 154,00
TOMINTAKULUT	-49 030,48	-60 524,07		-60 524,07	-50 821,36	84,0	3,7	-9 702,71
TOMINTAKATE	-48 721,68	-60 524,07		-60 524,07	-49 667,36	82,1	1,9	-10 856,71
: mistä ulkoinen	-47 712,08	-60 524,07		-60 524,07	-49 656,84	82,0	1,9	-10 867,23
TILIKAUDEN TULOS	-48 721,68	-60 524,07		-60 524,07	-49 667,36	82,1	1,9	-10 856,71

Vapaa-aikapalvelut

Liikuntatoimi

Perustehtävä:

Kaikenikäisten kuntalaisten liikuntaharrastusten sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Tukea lasten- ja nuorten kasvua liikunnan kautta sekä liikunnan kansalaistoiminnan edistäminen.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024

- Terveystä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden vähentäminen
- Kuntalaisten omatoimisen liikunnan lisääminen
- Terveysvalistuksen lisääminen/Tiedon jakaminen

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

- Aktivoidaan ja avustetaan urheiluseurojen toimintaa
- Lisätään kunnan ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä
- Tehostetaan yhteistyötä koulujen ja järjestöjen kanssa
- Kehitetään ikäihmisten liikuntaa yhteistyössä soten ja järjestöjen kanssa
- Kehitetään kuntosalitoimintaa
- Kehitetään toimintaa asiakaspalautteiden ja -kyselyjen pohjalta

Toimenpiteet:

- Liikuntakerhot ja –tapahtumat lapsille ja nuorille
- Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta
- Liikuntaryhmien ja –tapahtumien järjestäminen aikuisille
- Avustukset urheiluseuroille hakuun maaliskuussa 2022
- Seuraparlamentin järjestäminen (yhteistyön koordinointi)
- Toiminnallisten kesäleirien järjestäminen lapsille
- Kuntosaliharjoittelun ohjaaminen eri-ikäisille

Mittarit:

- Avustukset urheiluseuroille 7 500 euroa
- Liikuntakerhojen kävijämäärät
- Kuntosalin käyttäjämäärä

Tavoitteiden toteutuminen

Lasten ja nuorten liikuntakerhoihin osallistui 110 lasta/nuorta kevät- ja syyskaudella, aikuisten ryhmiin osallistui 50 henkilöä kevätkaudella, syyskaudella ei liikuntatoimi järjestänyt liikuntakerhoja aikuisille. Koronarajoitteiden vuoksi keväällä toiminta rajoitettua. Liikuntatoimi järjesti yhteistyössä eri seurojen kanssa koko perheen Talviriehan maaliskuussa ja yhteisen ulkoilupäivän Saukkoniemessä syyskuussa. Vapaa-aikatoimi järjesti yhteistyössä yhtenäiskoulun kanssa hiihtokisat keväällä ja yleisurheilukisat syksyllä yhtenäiskoulun oppilaille. Hyrynsalmen kunta osallistui valtakunnalliseen Kävelykilometri- ja Kilometrikisaan touko-syyskuun aikana. Liikuntatoimi tarjosi ohjattua kuntosaliryhmää syksyllä, kävijöitä 4-10, myös Omaisoiva-kuntosaliryhmä käynnistyi syksyllä.

Hyrynsalmen kunta osallistui Harrastamisen Suomen mallin –hankkeen toiseen tuotantokauteen keväällä. Hankkeeseen sisältyi Mopon rassauskerho, Moisiovaaran liikuntakerho, Kokkikerho, Tanssikerho, Metsästys- ja kalastuskerho, Nuorten kuntosali, kaksi Sporttikerhoa ja Taidekerho. Keväällä 2022 kerhoihin osallistui 70 lasta/nuorta. Hanke päättyi 30.6.2022, mutta harrastamisen mallin toiminta kärsi koronan suluista ja harrastajien vähyydestä, minkä takia rahaa jäi käyttämättä. Hankkeen hallinnoija Kajaanin kaupunki haki käyttöajan pidennystä 30.11.2022 asti. Haettavalla jatkoajalla toteutetaan lukuvuoden 2022 - 2023 kerhoja. Harrastamisen Suomen mallin kolmas tuotantokausi käynnistyi 1.12.2022. Syksyllä kerhoihin osallistui 80 lasta/nuorta. Vapaa-aikatoimi järjesti lokakuussa Vanhustenviikon, joka sisälsi erilaisia aktiviteetteja ikäihmisille.

Liikuntatoimi on järjestänyt ohjattua toimintaa Arkkolan Voimavararyhmälle n. yhden keran kuukaudessa.

Seuraparlamenttia ei ole järjestetty koronatilanteen vuoksi.

Etsivä nuorisotyö tarjosi viikon kestävän Digi-kävelyn syksyllä, jossa tutustuttiin paikkakunnan kohteisiin ja luontokohteisiin puhelinta hyödyntäen, osallistujia oli 54 henkilöä.

Vuoden 2022 aikana uusia kuntosalin avainpanteja myytiin 97 kappaletta ja kuntosalin käyttömaksuja kertyi yhteensä 13 033,36 euroa. 15 henkilöä yli 70-vuotiaita on hakenut maksuttoman kuntosalioikeuden vuoden 2022 aikana.

Liikuntatoimi jakoi avustuksia urheiluseuroille 7500 euroa.

Kerhot on pystytty pitämään lähes normaalisti. Kerhojen osallistujamäärät ovat hieman laskeneet.

Resurssit:

- vapaa-aikaohjaaja 0,5 htv

Ostopalvelusopimus Ristijärven 4H-yhdistyksen kanssa. Tiloina käytetään kunnan omia harrastetiloja.

Nuorisotoimi

Perustehtävä:

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden mahdollistaminen ja lisääminen. Tarjotaan nuorille mahdollisuuksia päihteettömään ja turvalliseen vapaa-ajan viettoon.

Strategiset tavoitteet vuoteen 2024:

- Nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukeminen
- Nuorten aktiivisen kansalaisuuden edistäminen
- Nuorten sosiaalinen vahvistaminen
- Nuorten kasvu- ja elinolojen parantaminen

Toiminnalliset tavoitteet vuonna 2022:

- Nuorisojärjestöjen ja kunnan välisen yhteistyön kehittäminen.
- Nuorisotalo Arkkolan toiminnan ylläpitäminen yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.
- Yhteistyö etsivän nuorisotyöntekijän kanssa jatkuu
- Kouluyhteistyön kehittäminen monipuolisemmaksi

Toimenpiteet:

- Tapahtumien järjestäminen
- Kerhojen ja leirien järjestäminen
- Nuorisotoimen avustukset hakuun maaliskuussa 2022
- Yhdistysten kanssa tapaaminen yhteistyön kehittämiseksi
- Toiminnallisten kesäleirien järjestäminen
- Palautekysely nuorille toiminnasta

Mittarit:

- Avustukset järjestöille 2500 euroa
- Arkkolan toimintaan osallistuu keskimäärin 7–9 lk 11 nuorta/ilta, iltapäiväkerhoihin (1-3 lk ja 4-6 lk) 22 lasta
- Lasten ja nuorten tapahtumiin osallistuu 30 lasta ja nuorta.

Tavoitteiden toteutuminen

Nuorisovaltuusto kokoontui vuonna 2022 7 kertaa.

Nuorisotoimen edustaja on osallistunut nuorisovaltuuston kokouksiin ohjaajana.

Kesäkuussa nuorisotoimi järjesti 2 viikon kestävästä kesäleiristä alakoululaisille yhteistyössä Ristijärven 4H-yhdistyksen kanssa.

Nuorisotoimi on järjestänyt yhdessä nuorisovaltuuston kanssa Halloween-bileet, johon osallistui n. 20 lasta/nuorta.

Joulukuussa Nuorisovaltuusto teki retken Super Parkiin Sotkamoon.

Nuorisotoimi järjesti syyslomalla 3 päivänä sisäaktiviteetteja ala- ja yläkoululaisille Yhtenäiskoulun salissa.

Nuorisotalo Arkkola on ollut avoinna nuorille 2 iltana viikossa, kävijöitä keskimäärin 11 nuorta/ilta. Lisäksi Arkkolassa on toiminut pikkunuokkari 2 päivänä viikossa, kävijöitä keskimäärin 11 lasta/päivä.

Hyrynsalmen kunta on jatkanut yhteistyötä Suomussalmen kunnan kanssa etsivän nuorisotyön järjestämiseksi Hyrynsalmella. Etsivä nuorisotyöntekijä on toiminut yhteistyössä sosiaalitoimen ja koulun kanssa sekä järjestänyt etsivän nuorisotyön asiakkaille ryhmiä nuorisotiloilla. Etsivä nuorisotyöntekijä on vierailut kuukausittain koululla tapaamassa oppilaita.

Nuorisotoimi jakoi avustuksia nuorisojärjestöille 2500 euroa.

Nuorisovaltuustotoiminta on saatu juurrutettua pysyväksi ja saatu edustus maakunnalliseen nuorisovaltuustoon. Yhteistyö perusopetuksen kanssa jatkuvaa ja toimii hyvin.

Resurssit:

- vapaa-aikaohjaaja 0,5 htv
- etsivä nuorisotyö 0,5 htv

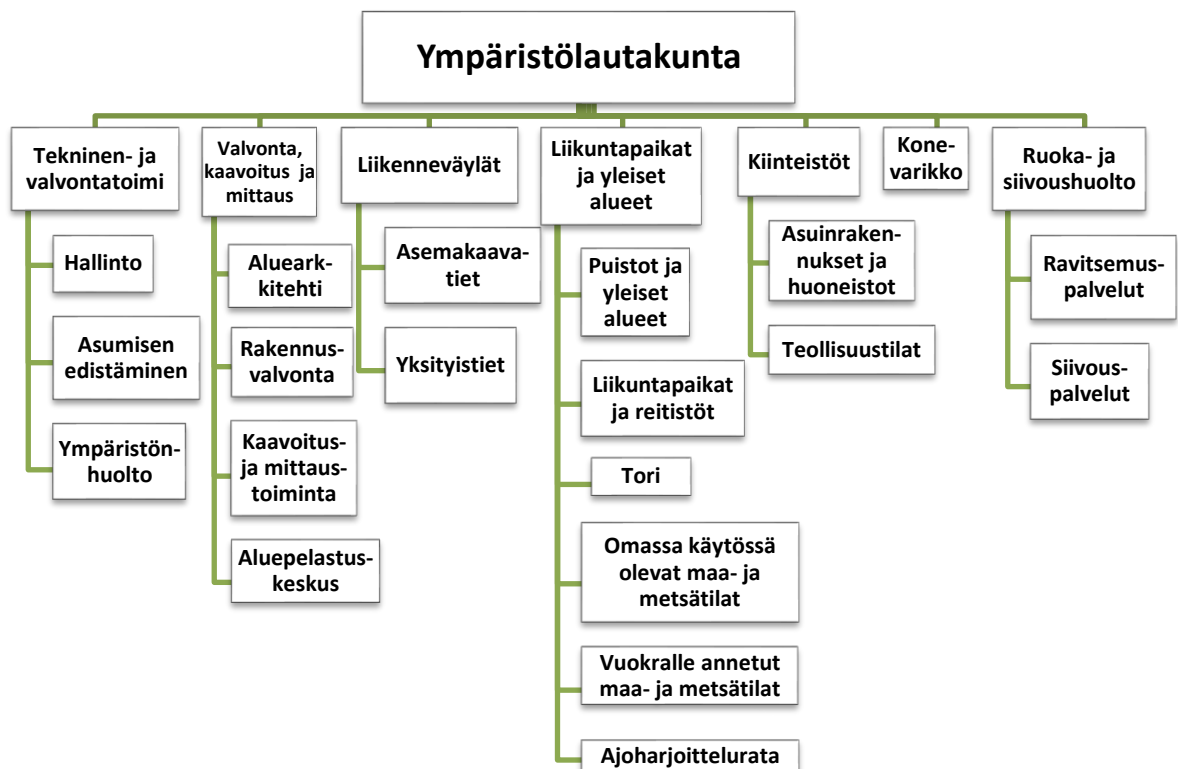
Tunnusluvut:

Vuosi	2018	2019	2020	2021	2022
Kokonaismenot €/asukas	61,56	72,04	66,57	70,79	79,33

SIVISTYSLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13407 Vapaa-aikapalvelut	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	12 987,05				16 154,79	X	24,4	-16 154,79
TOIMINTAKULUT	-164 408,16	-169 955,02		-169 955,02	-180 518,82	106,2	9,8	10 563,80
TOIMINTAKATE	-151 421,11	-169 955,02		-169 955,02	-164 364,03	96,7	8,5	-5 590,99
: mistä ulkoinen	-41 374,36	-68 745,02		-68 745,02	-62 677,95	91,2	51,5	-6 067,07
Tilikauden tulos ilman vyör.erää	-151 421,11	-169 955,02		-169 955,02	-164 364,03	96,7	8,5	-5 590,99
Vyörytyserät, Menot	-1 985,11				-1 746,22	X	-12,0	1 746,22
TILIKAUDEN TULOS	-153 406,22	-169 955,02		-169 955,02	-166 110,25	97,7	8,3	-3 844,77

2.3.5 Ympäristölautakunta/Tekniset palvelut

Perustehtävä on tuottaa teknisen hallinnon alaiset palvelut kuntalaisille ja kuntaorganisaatiolle edullisesti, laadukkaasti ja joustavasti. Lautakunnan tehtäväkenttä on laaja, kuten seuraava kuva osoittaa.

Teknisten palvelujen toimialalla toiminta jatkuu koko suunnittelukauden suurin piirtein samansisältöisenä, myös resursseiltaan. Talousarviovuoden 2022 merkittävimmät haasteet ja niistä johtuvat seurausvaikutukset toimintaan ja talouteen ovat seuraavat:

- Kiinteistöjä on edelleen tyhjiillään ja vajaakäytössä aiheuttaen vuokratuottojen pientymistä. Tyhjiillään olevien kiinteistöjen aiheuttamia kustannuksia pyritään minimoimaan.
- Kunnan omistamien kiinteistöjen ylläpitoon ja korjauksiin kiinnitetään huomiota. Kunnassa on syntynyt aikaisemmilta vuosilta kiinteistöjen korjausvelkaa merkittävästi, joka aiheuttaa yllättäviä ja mittaviakin korjaustoimenpiteitä kiinteistöissä. Korjaustoimissa joudutaan priorisoimaan eri kiinteistöjen välillä ja aikatauluttamaan korjaustoimenpiteet eri vuosille.
- Kiinteistöjen korjaustoimenpiteet vaativat tekniseltä hallinnolta entistä enemmän asiantuntemusta ja oikea-aikaista resursointia korjaustoimenpiteisiin.
- Luvattomia rakennuksia tarkastellaan ja niihin puututaan rakennusvalvontakäytien yhteydessä.
- Henkilöstökulut kasvavat kunta-alan yleiskorotuksen mukaisesti.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Ympäristölautakunta ei ole pystynyt saavuttamaan talousarvion perustuvia taloudellisia tavoitteita. Talousarvioon pohjautuvat toiminnalliset tavoitteet saavutettiin, mutta kustannusarvio ylittyi liikenneväylien ja kiinteistöjen osalta sekä liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden osalla. Toimintakate oli noin 92 800 euroa talousarviota heikompi (ks. seuraava taulukko).

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut,jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
1350 Ympäristölautakunta								
TOIMINTA TUOTOT	3 184 774,17	3 041 470,00		3 041 470,00	3 164 390,04	104,0	-0,6	-122 920,04
TOIMINTAKULUT	-4 252 684,66	-3 900 576,81	-105 000,00	-4 005 576,81	-4 209 241,61	105,1	-1,0	203 664,80
TOIMINTAKATE	-1 067 910,49	-859 106,81	-105 000,00	-964 106,81	-1 044 851,57	108,4	-2,2	80 744,76
: mistä ulkoinen	-2 023 327,42	-1 464 256,81	-105 000,00	-1 869 256,81	-1 945 104,88	104,1	-3,9	75 848,07
POISTOT	-461 174,38	-499 864,50		-499 864,50	-495 376,26	99,1	7,4	-4 488,24
POISTOERON LISÄYS (-)	-0,43				0,00	X	-100,0	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-1 529 085,30	-1 358 971,31	-105 000,00	-1 463 971,31	-1 540 227,83	105,2	0,7	76 256,52
Vyörytyserät, Menot	-11 005,31				-12 137,69	X	10,3	12 137,69
TILIKAUDEN TULOS	-1 540 090,61	-1 358 971,31	-105 000,00	-1 463 971,31	-1 552 365,52	106,0	0,8	88 394,21

Tekninen- ja valvontatoimi

Perustehtävä:

Tulosalue tuottaa hallintoon ja asumiseen ja ympäristöhuoltoon liittyvät palvelut kuntalaisille.

Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet:

Tavoitteena on kehittää jatkuvasti koko tulosalueen toimintaa ja tuottaa vuosittain palvelut taloudellisesti ja laadukkaasti.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Hallinnon ict-palvelumenot ovat olleet arvioitua suuremmat, johtuen ohjelmistojen päivityksistä.

Käyttöpäällikön virka on perustettu ja palveluita myydään Vesi-Mega Oy:lle 50 % osuudella. Tulojen lisäys ja menojen kasvu selittyvät em. viran perustamisella.

Toimenpiteet ja tulokset:

Koulutuksiin on osallistuttu pääasiassa etäyhteyksien kautta. Tulosalue tuottaa hallintoon ja asumiseen ja ympäristöhuoltoon liittyvät palvelut. Perustehtävä on tuottaa palvelut taloudellisesti ja laadukkaasti.

Resurssit:

Omat vastuualueen henkilöstöresurssit 3,2 henkilötyövuotta.

Mittarit:

Nettokustannukset

2018	2019	2020	2021	2022
53,26 €/asukas	56,03 €/asukas	65,50 €/asukas	76,35 €/asukas	75,00 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut,jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12.ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13501 Tekninen ja valvonta								
TOIMINTA TUOTOT	66 577,40	57 700,00		57 700,00	58 211,34	100,9	-12,6	-511,34
TOIMINTAKULUT	-227 072,00	-210 725,13		-210 725,13	-212 653,68	100,9	-6,3	1 928,55
TOIMINTAKATE	-160 494,60	-153 025,13		-153 025,13	-154 442,34	100,9	-3,8	1 417,21
: mistä ulkoinen	-160 336,99	-153 025,13		-153 025,13	-154 288,48	100,8	-3,8	1 263,35
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-160 494,60	-153 025,13		-153 025,13	-154 442,34	100,9	-3,8	1 417,21
Vyörytyserät, Menot	-2 813,43				-2 618,86	X	-6,9	2 618,86
TILIKAUDEN TULOS	-163 308,03	-153 025,13		-153 025,13	-157 061,20	102,6	-3,8	4 036,07

Valvonta, kaavoitus ja mittaus

Perustehtävä:

Tulosalue sisältää aluearkkitehdin (siirretty uudella hallintosäännöllä kunnanjohtajan työjohtolaisuuteen), rakennusvalvonnan, kaavoitus- ja mittaustoiminnan sekä aluepelastuskeskuksen toiminnan. Tulosalueen perustehtävänä on tuottaa rakennusvalvontaan, kaavoitukseen sekä aluepelastukseen liittyvät palvelut.

Vireillä olevat kaavaprosessit ja tuulivoimaloiden rakennuslupatilanne:

- Lumivaaran tuulipuistohankkeet, Otsotuuli Oy ja Prokon Wind Energy Finland Oy, kaavojen hyväksymispäätöksistä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, joka hylkäsi valitukset 27.12.2017. Päätöksestä on valitettu edelleen Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaavat ovat tulleet voimaan 2019. Kaikille kaavan mukaisille rakennusluville on haettu rakennusluvut (5), jotka ovat lainvoimaisia.
- Illevaaran tuulivoimahankkeen osayleiskaava, ABO Wind Oy, kaavaehdotus on ollut nähtävillä 5.1. - 6.2.2017, jonka jälkeen alueella on tehty lisäselvityksiä kahden kesän aikana. Toinen kaavaehdotus on ollut nähtävillä 2.1. - 1.2.2019. Kunnanvaltuusto hyväksyi kaavan 10.6.2019. Hyväksymispäätöksestä on valitettu Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Viidelle voimalalle on myönnetty rakennusluvut, jotka ovat tulleet voimaan kaavan saatua lainvoiman 5.7.2022.
- Ukkohallan asemakaavan muutos, Syväjärven luoteisranta, valmistui 2021, Valtuuston tekemästä päätöksestä on tehty valitus hallinto-oikeudelle.
- Kirkonkylän asemakaavan muutos Iston koulun ympäristössä, kaavassa tarkastellaan rantarakennuspaikkoja ja uusia käyttötarkoituksia tyhjenneille koulurakennuksille. Alueen kaavoitus käynnistettiin uudelleen 27.5.2020. Kaavahanke ei ole edennyt, mutta on kuitenkin vireillä.
- Hyrnsalmen tuulivoimayleiskaava, syksyllä aloitettiin koko kunnan kattavan tuulivoimayleiskaavan valmistelu. Kaavoitusta varten haettiin ja saatiin ympäristöministeriön avustusta 70 % kaavoituskuluista (91 000 €). Kaavaprosessi on ollut käynnissä koko vuoden ja luonnos nähtävillä loppuvuodesta 2022.
- Nuottimäen ranta-asemakaavan osittainen kumoaminen hyväksyttiin KV 29.9.2022 § 24 ja kaavamuuotos valmistui.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Aluearkkitehdin virkaa ei ole täytetty 1.3.2022 alkaen, mistä johtuen talousarvioon varatut henkilöstömäärärahat alittuivat 52 460,40 €. Aluearkkitehdin vajetta on paikattu siten, että strategisen tuulivoimakaavan valmisteluun on palkattu määräaikainen, osa-aikainen hankesuunnittelija. Kesällä hankkeessa työskenteli myös kaksi paikkatiedon hallinnutta kesätyöntekijäopiskelijaa. Kaavan toteuttamiseen ja myös suunnittelijoiden sekä konsultin palkkaukseen on saatu Ympäristöministeriön avustusta (yhteensä 91 000 € vuosille 2021 ja 2022).

Hyrnsalmen kunta on osallistunut myös Pienten kuntien paikkatietohankkeeseen, josta on saatu tukea paikkatiedon edistämiseen. Hankkeen rahoituksesta palkattiin määräaikainen suunnittelija 7.11.2022 alkaen osoitejärjestelmän ajantasaistamiseen.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhteistyö on sujunut hyvin ja se on strategisesti mielekästä; neuvotteluja on käyty myös Paltamon, Ristijärven ja Suomussalmen kanssa toiminnan edelleen tiivistämisestä.

Asiakkaita on neuvottu rakentamiseen ja kaavoitukseen liittyvissä asioissa.

Ajantasa-asemakaavoista Ukkohallan osuus on valmistunut. Kirkonkylän ajantasakaava on vielä kesken. Karttapalvelun kehittäminen jatkuu. Sähköisten palvelujen kehittäminen jatkuu.

Kirkonkylän alueen uusien rantarakennuspaikkojen alustavaa suunnittelua jatketaan.

Kirkonkylän ja koko kunnan alueelle on aiemmin toteutettu nettikysely, jossa kuntalaiset, loma-asukkaat ja muutkin asiasta kiinnostuneet saivat esittää mielipiteitään ympäristön ja maisemien tilasta. Pidettiin myös yleisötilaisuus. Kyselyn avulla selvisi kohteita, jonne asukkaat toivovat parannuksia ja kehittämistä.

Rakennustarkastajan tuottamia palveluita myytiin Ristijärven kunnalle.

Rakennuslupia myönnettiin noin puolet edellisvuodesta. Edellisvuoden suureen lupamääriin vaikutti toimenpidelupien poikkeuksellisen suuri määrä. Rakennusvalvonnan ICT-palveluiden ohjelmistomaksut olivat vuonna 2022 yhteensä 23 641 €. Nousua edellisvuodesta oli 50 %. Aluepelastuskeskuksen lakisääteiset vuosikustannukset 288371,00 € sisältyvät tämän tuloyksikön kustannuksiin.

Mittarit:

Rakennusluvat ja toimenpideluvat yhteensä

2018	2019	2020	2021	2022
121 kpl	107 kpl	68 kpl	141 kpl	69 kpl

Nettokustannukset

2018	2019	2020	2021	2022
102,91 €/asukas	98,84 €/asukas	54,77 €/asukas	174,95 €/asukas	170,53 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13502 Valvonta, kaavoitus ja	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	92 273,92	76 000,00		76 000,00	139 249,04	183,2	50,9	-63 249,04
TOIMINTAKULUT	-460 031,71	-467 260,96		-467 260,96	-489 730,06	104,8	6,5	22 469,10
TOIMINTAKATE	-367 757,79	-391 260,96		-391 260,96	-350 481,02	89,6	-4,7	-40 779,94
: mistä ulkoinen	-367 987,89	-391 260,96		-391 260,96	-348 501,77	89,1	-5,3	-42 759,19
POISTOT					-577,50	X	X	577,50
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-367 757,79	-391 260,96		-391 260,96	-351 058,52	89,7	-4,5	-40 202,44
Vyörytyserät, Menot	-6 446,01				-6 032,85	X	-6,4	6 032,85
TILIKAUDEN TULOS	-374 203,80	-391 260,96		-391 260,96	-357 091,37	91,3	-4,6	-34 169,59

Liikenneväylät

Perustehtävä:

Tehtävänä on kunnan kunnossapidossa olevien teiden hoitaminen ympäristölautakunnan päättämän laatuluokituksen mukaisesti.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Tavoitteiden mukaisesti asemakaavatiet keskustaajamassa ja Ukkohallassa sekä kunnan kunnossapitovastuulla olevat yksityistiet on hoidettu talvikunnossapidon osalta laatusuunnitelmien mukaisesti.

Metsäyhtiöiltä on peritty tieyksiköinnin mukaisia maksuja 11 000 €.

Yksityisteiden tiekuntia on kannustettu uudelleen järjestäytymään tai pitämään sääntömääräiset kokoukset. Muutamana iso tiekunta käynnisti järjestäytymisen valmistelut.

Ely:n ja kunnan välisiä sidosryhmäkeskusteluita käytiin liikenneturvallisuuteen liittyen.

Toimenpiteet:

Työsuoritukset tehdään oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti. Työsuorituksilla on varmistettu kaava- ja yksityisteiden liikenneturvallisuus.

Talvikunnossapidon aurasalueiden optiot kausille 2022–2024 jatkuvat.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Liikenneväylien tulosalueen kunnossapidon kustannukset ylittyivät n. 30000 €. Kustannuspaikan menokehitys on vaikeasti ennakoitavissa talousarvion/ toteutuman suhteen. Kelirikon aiheuttamia akuutteja tierungon pettämissä korjattiin ja kovien kesäsateiden seurauksena jouduttiin korjaamaan tierunkoja välilanauksilla. Huomioitava on myös n. 180 km yksityistieverkoston pituus.

Mittarit:

Nettokustannukset:

	2019	2020	2021	2022
Kirkonkylän kaavatiet	35,56 €/asukas	35,56 €/asukas	43,91 €/asukas	43,49 €/asukas
Ukkohallan kaavatiet	28,07 €/asukas	32,27 €/asukas	30,70 €/asukas	34,50 €/asukas
Yksityistiet	83,13 €/asukas	78,67 €/asukas	86,32 €/asukas	89,68 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA.2022 muut.jalk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
13503 Liikenneväylät	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
TOIMINTATUOTOT	15 916,05	11 150,00		11 150,00	14 797,52	132,7	-7,0	-3 647,52
TOIMINTAKULUT	-335 258,04	-254 750,45	-45 000,00	-299 750,45	-337 222,11	112,5	0,6	37 471,66
TOIMINTAKATE	-319 341,99	-243 600,45	-45 000,00	-288 600,45	-322 424,59	111,7	1,0	33 824,14
: mistä ulkoinen	-304 705,49	-237 100,45	-45 000,00	-282 100,45	-306 045,59	108,5	0,4	23 945,14
POISTOT	-24 895,66	-30 928,73		-30 928,73	-28 515,43	92,2	14,5	-2 413,30
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-344 237,65	-274 529,18	-45 000,00	-319 529,18	-350 940,02	109,8	1,9	31 410,84
Vyörytyserät, Menot					-163,34	X	X	163,34
TIILIKAUDEN TULOS	-344 237,65	-274 529,18	-45 000,00	-319 529,18	-351 103,36	109,9	2,0	31 574,18

Liikuntapaikat ja yleiset alueet

Perustehtävä:

Ylläpitää kuntalaisille ja matkailijoille kunnan liikuntapaikat ja yleiset alueet. Tulosalue sisältää puistot ja yleiset alueet, liikuntapaikat ja reitistöt, torin, metsätilat, vuokralle annetut tontit sekä ajoharjoitteluradan.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Toiminnalliset ja strategiset tavoitteet toteutuivat latuverkoston ja kelkkaurien talvikunnossapidon osalta. Kaukalon ja muiden alueiden ylläpito toteutui tavoitellusti.

Ukkohallan / Syväjärven ympäristöstä poistettiin vanhoja rakenteita. Syväjärven vesikasvuston niitto tehtiin ja vesikasvuston niittoon saatiin avustusta ELY:ltä 2022–2023 vuosille.

Reitistöverkosto on laaja ja kunnan hoitovastuulla on 15 laavaa.

Latu- ja kelkkaurien ylläpidossa on huomioitava sääolosuhdevaraukset ja asiakasreklaamaatiot.

Saukkoniemen kehittämiseen (OUMO-hanke) saatiin avustus ja hanke toteutettiin. Ni-
van lähiliikuntapaikan hankkeelle saatiin AVI:n avustus ja toimenpiteet käynnistettiin
aluevalaistuksen rakentamisella.

Metsänmyyntituotot toteutuivat suunniteltua pienempänä. Tontinmyyntitulot toteutuivat
vastaavasti paremmin kuin oli talousarviossa suunniteltu.

Talousarvion toteutuma/poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Talousarvio ylittyi kokonaisuutena puistot ja yleiset alueet sekä liikuntapaikat ja reitistöt
tulosalueilla 15000 €. (ks. seuraava taulukko).

Mittarit:

2018	2019	2020	2021	2022
48,56 €/asukas	39,06 €/asukas	47,00 €/asukas	73,12 €/asukas	62,53 €/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1-12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13504 Liikuntapaikat ja yl								
TOIMINTATUOTOT	154 614,63	166 700,00		166 700,00	185 485,29	111,3	20,0	-18 785,29
TOIMINTAKULUT	-265 738,33	-205 483,78	-25 000,00	-230 483,78	-263 622,17	114,4	-0,8	33 138,39
TOIMINTAKATE	-111 123,70	-38 783,78	-25 000,00	-63 783,78	-78 136,88	122,5	-29,7	14 353,10
: mistä ulkoinen	-71 501,20	-20 283,78	-25 000,00	-45 283,78	-39 727,04	87,7	-44,4	-5 556,74
POISTOT	-45 170,54	-58 389,73		-58 389,73	-52 745,89	90,3	16,8	-5 643,84
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-156 294,24	-97 173,51	-25 000,00	-122 173,51	-130 882,77	107,1	-16,3	8 709,26
Vyörytyserät, Menot	-99,91				-60,68	X	-39,3	60,68
TILIKAUDEN TULOS	-156 394,15	-97 173,51	-25 000,00	-122 173,51	-130 943,45	107,2	-16,3	8 769,94

Kiinteistöt

Perustehtävä:

Kiinteistöjen ylläpito ja huolinta kunnan omaan käyttöön ja vuokralaisille.

Kunnan omistamien kiinteistöjen määrä ja toimiala jakaantuvat seuraavasti:

- sivistystoimi 9682 m²
- sosiaali- ja terveystoimi 3380 m²
- elinkeino/teollisuustilat 6137 m²
- Yhteensä 19200 m²

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Kiinteistöjen hoidossa noudatettiin talousarviossa määriteltyä säästöstrategiaa: korjauksia tehtiin asiakaslähtöisesti ja tyhjiä tiloista pyrittiin luopumaan optimaalisella tavalla.

Terveysaseman hoivayksikön toiminnot sulautettiin Hoitokoti Hyrynsalmen tiloihin 1.12.2022 alkaen. Ennakkojärjestelyinä toteutettiin muutostyöt käyttäjien esittämien tarpeiden mukaisesti. Muutosprosessin toteutus onnistui.

Vastaavasti terveysaseman tyhjentyneelle hoivasiivelle kartoitettiin uusia käyttäjiä.

Kaunislehdon museolla uusittiin päärakennuksen pärekatto ja tehtiin rautahytin rakenteiden suojaustoimenpiteitä.

Moisiovaaran koulukiinteistö on pidetty peruslämmöllä ja tulevaa käyttöä kartoitettiin.

Talousarvion toteutuma / poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Kiinteistöjen lämmityksen kuluerät ovat nousseet odotettua enemmän. Vaikuttavuutena polttonesteiden hinnankorotukset.

Kiinteistöjen vuokratuotot sekä Hallan saunan lipputulot olivat ennakoitua paremmat.

Hallan Saunan palveluiden ostot nousivat n. 20000 €; (siivous- ja kiinteistöhoidon palvelut).

Kokonaisuutena kiinteistöjen toimintakate jäi reilut 76000 euroa tavoiteltua heikommaksi (ks. seuraava taulukko).

Mittarit:

Kiinteistöjen nettokustannukset:

2018	2019	2020	2021	2022
187,72€/asukas	204,70€/asukas	158,14€/asukas	200,78 €/asukas	250,09€/asukas

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13505 Kiinteistöt								
TOIMINTATUOTOT	1 589 817,16	1 535 900,00		1 535 900,00	1 551 847,17	101,0	-2,4	-15 947,17
TOIMINTAKULUT	-1 641 881,34	-1 562 661,04	-25 000,00	-1 587 661,04	-1 678 010,93	105,7	2,2	90 349,89
TOIMINTAKATE	-52 064,18	-26 761,04	-25 000,00	-51 761,04	-126 163,76	243,7	142,3	74 402,72
: mistä ulkoinen	-499 090,44	-448 931,04	-25 000,00	-473 931,04	-542 222,17	114,4	8,6	68 291,13
POISTOT	-376 810,81	-394 606,72		-394 606,72	-395 467,84	100,2	5,0	861,12
POISTOERON LISÄYS (-)	-0,43				0,00	X	-100,0	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-428 875,42	-421 367,76	-25 000,00	-446 367,76	-521 631,60	116,9	21,6	75 263,84
Vyörytyserät, Menot	-585,40				-2 055,68	X	251,2	2 055,68
TILIKAUDEN TULOS	-429 460,82	-421 367,76	-25 000,00	-446 367,76	-523 687,28	117,3	21,9	77 319,52

Konevarikko

Perustehtävä:

Konevarikko tuottaa sisäisiä ja ulkoisia logistisia palveluja, joita ovat mm. ruoankuljetus, alueiden ja tiestön hoito ja kunnossapito.

Toiminnallisten ja strategisten tavoitteiden toteutuminen:

Toiminnalliset ja strategiset tavoitteet toteutuivat.

Talousarvion toteutuma / poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa:

Konevarikon toimintakulut ylittyivät n. 30000 € ja vastaavasti toimintatulot olivat ennakoitua paremmat. Ylitykset selittyvät henkilöstökulujen ylityksinä; (sijaisuudet).

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
13507 Konevarikko								
TOIMINTATUOTOT	160 361,83	106 800,00		106 800,00	156 362,05	146,4	-2,5	-49 562,05
TOIMINTAKULUT	-228 598,01	-164 374,55	-10 000,00	-174 374,55	-205 335,72	117,8	-10,2	30 961,17
TOIMINTAKATE	-68 236,18	-57 574,55	-10 000,00	-67 574,55	-48 973,67	72,5	-28,2	-18 600,88
: mistä ulkoinen	-193 512,66	-144 374,55	-10 000,00	-154 374,55	-178 243,32	115,5	-7,9	23 868,77
POISTOT	-10 466,37	-12 429,32		-12 429,32	-14 559,60	117,1	39,1	2 130,28
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	-78 702,55	-70 003,87	-10 000,00	-80 003,87	-63 533,27	79,4	-19,3	-16 470,60
Vyörytyserät, Menot	-317,47				-285,24	X	-10,2	285,24
TILIKAUDEN TULOS	-79 020,02	-70 003,87	-10 000,00	-80 003,87	-63 818,51	79,8	-19,2	-16 185,36

Ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelut

Perustehtävä

Hyrnsalmen ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelujen tehtävänä oli tuottaa Hyrnsalmen kunnan, Kainuun SOTE:n ja Kainuun palo- ja pelastuslaitoksen yksiköille ravitsemus- ja puhtaanapitopalveluja.

Valmistamme laadukkaita, terveellisiä, maukkaita, ravitsemussuositusten mukaisia ja edullisia aterioita. Laadukkaalla puhtaanapidolla vaikutamme työympäristön puhtauteen ja terveellisyysyteen sekä edesautamme kiinteistöjen kunnossa pysymistä. Työskentelemme toimivassa työyhteisössä asiakasystävällisesti ja ammattitaitoisesti.

Arvot

Hyvä asiakaspalvelu, laatu, terveellisyys, toimiva työyhteisö ja luottamus tulevaisuuteen.

Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Ravitsemus- ja puhtaanapitopalveluita rasitti koronapandemiatilanne tihentyneillä siivouskerroilla ja kohonneilla kustannuksilla puhtaanapitopuolella. Koronan vaikuttavuus pieneni loppuvuoden aikana.

Toiminnan lähtökohtana on ollut laadukkuus ja kustannustehokkuus ja sen toteutumista haittasi osittain kova henkilöstöpula sekä koulutetuissa pätevissä henkilöissä että sijaisuuksien tekijöissä.

Työterveyshuollon ennaltaehkäisevää toimintaa on lisätty mm. kaikille suoritettavalla työterveystarkastuksella sekä tarvittaessa fysioterapeutin käynnillä.

Palveluesimiehen virka on ollut täyttämättä 1.8.2022 alkaen ja AT-PU:n järjestelyt on hoidettu teknisten palveluiden sisäisillä järjestelyillä.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Asiakassegmentit ovat olleet samat kuin aikaisemminkin. Kainuun sote on irtisanonut ateria- ja puhtaanapitopalvelujen sopimukset Hyrnsalmen kunnan kanssa 31.12.2022. Työajastaan 50 % tai yli Kainuun sotelle tehtävää työtä tekevät ravitsemus- ja puhtaanapitopalvelujen henkilöstö siirtyy liikkeenluovutuksessa Hyvinvointialueelle vuoden 2023 aikana. Liikkeenluovutusratkaisu ei toteutunut. Tulevasta Hyvinvointialueen mallista tuottaa ravitsemus- ja puhtaanapitopalveluja ei tehty päätöksiä ja Kainuun Soten jäsenkunnilta tiedonkeruu ja selvittelytyö on jatkunut v. 2022.

Soten asiakasedustajien kanssa ei käyty laatupalavereita muuten kuin tarvittaessa. Kainuun Sotelle tehdyt hinnankorotukset; tammikuussa ja toukokuussa 2022.

Sijaisuuksiin on ollut hyvin vaikea saada työntekijöitä.

Ateriapalvelut

Ateriapalvelut tuotetaan Kainuun Sotelle vuoden jokaisena päivänä 365pv/vuosi.

Kouluille ateriat toimitetaan lukuvuoden mukaisesti ja varhaiskasvatukseen tarpeen mukaisesti koko vuoden.

Ateriasuoritteita oli vuonna 2022 118106 kpl. Vuonna 2021 ateriasuoritteita ei ole seurattu samalla laskentatavalla. (Vertaisluku v. 2006 suoritteita yht. 194 000 kpl.)

Toimintatuotot laskivat koronasulkujen vuoksi perusopetuksessa, päivätoiminnassa sekä henkilöstöruokailussa vähentyneiden ateriamäärien vuoksi.

- Kainuun Soten ateriamyynti heikensivät osastojen asiakaspaikkojen vajaakäyttö soten henkilöstöpulan vuoksi.

Ateriat jakaantuivat v. 2022 seuraavasti:

	Loun. päiväll	Aamu iltap.
Kainuun maakunta -kuntayhtymä	42393	30590
Hyrnsalmen kunta	39485	3889
Sote henkilökunta ja ulkopuoliset	1749	

Puhtaanapitopalvelut

Siivottavat neliöt toteutuivat tavoitteiden mukaisesti. Siivottavia neliöitä yht. 13 834 m².
Siivottavat neliöt jakaantuivat v. 2022 seuraavasti:

	m ²	%
Kainuun maakunta -kuntayhtymä	5011	36
Hyrnsalmen kunta	8524	62
Kainuun palo- ja pelastuslaitos	299	2

Resurssien käyttö

Toimintakulut ylittivät kokonaisuudessaan ateria- ja puhtaanapitopalveluissa 45 932 €.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
	EUR	EUR		EUR	EUR			EUR
13508 Ateria- ja puhtaanapito								
TOIMINTATUOTOT	1 105 213,18	1 087 220,00		1 087 220,00	1 058 437,63	97,4	-4,2	28 782,37
TOIMINTAKULUT	-1 094 105,23	-1 035 320,90		-1 035 320,90	-1 022 666,94	98,8	-6,5	-12 653,96
TOIMINTAKATE	11 107,95	51 899,10		51 899,10	35 770,69	68,9	222,0	16 128,41
: mistä ulkoinen	-426 192,85	-369 280,90		-369 280,90	-376 076,51	101,8	-11,8	6 795,61
POISTOT	-3 831,00	-3 510,00		-3 510,00	-3 510,00	100,0	-8,4	0,00
Tilikauden tulos ilman vyör.eriä	7 276,95	48 389,10		48 389,10	32 260,69	66,7	343,3	16 128,41
Vyörytyserät, Menot	-743,09				-921,04		23,9	921,04
TILIKAUDEN TULOS	6 533,86	48 389,10		48 389,10	31 339,65	64,8	379,6	17 049,45

2.3.6 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Tuloslaskelmaosan toteutuminen on koottu seuraavaan taulukkoon, joissa on esitetty tilikauden tuloksen seikkaperäinen syntyminen.

Hyrnsälmen kunta	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA Muutosten jälkeen 2022	Tot. 1 -12.2022	1-12.2022 /TA2022 muut.jälk %	Muutos 1-12.kul.vuosi /1-12 ed.vuosi %	TA - Tot. 2022
Ulkoinen	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
MYYNITUOTOT	1 027 566,78	986 168,00		986 168,00	936 185,21	94,9	-8,9	49 982,79
MAKSUTUOTOT	157 628,72	188 140,00	0,00	188 140,00	196 388,11	104,4	24,6	-8 248,11
TUET JA AVUSTUKSET	295 177,19	100 482,00		100 482,00	324 613,12	323,1	10,0	-224 131,12
MUUT TOIMINTA TUOTOT	807 721,04	753 200,00		753 200,00	854 393,55	113,4	5,8	-101 193,55
TOIMINTA TUOTOT	2 288 093,73	2 027 990,00	0,00	2 027 990,00	2 311 579,99	114,0	1,0	-283 589,99
HENKILÖSTÖKULUT ULKO	-4 506 135,30	-4 373 075,42	-58 300,19	-4 431 375,61	-4 354 641,55	98,3	-3,4	-76 734,06
PALVELUJEN OSTOT	-15 312 932,48	-15 474 575,00	-75 003,00	-15 549 578,00	-15 296 057,50	98,4	-0,1	-253 520,50
AINEET, TARVIKKEET J	-931 602,54	-859 249,00	-29 996,00	-889 245,00	-962 893,09	108,3	3,4	73 648,09
AVUSTUKSET	-269 014,28	-273 500,00		-273 500,00	-277 063,53	101,3	3,0	3 563,53
MUUT TOIMINTAKULUT	-458 366,26	-466 431,14	-1,00	-466 432,14	-500 865,57	107,4	9,3	34 433,43
TOIMINTAKULUT	-21 478 050,86	-21 446 830,56	-163 300,19	-21 610 130,75	-21 391 521,24	99,0	-0,4	-218 609,51
TOIMINTAKATE	-19 189 957,13	-19 418 840,56	-163 300,19	-19 582 140,75	-19 079 941,25	97,4	-0,6	-502 199,50
Kunnan tulovero	6 187 438,93	6 200 000,00		6 200 000,00	6 354 267,49	102,5	2,7	-154 267,49
Kiinteistövero	1 162 760,56	1 200 000,00		1 200 000,00	1 202 649,74	100,2	3,4	-2 649,74
Osuus yhteisöveron t	1 257 609,37	800 000,00		800 000,00	1 245 123,71	155,6	-1,0	-445 123,71
VEROTULOT	8 607 808,86	8 200 000,00		8 200 000,00	8 802 040,94	107,3	2,3	-602 040,94
Kunnan peruspalv. vo	7 584 378,00	9 016 788,00		9 016 788,00	9 003 378,00	99,9	18,7	13 410,00
Verotuloihin perust.	2 064 324,00	2 030 160,00		2 030 160,00	2 031 312,00	100,1	-1,6	-1 152,00
Opetus- ja kultt. vo	-479 240,00	-477 832,00		-477 832,00	-465 827,00	97,5	-2,8	-12 005,00
Hark.var. vo korotus					385 000,00	X	X	-385 000,00
Verotulomenet.kompen	1 491 528,00	1 595 728,00		1 595 728,00	1 653 854,00	103,6	10,9	-58 126,00
Verolykkäysten tak.p	-29 856,00				-9 120,00	X	-69,5	9 120,00
VALTIONOSUUDET	10 631 134,00	12 164 844,00		12 164 844,00	12 598 597,00	103,6	18,5	-433 753,00
KORKOTUOTOT	12 580,93				8 144,41	X	-35,3	-8 144,41
MUUT RAHOITUSTUOTOT	3 704,39				20 562,61	X	455,1	-20 562,61
KORKOKULUT	-5 410,85	-10 000,00		-10 000,00	-26 044,64	260,4	381,3	16 044,64
MUUT RAHOITUSKULUT	-1 542,80				-1 366,63	X	-11,4	1 366,63
RAHOITUSTUOTOT JA -K	9 331,67	-10 000,00		-10 000,00	1 295,75	-13,0	-86,1	-11 295,75
UOSIKATE	58 317,40	936 003,44	-163 300,19	772 703,25	2 321 992,44	300,5	3 881,6	-1 549 289,19
POISTOT JA ARVONALEN	-482 736,22	-521 426,34		-521 426,34	-516 938,10	99,1	7,1	-4 488,24
SATUNNAISET TUOTOT J					153 394,00	X	X	-153 394,00
TILIKAUDEN TULOS (UL	-424 418,82	414 577,10	-163 300,19	251 276,91	1 958 448,34	779,4	-561,4	-1 707 171,43
Poistoeron vähennys	52 070,13				52 070,55	X	0,0	-52 070,55
POISTOERON LISÄYS (-	52 070,13				52 070,55	X	0,0	-52 070,55
VARAUSTEN JA RAHASTO	52 070,13				52 070,55	X	0,0	-52 070,55
TULOSLASKELMA (ULKOI	-372 348,69	414 577,10	-163 300,19	251 276,91	2 010 518,89	800,1	-640,0	-1 759 241,98
KUNNAN TULOSLASKELMA	-372 348,69	414 577,10	-163 300,19	251 276,91	2 010 518,89	800,1	-640,0	-1 759 241,98

2.3.7 Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

Seuraavaan taulukkoon on eritelty verotulot lähteittäin sekä valtionosuudet ja niiden kehitys edellisestä vuodesta. Verotulot ovat nousseet hieman ja valtionosuudet puolestaan laskeneet edellisestä vuodesta (ks. seuraavat taulukot).

Verotulojen erittely	2022 Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama
Verotulot					
Kunnan tulovero	6 200 000		6 200 000	6 354 267	-154 267
Osuus yhteisöveron tuotosta	800 000		800 000	1 245 124	-445 124
Kiinteistövero	1 200 000		1 200 000	1 202 650	-2 650
Verotulot yhteensä	8 200 000		8 200 000	8 802 041	-602 041
verotulot, €/asukas	3 905		3 905	4 203	
asukasmäärä	2100		2100	2094	

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo €	Muutos %
2018	21,75	27 992 000	1,2
2019	21,75	28 069 769	0,3
2020	21,75		
2021	21,75		
2022	21,75		

Kiinteistövero v. 2022	%
Yleinen kiinteistövero	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,55
Muut asuinrakennukset	1,15
Voimalaitokset	3,10
Yleishyödyllinen yhteisö	0,40
Rakentamaton rak.paikka	2,00

Maksuunpano	€
2017	858 170
2018	1 164 524
2019	1 181 657
2020	1 166 819
2021	1 155 042
2022	1 177 947

	2022 Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 31.12.2022	Poikkeama
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus					
Valtionosuudet					
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, (ilman tasauksia)	9 016 788		9 016 788	9 003 378	13 410
Verotuloihin perustuva valt.os.tasaus	2 030 160		2 030 160	2 031 312	-1 152
Opetus ja kultt.toimen muut valt.os.	-477 832		-477 832	-465 827	-12 005
Harkinnanvarainen valtionos. korotus				385 000	-385 000
Verotulomenetysten kompensatio	1 595 728		1 595 728	1 653 854	-58 126
Verolykkäysten takaisinperintä				-9 120	9 120
Valtionosuudet yhteensä	12 164 844	0	12 164 844	12 598 597	-433 753
valtionosuudet, €/asukas	5 793		5 793	6 017	
asukasmäärä	2100		2100	2094	

2.3.8 Investointien toteutuminen

Investointeja toteutettiin vuoden 2022 aikana lähes 1,7 M (netto 1,4 M) euron edestä (ks. seuraava taulukko), mikä on selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta hieman vähemmän kuin talousarvioon oli varattu. Kesällä 2022 valmistunut Uusi päiväkotitoimi oli suurin uusinvestointi pitkään aikaan, ja se pysyi hyvin talousarvioraamissaan. Valtuusto on linjannut, että investointien painopiste on sellaisissa rakenteellisissa investoinneissa, jotka tukevat palvelutuotannon laatua ja tehokkuutta – ja päiväkotitoimi oli juuri tällainen; myös lähiliikuntapaikka- ja lähivirkistysalesatsaukset sekä energiansäästöinvestoinnit tukevat kuntastrategiaa.

Vuoden 2022 investointitaso on Hyrynsalmen kunnan kantokyvyn ylärajoilla. On huomattava, että pienessä kunnassa investointitaso vaihtelee vuosittain huomattavasti; kestävä vuosittainen keskimääräinen investointitaso on noin 0,5 M euroa.

INVESTOINNIT	TP 2021	TA 2022	TA muutokset 2022	TA muutosten jälkeen 2022	Tot 1 - 12/2022	Tot 1 - 12.2022 / TA2022 muutosten jälkeen %	Muutos 1-12 kul.vuosi/ 1-12 ed.vuosi %	TA - TOT 2022
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR			EUR
Hyrnsalmen investoinnit netto	-720 165,64	-1 947 000,00	-170 000,00	-2 117 000,00	-1 431 278,67	67,6	-98,7	-685 721,33
Hyrnsalmen investoinnit, menot	-789 101,11				-1 587 705,96			
Hyrnsalmen investoinnit, tulot	68 935,47				156 427,29			
Muut pitkävaikuttiset			-100 000,00	-100 000,00	-69 650,84	69,7	X	-30 349,16
Talous- ja henkilöstöhal.paalvelujen hank			-100 000,00	-100 000,00	-69 650,84	69,7	X	-30 349,16
Maa-alueet	429,78	-20 000,00		-20 000,00	2 067,73	-10,3	-381,1	-22 067,73
Maa-alueiden hankinta		-20 000,00		-20 000,00				-20 000,00
Maa-alueiden myynti	429,78				2 067,73	X	-381,1	-2 067,73
Rakennukset	-554 110,58	-1 502 000,00	-70 000,00	-1 572 000,00	-1 215 531,99	77,3	-119,4	-356 468,01
Yhtenäiskoulu, ulkoviivavaraston laaj.	-6 515,01						100,0	
Yhtenäiskoulun kameravalvonnan uusiminen		-15 000,00		-15 000,00	-12 620,18	84,1	X	-2 379,82
Teollisuustie 2, muutostyöt		-125 000,00		-125 000,00	-5 444,57	4,4	X	-119 555,43
Ympäristötoimen rakennusten myynti					34 499,36	X	X	-34 499,36
Hoitokoti Hyrnsalmi muutostyöt			-70 000,00	-70 000,00	-49 541,11	70,8	X	-20 458,89
Lasten päiväkot	-467 923,93	-1 300 000,00		-1 300 000,00	-1 146 216,20	88,2	-145,0	-153 783,80
Tulot, Tietohallinnon muutostyöt Virasto					15 000,00	X	X	-15 000,00
Terveysasema/avopalv./lv-saneeraus	-28 771,09						100,0	
Pk:n ruokasalin tiivistyskorjaus	-21 235,84						100,0	
Hoivayksiköiden järjestelyt; suunnittel		-20 000,00		-20 000,00	-10 729,92	53,6	X	-9 270,08
Paloaseman ja terv.aseman kiint.autom.mo	-13 143,50						100,0	
Kaunislehto	-16 521,21	-25 000,00		-25 000,00	-24 756,46	99,0	-49,8	-243,54
Kaunislehto-Tulot					7 500,00	X	X	-7 500,00
Kisalan valaistus		-17 000,00		-17 000,00	-23 222,91	136,6	X	6 222,91
Maa- ja vesirakenteet	-116 387,09	-405 000,00		-405 000,00	-142 931,58	35,3	-22,8	-262 068,42
Kaavateiden kunnostus	-22 518,15						100,0	
Koskitie		-40 000,00		-40 000,00				-40 000,00
Päiväkodin ja koulun saattoliikenteen jä		-20 000,00		-20 000,00	-5 876,37	29,4	X	-14 123,63
Taajaman yleisilme					0,00	X	X	0,00
Kirkonkylän kaavatiet;LED	-51 194,76	-30 000,00		-30 000,00	-28 889,96	96,3	43,6	-1 110,04
Maakunnallinen keltkareitthanke	-13 667,93						100,0	
Kunnan reitistöjen kehittämishanke	-97 511,94				-8 997,69	X	90,8	8 997,69
Kunnan reitistöjen kehitt.-hanke/Tulot	63 075,20				0,00	X	100,0	0,00
Kamore-hanke/Tulot	5 430,49						100,0	
Nivan lähiliikuntapaikka (kuntaisuus)		-187 000,00		-187 000,00	-55 055,45	29,4	X	-131 944,55
Tulot, Nivan lähiliikuntapaikka (kuntaas					24 000,00	X	X	-24 000,00
Saukkoniemen kunnostus, OUMO-hanke (kunt		-30 000,00		-30 000,00	-77 341,08	257,8	X	47 341,08
Tulot, Saukkoniemen kunnost.OUMO-hanke					54 760,20	X	X	-54 760,20
Reitistöt/VÄYLÄN vaikutus latulinj.-lat		-30 000,00		-30 000,00	-1 219,86	4,1	X	-28 780,14
Reitistöt/Poluilta MTB-reiteille hanke		-18 000,00		-18 000,00				-18 000,00
Opasteet; ELY:n väylät		-20 000,00		-20 000,00	-16 743,50	83,7	X	-3 256,50
Ukkohallan kaavatiet;LED		-30 000,00		-30 000,00	-27 567,87	91,9	X	-2 432,13
Koneet ja kalusto	-50 097,75	-20 000,00		-20 000,00	-23 831,99	119,2	52,4	3 831,99
Kiinteistöhuolto tractori	-27 492,90						100,0	
Kiinteistönhoidon huoltoauto	-22 604,85						100,0	
Kaluston hankinnat		-20 000,00		-20 000,00	-23 831,99	119,2	X	3 831,99
Osakkeet ja Osuudet					18 600,00	X	X	-18 600,00
Osakk. ja osuuksien myynti					18 600,00	X	X	-18 600,00

2.3.9 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituksen seikkaperäinen toteutuminen ilmenee seuraavasta taulukosta.

Hyrynsalmen kunta					
Rahoituslaskelma	Tilinpäätös 2021	TA 2022	TA-muutokset	TA-muutoksen jälkeen	Kum. toteuma 1 - 12 .2022
	EUR	EUR			EUR
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
Vuosikate	58 317,40	772 703,25			2 321 992,44
Satunnaiset erät					153 394,00
Tulorahoituksen korjaukserät	-17 312,82	-10 000,00			-165 120,65
TOIMINNAN RAHAVIRTA	41 004,58	762 703,25			2 310 265,79
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
Investointimenot	-789 101,11	-2 117 000,00			-1 587 705,96
Rahoitusosuudet investointimenoihin	68 505,69				101 260,20
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17 742,60	10 000,00			220 287,74
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-702 852,82	-2 107 000,00			-1 266 158,02
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-661 848,24	-1 344 296,75			1 044 107,77
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					-7 924,75
Antolainasaamisten lisäykset					-7 924,75
Antolainasaamisten vähennykset					
LAINAKANNAN MUUTOKSET	34 528,00	500 000,00			179 248,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		1 000 000,00			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-465 472,00	-500 000,00			-320 752,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500 000,00				500 000,00
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET					
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	-91 323,50				-1 167 457,05
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos					
Vaihto-omaisuuden muutos					
Saamisten muutos	-105 408,14				-284 908,76
Korottomien velkojen muutos	14 084,64				-882 548,29
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-56 795,50	500 000,00			-996 133,80
RAHAVAROJEN MUUTOS	-718 643,74	-844 296,75			47 973,97
RAHAVAROJEN MUUTOS	-718 643,74				47 973,97
Rahavarat kauden lopussa	1 396 372,61				1 444 346,58
Rahavarat 1.1.	2 115 016,35				1 396 372,61

2.3.10 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Seuraaviin taulukkoihin on koottu kunnan kaikki valtuuston hyväksymät määrärahat ja tuloarviot sekä niiden toteutuminen.

Sitovuustaso B=Bruttomääräraha/tuloarvio N=Nettomääräraha aluekehitysraha *)	Määrärahat €						Tuloarviot €					
	Alkup. talous- arvio	TAn muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Tot. %	Alkup. talous- arvio	TAn muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Tot. %
KÄYTTÖTALOUSOSA												
Keskusvaalilautakunta	6 786	0	6 786	7 285	-499	107	0	0	5 133	-5 133		
Vaalitoiminnat	6 786		6 786	7 285	-499	107			5 133	-5 133		
Kunnanvaltuusto	23 800	0	23 800	28 006	-4 206	118						
Kunnanvaltuusto	23 800		23 800	28 006	-4 206	118						
Tarkastuslautakunta	20 841		20 841	17 997	2 844	86						
Tarkastustoimi	20 841		20 841	17 997	2 844	86						
Kunnanhallitus	14 859 723	0	14 859 723	14 538 998	320 725	98	161 810	0	161 810	201 080	-39 270	124
Kunnanhallitus	13 638 383		13 638 383	13 346 757	291 626	98			6 805	-6 805		
Hallintopalvelut	360 487		360 487	378 035	-17 548	105	3 000		3 000	11 331	-8 331	378
Henkilöstöpalvelut	317 757		317 757	284 012	33 745	89	20 000		20 000	26 658	-6 658	133
Elinkeino- ja matkailutoimi	259 163		259 163	250 573	8 590	97	123 810		123 810	106 100	17 710	86
Aluekehitysraha	35 000		35 000	19 908	15 092	57					0	
Työllistäminen	204 489		204 489	218 297	-13 808	107	15 000		15 000	49 708	-34 708	331
Maaseutotoimi	44 444		44 444	41 416	3 028	93				478	-478	
Sivistyslautakunta	3 879 034	58 300	3 937 334	3 873 126	64 208	98	68 640	0	68 640	224 109	-155 469	326
Sivistyspalvelut-hallinto	151 547		151 547	155 658	-4 111	103			1 557	-1 557		
Varhaiskasvatus	925 444		925 444	880 615	44 829	95	43 640		43 640	78 981	-35 341	181
Perusopetus	2 298 136	51 000	2 349 136	2 319 312	29 824	99	25 000		25 000	124 300	-99 300	497
Kansalaisopisto	123 980	7 300	131 280	146 550	-15 270	112			227	-227		
Kirjasto	149 448		149 448	139 651	9 797	93			1 735	-1 735		
Kulttuuripalvelut	60 524		60 524	50 821	9 703	84			1 154	-1 154		
Vapaa-aikapalvelut	169 955		169 955	180 519	-10 564	106			16 155	-16 155		
Ympäristölautakunta	3 900 577	105 000	4 005 577	4 209 242	-203 665	105	3 001 270	0	3 001 270	3 164 390	-163 120	105
Tekninen- ja valvontatoimi	210 725		210 725	212 654	-1 929	101	57 500		57 500	58 212	-712	101
Valvonta, kaavoitus ja mittaus	467 261		467 261	489 730	-22 469	105	76 000		76 000	139 249	-63 249	183
Liikenneväylät	254 750	45 000	299 750	337 222	-37 472	113	11 150		11 150	14 797	-3 647	133
Liikuntapaikat ja yleiset al.	205 484	25 000	230 484	263 622	-33 138	114	156 700		156 700	185 485	-28 785	118
Kiinteistöt	1 562 661	25 000	1 587 661	1 678 011	-90 350	106	1 505 900		1 505 900	1 551 847	-45 947	103
Konevarikko	164 375	10 000	174 375	205 336	-30 961	118	106 800		106 800	156 362	-49 562	146
Aterija- ja puhtaanapito	1 035 321		1 035 321	1 022 667	12 654	99	1 087 220		1 087 220	1 058 438	28 782	97
Yhteensä	22 690 761	163 300	22 854 061	22 674 655	179 406	99	3 231 720	0	3 231 720	3 594 712	-362 992	111
TULOSLASKELMAOSA												
Verotulot							8 200 000		8 200 000	8 802 041	-602 041	107
Valtionosuudet							12 164 844		12 164 844	12 598 597	-433 753	104
Korkotulot										8 144	-8 144	
Muut rahoitustuotot										20 563	-20 563	
Korkokulut	10 000		10 000	26 045	-16 045	260,5						
Muut rahoituskulut				1 367	-1 367							
Satunnaiset tuotot										153 394	-153 394	
Yhteensä	10 000	0	10 000	27 412	-17 412	274,1	20 364 844	0	20 364 844	21 582 739	-1 217 895	106

Sitovuustaso	Määrärahat €						Tuloarvot €					
	Aikup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muutn jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %	Aikup. talous-arvio	TA:n muutokset	TA muutn jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %
B=Bruttomääräraha/tuloarvio												
N=Nettomääräraha												
aluekehitysraha *)												
INVESTOINTIOSA												
Muut pitkävaikutteiset												
Talous- ja henkilöstöhal.palv.hank.		100 000	100 000	69 651	30 349	70						
Maa- ja vesialueet												
Maa-alueiden hankinta	20 000		20 000		20 000	0				2 068	-2 068	
Maa-alueiden myynti												
Osakkeet ja osuudet												
Osakk.ja osuuksien hankinta										18 600	-18 600	
Osakk.ja osuuksien myynti												
Talonrakennus												
Yhtenäiskoulun kameraval.uusim.	15 000		15 000	12 620	2 380	84						
Teollisuustie 2, muutostyöt	125 000		125 000	5 445	119 555	4						
Hoitokoti Hyrynsalmi muutotyöt		70 000	70 000	49 541	20 459	71						
Lasten päiväkot	1 300 000		1 300 000	1 146 216	153 784	88						
Hoiveyskiköiden järjestelyt; suunn.	20 000		20 000	10 730	9 270	54						
Kaurislehto	25 000		25 000	24 756	244	99				7 500	-7 500	
Liikuntahallin valaistus	17 000		17 000	23 223	-6 223	137						
Ent. eläinlääkäritalon myynti										34 499	-34 499	
Tietohallinnon muutostyöt Virastot.										15 000	-15 000	
Maa- ja vesirakenteet												
Koskitte	40 000		40 000		40 000	0						
Päiväkodin ja koulun saattoliik.jät.	20 000		20 000	5 876	14 124	29						
Kirkokylän kaavatiet; LED	30 000		30 000	28 890	1 110	96						
Kunnan reitistöjen kehittämishanke				8 998	-8 998							
Nivan lähiliikuntapaikka (kuntaosuus)	187 000		187 000	55 055	131 945	29				24 000	-24 000	
Saukkoniemen kunnostus, OUMO-k.	30 000		30 000	77 341	-47 341	258				54 760	-54 760	
ReitistöVÄYLÄN vaikutus latuihin.	30 000		30 000	1 220	28 780	4						
ReitistöPolulta MTB-reitelle hanke	18 000		18 000		18 000	0						
Opasteet; ELY:n väylät	20 000		20 000	16 744	3 257	84						
Ukkohallan kaavatiet; LED	30 000		30 000	27 568	2 432	92						
Koneet ja kalusto												
Kaluston hankinnat	20 000		20 000	23 832	-3 832	119						
Yhteensä	1 947 000	170 000	2 117 000	1 587 705	529 295	75	0	0		156 427	-156 427	
RAHOITUSOSA												
Antolainauksen muutokset												
Antolainasaamisten lisäys				7 925	7 925							
Lainakannan muutokset												
Pitkäaikaisten lainojen lisäys							1 000 000		1 000 000		1 000 000	
Pitkäaikaisten lainojen väh.	500 000		500 000	320 752	179 248	64				500 000	-500 000	
Lyhytaik.lainojen muutos				882 548	-882 548					284 909	-284 909	
Muut maksuvalmiuden muutokset												
Vaikutus maksuvalmiuteen												
Yhteensä	500 000	0	500 000	1 211 225	-695 375	242	1 000 000	0	1 000 000	784 909	215 091	
YHTEENSÄ	25 147 761	333 300	25 481 061	25 500 997	-4 087	100	24 596 564	0	24 596 564	26 118 787	-1 522 223	106

3 Tilinpäätöslaskelmat

Tässä luvussa on esitetty seikkaperäisesti kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöslaskelmat (tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase) ja niiden vertailut edelliseen vuoteen.

3.1 Tuloslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty peruskunnan tuloslaskelma, jota on käsitelty jo aiemmissa luvuissa.

Kunnan tuloslaskelma	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021	
Toimintatuotot			
Myyntituotot	936 185,21	1 027 566,78	
Maksutuotot	196 388,11	157 628,72	
Tuet ja avustukset	324 613,12	295 177,19	
Muut toimintatuotot	854 393,55	807 721,04	
TOIMINTATUOTOT	2 311 579,99	2 288 093,73	
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-3 368 882,47	-3 419 487,30	
Henkilöstökorvaukset	68 019,50	54 112,06	-3 365 375,24
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 011 372,57	-1 040 021,13	
Muut henkilösivukulut	-42 406,01	-100 738,93	-1 140 760,06
Palvelujen ostot	-15 296 057,50	-15 312 932,48	
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-962 893,09	-931 602,54	
Avustukset	-277 063,53	-269 014,28	
Muut toimintakulut	-500 865,57	-458 366,26	-16 971 915,56
TOIMINTAKULUT	-21 391 521,24	-21 478 050,86	
TOIMINTAKATE	-19 079 941,25	-19 189 957,13	
Verotulot	8 802 040,94	8 607 808,86	
Valtionosuudet	12 598 597,00	10 631 134,00	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	8 144,41	12 580,93	
Muut rahoitustuotot	20 562,61	3 704,39	
Korkokulut	-26 044,64	-5 410,85	
Muut rahoituskulut	-1 366,63	-1 542,80	
Vuosikate	2 321 992,44	58 317,40	
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-516 938,10	-482 736,22	
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot	153 394,00		
Tilikauden tulos	1 958 448,34	-424 418,82	
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	52 070,55	52 070,13	
Tilikauden yli/alijäämä	2 010 518,89	-372 348,69	

3.2 Rahoituslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty kunnan rahoituslaskelma.

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2022		1.1.-31.12.2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 321 992,44		58 317,40	
Satunnaiset erät	153 394,00			
Tulorahoituksen korjauserät	-165 120,65	2 310 265,79	-17 312,82	41 004,58
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 587 705,96		-789 101,11	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	101 260,20		68 505,69	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	220 287,74	-1 266 158,02	17 742,60	-702 852,82
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 044 107,77		-661 848,24
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-7 924,75	-7 924,75		
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-320 752,00		-465 472,00	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	500 000,00	179 248,00	500 000,00	34 528,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset				
Saamisten muutos	-284 908,76		-105 408,14	
Korottomien velkojen muutos	-882 548,29	-1 167 457,05	14 084,64	-91 323,50
Rahoituksen rahavirta		-996 133,80		-56 795,50
Rahavarojen muutos		47 973,97		-718 643,74
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	1 444 346,58		1 396 372,61	
Rahavarat 1.1.	<u>1 396 372,61</u>	47 973,97	<u>2 115 016,35</u>	-718 643,74

3.3 Tase

Seuraavassa taulukossa on esitetty kunnan tase, jonka loppusumma on kasvanut erinomaisen tuloksen ansiosta.

VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	15 476 270,34	14 554 005,02	OMA PÄÄOMA	13 340 347,91	11 329 829,02
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	10 128 806,80	10 128 806,80
Muut pitkävaikutteiset menot	147 647,98	147 647,98	Ed. tilik. ylijäämä	1 201 022,22	1 573 370,91
Ennakkomaksut	<u>147 647,98</u>	<u>147 647,98</u>	Tilikauden ylijäämä	<u>2 010 518,89</u>	<u>-372 348,69</u>
				13 340 347,91	11 329 829,02
Aineelliset hyödykkeet			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	2 127 931,84	2 129 999,57	VARAUKSET		
Rakennukset	6 924 765,29	5 626 971,30	Poistoero	<u>563 846,66</u>	<u>615 917,21</u>
Kiinteät rakenteet ja laitteet	637 053,98	607 257,71		563 846,66	615 917,21
Koneet ja kalusto	110 382,20	131 606,25			
Muut aineelliset hyödykkeet	8 535,54	8 535,54			
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>107 370,72</u>	<u>478 728,63</u>	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
	9 916 039,57	8 983 099,00	Lahjoitusrahastojen pääomat	<u>10 943,34</u>	<u>11 832,08</u>
				10 943,34	11 832,08
Sijoitukset			VIERAS PÄÄOMA	4 126 734,99	4 830 035,28
Osakkeet ja osuudet	<u>5 412 582,79</u>	<u>5 423 258,04</u>	Pitkäaikainen		
	5 412 582,79	5 423 258,04	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	<u>0,00</u>	<u>92 000,00</u>
				0,00	92 000,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lyhytaikainen		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	<u>10 943,34</u>	<u>11 832,08</u>	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 992 000,00	2 720 752,00
	10 943,34	11 832,08	Saadut ennakot		
			Ostovelat	297 073,56	537 399,12
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 554 659,22	2 221 776,49	Muut velat	126 393,78	106 691,33
Saamiset	1 110 312,64	825 403,88	Siirtovelat	<u>711 267,65</u>	<u>1 373 192,83</u>
Pitkäaikaiset saamiset				4 126 734,99	4 738 035,28
Lainasaamiset	<u>334 249,37</u>	<u>334 249,37</u>			
	334 249,37	334 249,37	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>18 041 872,90</u>	<u>16 787 613,59</u>
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	190 781,03	217 740,66			
Lainasaamiset	16 060,00	16 060,00			
Muut saamiset	145 752,85	193 637,52			
Siirtosaamiset	<u>423 469,39</u>	<u>63 716,33</u>			
	776 063,27	491 154,51			
Rahat ja pankkisaamiset	<u>1 444 346,58</u>	<u>1 396 372,61</u>			
	1 444 346,58	1 396 372,61			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>18 041 872,90</u>	<u>16 787 613,59</u>			

3.4 Konsernilaskelmat

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernitilinpäätös, joka osoittaa lähes 1,8 M euron ylijäämää.

Konsernituloslaskelma

KONSERNITULOSLASKELMA		
	2022	2021
Toimintatuotot	19 172 639,43	18 952 540,66
Toimintakulut	-37 417 808,86	-36 864 769,92
TOIMINTAKATE	-18 245 169,43	-17 912 229,26
Verotulot	8 743 646,52	8 550 773,14
Valtionosuudet	12 598 597,00	10 631 134,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	6 400,48	11 801,36
Muut rahoitustuotot	36 312,30	15 701,56
Korkokulut	-90 113,69	-51 529,07
Muut rahoituskulut	-81 982,27	-90 075,36
Vuosikate	2 967 690,91	1 155 576,37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 490 761,98	-1 527 713,11
Muut lisäpoistot		
Arvonalentumiset	-15 570,38	
Satunnaiset erät	332 985,42	
Tilikauden tulos	1 794 343,97	-372 136,74
Tilinpäätössiirrot	1 510,05	1 036,25
Laskennalliset verot		-14 958,62
Vähemmistöosuudet		-5 202,46
Tilikauden ylijäämä	1 795 854,02	-391 261,57

Konsernin rahoituslaskelma

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin rahoituslaskelma.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA				
	2022		2021	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 967 690,91		1 155 576,37	
Satunnaiset erät	332 985,42			
Tilikauden verot	-2 534,64		-14 511,84	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-450 834,07</u>	<u>2 847 307,62</u>	<u>-55 678,52</u>	<u>1 085 386,01</u>
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-2 091 069,47		-1 559 475,92	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	101 981,01		68 505,69	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>417 793,93</u>	<u>-1 571 294,53</u>	<u>36 023,10</u>	<u>-1 454 947,13</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 276 013,10		-369 561,12
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Antolainauksen muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	8 975,44		597 915,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-773 412,98		-774 537,37	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>507 176,78</u>	<u>-257 260,76</u>	<u>507 684,94</u>	<u>331 062,57</u>
Oman pääoman muutokset	-38 722,83			
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	45 372,31		13 505,28	
Vaihto-omaisuuden muutos	16 971,41		-5 342,17	
Saamisten muutos	467 143,10		77 404,05	
Korottomien velkojen muutos	<u>-296 782,07</u>	<u>193 981,91</u>	<u>-155 985,31</u>	<u>-70 418,16</u>
Rahoituksen rahavirta		-63 278,85		260 644,41
Rahavarojen muutos		1 212 734,25		-108 916,71
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	5 821 128,39		4 613 453,34	
Rahavarat 1.1.	<u>4 608 394,14</u>	<u>1 212 734,25</u>	<u>4 722 370,05</u>	<u>-108 916,71</u>

Konsernitase

Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin tase.

KONSERNITASE					
VASTAAVAA	2022	2021	VASTATTAVAA	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT	22 484 531,84	22 077 557,86	OMA PÄÄOMA	12 667 233,82	10 912 544,89
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	10 128 806,80	10 128 806,80
Aineettomat oikeudet	39 952,70	35 620,05			
Muut pitkävaikutteiset menot	111 208,17	150 517,39			
Ennakkomaksut	<u>4 293,92</u>	<u>1 772,22</u>	Muut omat rahastot	1 633 556,41	1 674 721,50
	155 454,79	187 909,66			
Aineelliset hyödykkeet					
Maa- ja vesialueet	2 265 785,68	2 267 664,17	Ed. tilik. ylijäämä (alijäämä)	-890 983,41	-499 721,84
Rakennukset	16 620 119,81	15 631 828,88	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 795 854,02	-391 261,57
Kiinteät rakenteet ja laitteet	988 823,18	948 423,39			
Koneet ja kalusto	795 981,00	923 609,01			
Muut aineelliset hyödykkeet	1 290 584,60	1 347 973,20	VÄHEMMISTÖOSUUKSET		34 595,64
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>138 576,34</u>	<u>522 875,11</u>			
	22 099 870,61	21 642 373,76			
Sijoitukset			PAKOLLISET VARAUKSET	157 514,68	235 803,45
Muut osakkeet ja osuudet	214 169,26	232 237,26	Muut pakolliset varaukset	157 514,68	235 803,45
Muut saamiset	<u>15 037,18</u>	<u>15 037,18</u>			
	229 206,44	247 274,44			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	205 622,92	154 365,01	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	322 450,81	225 820,60
VAIHTUVAT VASTAAVAT	7 650 231,04	6 928 708,86	VIERAS PÄÄOMA	17 193 186,49	17 751 867,15
Vaihto-omaisuus	183 354,71	200 326,12	Pitkäaikainen		
Saamiset			Korollinen vieras pääoma	8 378 915,90	9 060 358,51
Pitkäaikaiset saamiset	24 918,60	25 939,79	Koroton vieras pääoma	801 699,61	784 875,61
Lyhytaikaiset saamiset	<u>1 620 829,34</u>	<u>2 088 989,61</u>	Lyhytaikainen		
	1 645 747,94	2 114 929,40	Korollinen vieraspääoma	3 634 836,80	3 210 654,96
			Koroton vieras pääoma	4 377 734,18	4 695 978,07
Rahoitusarvopaperit		54 912,60			
Rahat ja pankkisaamiset	5 821 128,39	4 558 540,74			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>30 340 385,80</u>	<u>29 160 631,73</u>	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>30 340 385,80</u>	<u>29 160 631,73</u>

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen on liitettävä myös määrämuotoiset liitetiedot, jotka on esitetty tässä luvussa.

4.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskenta-perusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintahintaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laadinnassa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston tammikuussa 2019 antamaa yleisohjetta.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kunnan tytäryhteisöt: As Oy Kiviöntaito, Kiinteistö Oy Ahmahaka, Kiinteistö Oy Hyrynsalmen virastotalo ja Vesi-Mega Oy.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä: Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä, Kainuun liitto ja Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kymppi.

Konsernirakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia vuoden 2022 aikana, mutta vuoden vaihteessa, 1.1.2023 alkaen, sote ja pelastuslaitos muodostivat Kainuun hyvinvointialueen.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja tytäryhteisöjen keskinäinen omistuksen eliminointi on tehty.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen keskeiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien taseisiin merkityt *olennaiset* keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Seuraavassa taulukossa on kunnan toimintatuotot tehtäväalueittain (liitetieto 6).

Toimintatuotot tehtäväalueittain					
	Kunta			Konserni	
	2022	2021	Muutos -%	2022	2021
Yleishallinto	205 829,96	226 268,25	-9,0		
Sosiaali- ja terveystuotot					
Opetus- ja kulttuuripalvelut	224 108,63	214 128,39	4,7		
Yhdyskuntapalvelut	1 881 641,40	1 847 697,09	1,8		
Muut palvelut					
Toimintatuotot yhteensä	2 311 579,99	2 288 093,73	1,0	19 172 639,43	18 952 540,66

Seuraavassa taulukossa on verotulot eriteltynä kunnan tuloveroon, osuuteen yhteisöveron tuotosta, kiinteistöveroon ja muihin verotuloihin (liitetieto 7).

Verotulojen erittely		
	2022	2021
Kunnan tulovero	6 354 267,49	6 187 438,93
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 245 123,71	1 257 609,37
Kiinteistövero	1 202 649,74	1 162 760,56
Verotulot yhteensä	8 802 040,94	8 607 808,86

Seuraavassa taulukossa on valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely (liitetieto 8).

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	9 003 378,00	7 584 378,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus (+/-)	2 031 312,00	2 064 324,00
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	385 000,00	
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	-465 827,00	-479 240,00
Verotulomenetysten korvaus	1 653 854,00	1 491 528,00
Verolykkäysten takaisinperintä	-9 120,00	-29 856,00
<i>Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä</i>	12 598 597,00	10 631 134,00

Seuraavassa taulukossa on palvelujen ostojen erittely, eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin (liitetieto 9).

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	242 088,56	266 134,50
Muiden palvelujen ostot	15 053 968,94	15 046 797,98
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	15 296 057,50	15 312 932,48

Seuraavassa taulukossa on selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista (liitetieto 11).

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta hyväksyttyä poistosuunnitelmaa. (kvalt. 30.12.1996 § 71)		
Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.		
Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat poistoprosentit sekä poistomenetelmät		
Aineettomat oikeudet		
Muut aineettomat oikeudet	5 v.	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		Ei poistoa
Rakennukset	30 v.	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja sillat	15 v.	Tasapoisto
Puistot ja muut yl. alueet	15 v.	Tasapoisto
Vedenjakeluverkosto	35 v.	Tasapoisto
Viemäriverkosto	35 v.	Tasapoisto
Ulkovalituslaitteet	20 v.	Tasapoisto
Muut putki- ja kaapeliverkot	20 v.	Tasapoisto
Kaukolämpöverkosto	20 v.	Tasapoisto
Lämpölaitos	15 v.	Tasapoisto
* khall. 26.2.2002 § 64		
Koneet ja kalusto		
Liikennevälineet ja liikkuvat työkonet	7 v.	Tasapoisto
Nosturi	5 v.	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	5 v.	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		Käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa
Muut aineelliset hyödykkeet		Ei poistoa
Enakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		Ei poistoa
Suunnitelman mukaiset poistot tilikaudelta yhteensä €		
Tilikauden aikana kuluksi kirjatut pienhankinnat yhteensä €		
Kalusto, jonka arvo on alle 10 000 €, (pienhankintaraja muutos kv.18.3.2003 § 22) on käyttöomaisuushankinta ja kirjataan kuluksi tilinpitovuotena.		

Seuraavassa taulukossa on pakollisten varausten muutokset (liitetieto 12).

Pakollisten varausten muutokset	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Ennallistamisvaraus 1.1.	0,00	0,00	26 059,27	24 468,35
Lisäykset tilikaudella			1 590,92	1 590,92
Vähennykset tilikaudella				
Ennallistamisvaraus 31.12.	0,00	0,00	27 650,19	26 059,27
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittely 1.1.	0,00	0,00	6 404,25	13 165,66
Lisäykset tilikaudelle				
Vähennykset tilikaudella			0,00	6 761,41
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittely 31.12.	0,00	0,00	6 404,25	6 404,25
Potilasvahinkovakuutusmaksut 1.1.	0,00	0,00	187 751,73	217 677,61
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella			64 291,49	29 925,88
Potilasvahinkovakuutusmaksut 31.12.	0,00	0,00	123 460,24	187 751,73
Muut pakolliset varaukset 1.1.	0,00	0,00	15 588,20	0,00
Lisäykset tilikaudella			0,00	15 588,20
Vähennykset tilikaudella			15 588,20	
Muut pakolliset varaukset 31.12.	0,00	0,00	0,00	15 588,20

Seuraavassa taulukossa on selvitys olennaisista muihin toimintatuottoihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitoista ja olennaisista muihin toimintakuluihin sisältyvistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappioista (liitetieto 13).

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden luovutusvoitot	42 758,27	6 512,82	42 758,27	12 790,80
Rakennusten luovutusvoitot	0,00	10 800,00	0,00	10 800,00
Muut luovutusvoitot	467,74	0,00	569,00	22,40
Luovutusvoitot yhteensä	43 226,01	17 312,82	43 327,27	23 613,20
Muut toimintakulut				
Kiinteistön luovutustappio	31 499,36		31 499,36	1 511,36

Seuraavassa taulukossa on osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely (liitetieto 15).

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2022	2021
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	17 030,75	848,75
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 050,88	1 050,56
<i>Yhteensä</i>	18 081,63	1 899,31

Seuraavassa taulukossa on erittely poistoeron muutoksista (liitetieto 16).

Erittely poistoeron muutoksista		
	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	615 917,21	667 987,34
Poistoeron muutos (-)	52 070,55	52 070,13
<i>Poistoeron muutokset yhteensä</i>	563 846,66	615 917,21

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Seuraavassa taulukossa on esitetty tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti (liitetieto 19).

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet							
Arvonkorotuksia ei ole tehty eikä korkomenoja aktivoitu hyödykkeiden hankintameno.							
Pysyvät vastaavat 31.12.	Aineelliset hyödykkeet						
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hank.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 129 999,57	5 626 971,30	607 257,71	131 606,25	8 535,54	478 728,63	8 983 099,00
Lisäykset tilikauden aikana +		1 267 086,78	165 416,47	23 831,99		131 370,72	1 587 705,96
Rahoitusosuudet tilikaudella -		22 500,00	54 760,20			24 000,00	101 260,20
Vähennykset tilikaudella -	2 067,73	34 499,36					36 567,09
Siirrot erien välillä +		478 728,63					478 728,63
Siirrot erien välillä -						478 728,63	478 728,63
Tilikauden poisto -		391 022,06	80 860,00	45 056,04			516 938,10
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 127 931,84	6 924 765,29	637 053,98	110 382,20	8 535,54	107 370,72	9 916 039,57
Sijoitukset	Aineettomat hyödykkeet		Osakkeet ja osuudet			Muut saamiset muilta	Yhteensä
	Muut pitkävaikut. menot		Osakkeet tytäryhteisöt	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	147 647,98		4 815 320,35	566 778,29	41 159,40		5 423 258,04
Lisäykset tilikaudella						7 924,75	7 924,75
Vähennykset tilikaudella					18 600,00		18 600,00
Hankintameno 31.12.	147 647,98		4 815 320,35	566 778,29	22 559,40	7 924,75	5 412 582,79
Pysyvät vastaavat yhteensä 31.12.							15 476 270,34

Seuraavassa taulukossa on muissa yhteisöissä olevia omistuksia koskevat liitetiedot (liitetieto 20–22).

Omistukset muissa yhteisöissä	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus 1000 €		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta+/tappiosta-
Tytäryhteisöt 22)						
Kt Oy Ahmahaka	0185066-4	100 %	100 %	1 058	2 488	6
Kt Oy Hyrynsalmen Virastotalo	0543065-9	100 %	100 %	2 433	61	-1
As Oy Kiviöntaito	0669325-8	100 %	100 %	139	3	0
Vesi-Mega Oy	0783302-1	100 %	100 %	1 677	1 187	-118
Kuntayhtymät 23)						
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä	1744356-1	3,98 %	3,98 %	93	224	10
Kainuu Liitto	2496992-4	3,72 %	3,72 %	82	30	14
Kainuun Sote	2496986-0	3,99 %	3,99 %	548	9 567	-45

Seuraavassa taulukossa on saamisten erittely (liitetieto 23).

Saamisten erittely				
	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		46 739,55		45 618,64
Lainasaamiset	334 249,37		334 249,37	
Siirtosaamiset		2 991,09		2 991,09
Yhteensä	334 249,37	49 730,64	334 249,37	48 609,73
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		72 316,79		92 238,63
Siirtosaamiset		340 620,78		5 752,56
Yhteensä		412 937,57		97 991,19
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		71 724,69		79 883,39
Lainasaamiset		16 060,00		16 060,00
Muut saamiset		145 752,85		193 637,52
Siirtosaamiset		79 857,52		54 972,68
Yhteensä	0,00	313 395,06	0,00	344 553,59
<i>Saamiset yhteensä 31.12.</i>	<i>334 249,37</i>	<i>776 063,27</i>	<i>334 249,37</i>	<i>491 154,51</i>

Seuraavassa taulukossa on siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (liitetieto 24).

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	4 030,62	4 041,65		
Kelan korvaus työterveyshuollosta	20 000,00	23 000,00		
Muut tulojäämät	399 438,77	36 674,68		
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>423 469,39</i>	<i>63 716,33</i>	<i>644 494,09</i>	<i>1 002 264,06</i>

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Seuraavassa taulukossa on tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana (liitetieto 25).

Oman pääoman erittely				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80	10 128 806,80
Arvokorotusrahasto 1.1.				
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.				
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.				
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.			1 633 556,41	1 674 721,50
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	1 201 022,22	1 573 370,91	-890 983,41	-499 721,84
Siirto vahinkorahastoon				
Korj.edell.tilik. yli-/alijäämä				
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	1 201 022,22	1 573 370,91		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 010 518,89	-372 348,69	1 795 854,02	-391 261,57
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>13 340 347,91</i>	<i>11 329 829,02</i>	<i>12 667 233,82</i>	<i>10 912 544,89</i>

Seuraavassa taulukossa on erittely poistoeroista (liitetieto 26).

Erittely poistoerosta		
	2022	2021
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	563 846,66	615 917,21
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero		
<i>Poistoero yhteensä</i>	<i>563 846,66</i>	<i>615 917,21</i>

Seuraavassa taulukossa on erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä (liitetieto 29).

Pakolliset varaukset	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Muut pakolliset varaukset				
Kainuun Sote				
Potilasvahinkovakuutusvaraus			123 460,24	187 751,73
Muut pakolliset			0,00	15 588,20
Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä				
Ennallistamisvaraus			27 650,19	26 059,27
Kierrätyspolttoaineen loppukäsittely-varaus			6 404,25	6 404,25
Muut pakolliset, sekajäte				
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä 31.12.</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>157 514,68</i>	<i>235 803,45</i>

Seuraavassa taulukossa on velkojen erittely (pitkä- ja lyhytaikaiset) (liitetieto 30).

Vieras pääoma				
	2022		2021	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		55 997,86		62 693,13
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>		<i>55 997,86</i>		<i>62 693,13</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovela		3 992,20		23 801,85
Muut velat				
Siirtovelat				703 902,51
<i>Yhteensä</i>		<i>3 992,20</i>		<i>727 704,36</i>
Velat muille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		237 083,50		450 904,14
Muut velat		126 393,78		106 691,33
Siirtovelat		711 267,65		669 290,32
Lainat		2 992 000,00	92 000,00	2 720 752,00
<i>Yhteensä</i>		<i>4 066 744,93</i>	<i>92 000,00</i>	<i>3 947 637,79</i>
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>		<i>4 126 734,99</i>	<i>92 000,00</i>	<i>4 738 035,28</i>

Seuraavassa taulukossa on muiden velkojen erittely (liitetieto 32).

Muiden velkojen erittely				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikainen				
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat	126 393,78	106 691,33	371 757,82	411 346,83
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>126 393,78</i>	<i>106 691,33</i>	<i>371 757,82</i>	<i>411 346,83</i>

Seuraavassa taulukossa on siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (liitetieto 33).

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot			3 068,09	411,11
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösiivokulujen jaksotukset	402 917,67	432 272,98	1 542 518,51	1 571 050,74
Muut palkkojen ja henkilösiivokulujen jaksotukset			597 257,96	389 658,64
Korkojaksotukset	6 204,56	394,63	9 859,54	3 575,83
Muut menojäämät	302 145,42	940 525,22	836 258,39	1 009 927,51
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>711 267,65</i>	<i>1 373 192,83</i>	<i>2 985 894,40</i>	<i>2 974 212,72</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>711 267,65</i>	<i>1 373 192,83</i>	<i>2 988 962,49</i>	<i>2 974 623,83</i>

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Seuraavassa taulukossa on vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma (liitetieto 38).

Vuokravastuut				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	113 955,59	110 819,29	484 736,39	523 735,79
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	57 835,05	44 040,95	335 888,10	342 239,06
- siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)				
- siitä sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

Seuraavassa taulukossa on kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta (liitetieto 39).

Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
	Kunta		Konserni	
	2022	2021	2022	2021
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				
Kt Oy Ahmahaka				
<i>Alkuperäinen pääoma € 10396/02</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>	<i>2 500 000</i>
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	889 940	974 680	889 940	974 680
<i>Alkuperäinen pääoma € 10397/02</i>	<i>1 600 000</i>	<i>1 600 000</i>	<i>1 600 000</i>	<i>1 600 000</i>
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	871 400	956 600	871 400	956 600
<i>Alkuperäinen pääoma € Danske Bank</i>	<i>400 000</i>	<i>400 000</i>	<i>400 000</i>	<i>400 000</i>
Jäljellä oleva pääoma 31.12.	240 000	280 000	240 000	280 000

Seuraavassa taulukossa on kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista (liitetieto 40).

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2022	2021
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	16 193 552,00	15 547 412,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	9 364,00	10 184,00

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapah-tumia koskevat liitetiedot

Seuraavassa taulukossa on henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain (liitetieto 42).

Henkilöstön lukumäärä 31.12.			
	2022	2021	Muutos
<i>Hallintopalvelut</i>	7	7	0
toistaiseksi palkatut	5	4	1
määräaikaiset	1	2	-1
palkkatuetut	1	1	0
<i>Sivistyspalvelut</i>	43	58	-15
toistaiseksi palkatut	29	34	-5
määräaikaiset	14	24	-10
<i>Tekniset palvelut</i>	33	37	-4
toistaiseksi palkatut	25	28	-3
määräaikaiset	6	7	-1
palkkatuetut	2	2	1
<i>Yhteensä</i>			
toistaiseksi palkatut	59	66	-7
määräaikaiset	21	33	-12
palkkatuetut	3	3	0
<i>Yhteensä</i>	83	102	-19
<i>Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.</i>			
Hallintopalvelut	5	4	
Sivistyspalvelut	29	34	
Tekniset palvelut	25	28	
<i>Yhteensä</i>	59	66	

Seuraavassa taulukossa on esitetty henkilöstökulut: tilikauden palkat, palkkiot, eläkekulut ja muut henkilöstösivukulut, jos henkilöstömenoja on aktivoitu taseeseen (liitetieto 43).

Henkilöstökulut			
	2022	2021	Muutos -%
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	3 368 882,47	3 419 487,30	-1,5
Henkilöstökorvaukset	-68 019,50	-54 112,06	25,7
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	1 011 372,57	1 040 021,13	-2,8
Muut henkilösivukulut	42 406,01	100 738,93	-57,9
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	4 354 641,55	4 506 135,30	-3,4
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	27 558,57	59 803,01	
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>4 382 200,12</i>	<i>4 565 938,31</i>	<i>-4,0</i>

Seuraavassa taulukossa on luottamushenkilön palkkiosta perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut (liitetieto 44).

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2022	2021
KESK	3 307,77	3 450,43
VAS	519,75	411,17
SDP	1 296,03	1 719,48
PERUSSUOMALAISET	146,26	78,00
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>5 269,81</i>	<i>5 659,08</i>

Seuraavassa taulukossa on tilintarkastajan palkkiot (liitetieto 45).

Tilintarkastajan palkkiot		
	2022	2021
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	9 489,51	9 377,55
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	600,00	600,00
Muut palkkiot	3 973,75	4 182,07
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>14 063,26</i>	<i>14 159,62</i>

4.6 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän tilinpäätöstietoja

Seuraavassa taulukossa on esitetty kunnittain soten maksuosuudet sen viimeiseltä toimintavuodelta 2022. Hyrynsalmen maksuosuus oli 22 882 569 €; 5858 €/as.

STM Vos sotelle: Prosenttiosuus laskennallisesta perusteesta	%OSUUS VERORAHOI- TUKSESTA	EURO-OSUUS	MAKSUOSUUS SOTELLE	€/as	Muutos 2021-2022	Maksuosuusindeksi 2022	Kunta	Tasausrahasto	Kunnan % osuus	Laskutettu maksuosuus sotelle	Ylijäämän palautus
5 531 749	4 030 246	3 320 574	12 882 569,00	5 858	1 016 394	4,13	Hyrynsalmi	42 142	4,04	13 189 417	306 847,99
42 425 568	52 503 965	55 217 564	150 147 096,45	4 106	10 601 984	48,11	Kajaani	431 319	44,21	154 491 568	4 344 471,55
16 482 869	13 036 521	12 143 727	41 663 116,91	5 181	3 018 065	13,35	Kuhmo	133 316	12,97	42 695 012	1 031 895,09
6 213 547	4 760 754	4 884 973	15 859 274,52	4 902	561 349	5,08	Paltamo	50 799	5,08	16 261 185	401 910,48
3 504 657	1 998 107	1 864 897	7 367 661,49	5 966	117 343	2,36	Puolanka	53 359	4,97	7 523 994	156 332,51
12 583 835	15 756 760	15 554 903	43 895 498,11	4 261	3 170 407	14,07	Ristijärvi	25 238	2,56	45 118 556	1 223 057,89
16 416 614	12 367 513	11 467 229	40 251 355,71	5 300	2 781 030	12,90	Sotkamo	126 965	13,18	41 220 269	968 913,29
103 158 839	104 453 866	104 453 866	312 066 572,20	4 511	21 266 572	100,00	Suomussalmi	136 862	12,99	320 500 000,00	8 433 428,80
								1 000 000	100,00		
		312 066 572 TA-2022									
		103 158 839									
		208 907 733									
28,94 %	104 453 866										
1510	104 453 866										

Kunnallisvero 2019, kiinteistövero 2020, yhteisövero 2019

4.7 Organisaatorakenne / Tilikartta

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjetitaso
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄVAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso
Toimiala	Tulosalue	Vastuualue		Tulosyksikkö	Tulosyksikkö / Tehtävä	S = Summataso
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	
13	HYRYNSALMEN KUNTA					S
1310	Keskusvaalilautakunta					S
	13100 Vaalitoiminnat					S
		13101	Vaalit			S
				131011	1000131011 Kunnallisvaalit	B/K
1311	Kunnanvaltuusto					S
	13110 Kunnanvaltuusto					S
		13111	Kunnanvaltuusto			S
				131110	1311100000 Kunnanvaltuusto	B/K
1312	Tarkastuslautakunta					S
	13120 Tarkastustoimi					S
		13121	Tarkastustoimi			S
				131210	1312100000 Tilintarkastus	B/K
1313	Kunnanhallitus					S
	13130 Kunnanhallitus					S
		13131	Kunnanhallitus			S
			1313110 Kunnanhallitus			S
				1313110000	Kunnanhallinto	B/K
				1313140000	Kunnallisverotus	B/K
				1313170000	Joukkoliikenne	B/K
				1313190000	Nuorisovaltuusto	B/K
				1313192100	Itäinen Etappireitti- ja Hallan -kirja	B/K
				1313192200	Jokihelmi-kirja	B/K
				1313194000	Vanhusneuvosto	B/K
				1313197000	Korona-pandemia	B/K
				1313198000	Digihanke Paltamo	B/K
			1313120	Maakuntahallinto		S
				1313121000	KainSote-kuntayhtymä, tukipalvelut	B/K
				1313122000	KainSote-kuntayhtymä, maksuosuudet	B/K
				1313123000	Kainuun liitto, maksuosuudet	B/K
				1313124000	Ympäristöterveydenhuolto	B/K
			13132	Hallintopalvelut		S
				1313200000	Hallintopalvelut	B/K
				1313210000	Hallintokunnille wörytettävät erät	B/K
			13133	Henkilöstöpalvelut		S
				1313310000	Henkilöstöhallinto	B/K
				1313320000	Yhteistyötoimikunta	B/K
				1313330000	Työsuojelua/-kykyä ylläpitävä toiminta	B/K
				1313340000	Työtterveyshuolto	B/K
				1313350000	Laskutett. KuEL-eläkemenop. (Rvi)	B/K
				1313351000	Vanhat ja siirtyneet eläkevastuut	B/K
				1313360000	Virastotalon keittiö	B/K
			13134	Elinkeino- ja matkailutoimi		S
				1313410000	Elinkeino- ja matkailu -hallinto	B/K
				1313420000	Matkailun markkinointi	B/K
				1313430000	Tapahtumat	B/K
				1313431000	Suopotkupallo	B/K
				1313460000	Eräilystä elinvoimaa -yritysryhmähanke	B/K
				1313470000	KV-Yritysryhmähanke	B/K
				1313480000	Ulkoilureittien Digi	B/K
				1313490000	Uudistuvaa vetovoimaa matkailuun-Arctic Lakeland Kainuu	B/K
			13135	Aluekehitysraha		
				1313500	Aluekehitysraha	
				1313510000	Projektien kuntaosuudet	B/K
				1313520	Kunnan hallinnoimat projektit	S
			13136	Työllistäminen		S
				131360	Tukityöllistäminen	S
				1313600000	Tukityöllistäminen	B
				1313610001	Työllistäminen Hallintopalvelut	K
				1313610007	Työllistäminen Ympäristötyöt	K
			131370	Nuorten kesätyöt		S
				1313700000	Nuorten kesätyöt	B/K
			13140	Maaseututoimi		S
				1314100000	Maa- ja metsätalous	B/K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
Toimiala	Tulosalue	Vastuualue	Tulosyksikkö	Tulosyksikkö / Tehtävä		S = Summataso	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi		
1340	Sivistyslautakunta					S	
		13400	Sivistystoimi			S	
				13401	Sivistyspalvelut	S	
				134010	1340100000	Sivistyspalvelut hallinto	
						B/K	
				13402	Varhaiskasvatus	S	
				134020	1340210000	Varhaiskasvatus hallinto	
					1340220000	Perhepäivähoito	
					1340230000	Ryhmäperhepäivä Naperola	
					1340231000	Ryhmäpäivähoito Touhula	
					1340232000	Ryhmäperhepäivähoito Lumikki	
					1340233000	Ryhmäperhepäivähoito Muksula	
					1340240000	Alle kouluikäisten päiväkerhot	
						B/K	
				13403	Perusopetus	S	
				134030	Yhtenäiskoulu	S	
					1340300000	Yhtenäiskoulu	
					1340301000	Yhtenäiskoulu, sisäinen hallinto	
					1340302000	Yhtenäiskoulu, esiopetus	
					1340303000	Yhtenäiskoulu, opetus	
					1340304000	Yhtenäiskoulu, muu oppilashuolto	
					1340305000	Yhtenäiskoulu, ruokailu	
					1340306000	Yhtenäiskoulu, kiinteistöjen ylläpito	
					1340309000	Yhtenäiskoulu, laskutettavat	
						B/K	
				134032	Moision koulu	S	
					1340320000	Moision koulu	
					1340321000	Moisio, sisäinen hallinto	
					1340322000	Moisio, esiopetus	
					1340323000	Moisio, opetus	
					1340324000	Moisio, muu oppilashuolto	
					1340325000	Moisio, ruokailu	
					1340326000	Moisio, kiinteistöjen ylläpito	
						B/K	
				134035	Perusopetuksen yhteiset toiminnot	S	
					1340350000	Perusopetus, yhteiset toiminnot	
					1340351000	Perusopetus, yhteinen sis.hallinto	
					1340353000	Perusopetus, yhteinen opetus	
					1340354000	Perusopetus, yhteinen muu oppilashuolto	
					1340355000	Perusopetus, yhteinen ruokailu	
					1340356000	Perusopetus, yhteinen kiinteistöjen ylläpito	
					1340357000	Perusopetus, yhteinen kuljetus	
						B/K	
				134036	Perusopetuksen projektit	S	
					1340365000	Kerhotoiminnan kehittäminen	
					1340369000	Koulut.tasa-arvo edist.toim.piteet	
					1340372000	Liikkuva koulu-virkeät vekarat, vetreät	
					1340374000	Tutoropettajien toiminta	
					1340375000	Kainuun arvointitoint	
					1340376000	Suomen mallin harrastetoiminta	
					1340377000	Tommipuukon työ- ja mat.ohjeen dokument.	
					1340378000	Sitottava kouluyhteistyö	
					1340379000	Koronaongelmien tuen tehostaminen	
					1340379100	Tukea lähelle, oppilaiden ohjaus	
						B/K	
				134037	Teknisen työn tila (Niva)	S	
					1340358000	Teknisen työn tila	
					1340358100	Tekninen työ, opetus	
					1340358200	Tekninen työ, kiinteistön ylläpito	
						K	
				134038	Aamu- ja iltapäivätoiminta	S	
					1340381000	Aamu- ja iltapäiväkerhot	
						B/K	
				13404	Kansalaisopisto	S	
					134040	1340400000	Kansalaisopisto
						B/K	
				13405	Kirjasto	S	
					134050	1340500000	Kirjasto
						B/K	
				13406	Kulttuuripalvelut	S	
					134060	1340620000	Kulttuuritoimi
						B/K	
					1340630000	Musiikki ja taidekasvatus	
					1340640000	Museo	
						B/K	
				13407	Vapaa-aika-palvelut	S	
					134071	Liikuntatoimi	
					1340710000	Liikuntatoimi	
					1340713000	Kuntosali	
						B/K	
					134072	Nuorisotoimi	
					1340720000	Nuorisotoimi	
					1340723000	Etsivä nuorisotyö	
						B/K	

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot			
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso			
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso			
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso			
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö		Tulosyksikkö / Tehtävä	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	S = Summataso	
1350	Ympäristölautakunta							S	
		13500	Tekninen- ja valvontatoimi					S	
			13501	Tekninen- ja valvontatoimi				S	
				135010	1350110000		Tekninentoimi-hallinto	B/K	
					1350120000		Asumisen edistäminen	B/K	
					1350130000		Ympäristönhuolto	B/K	
			13502	Valvonta, kaavoitus ja mittaus				S	
				135024	Aluearkkitehti			S	
					1350240000		Aluearkkitehti	B/K	
				135025	Rakennusvalvonta			S	
					1350250000		Rakennusvalvonta	B/K	
				135026	Kaavoitus- ja mittaustoiminta			S	
					1350266000		Yleinen kaavoitus	B/K	
					1350269400		Saunamaan asemakaavan muutos	K	
					1350269700		Ukkoh.as.kaavan muutos ja laajennus	K	
					1350269800		Tuulivoimayleiskaava	K	
					1350269900		Pientien kuntien paikkatietohanke	K	
				135027	Aluepelastuskeskus			S	
					1350270000		Aluepelastuskeskus	B/K	
			13503	Liikenneväylät				S	
				1350310	Asemakaavatiet			S	
					1350310000		Asemakaavatiet	B	
					1350311001		KK:n asemakaavatiet	K	
					1350311002		Ukkohall.asemakaavatiet	K	
				1350320	Yksityistiet			S	
					1350320000		Yksityistiet	B	
					1350322001		Aholantie	K	
					1350322002		Hakolantie	K	
					1350322003		Hannuksentie	K	
					1350322004		Heikkilänvaarantie	K	
					1350322005		Heinijärventie	K	
					1350322006		Honkarannantie	K	
					1350322007		Kaiskontie	K	
					1350322008		Joutenniementie	K	
					1350322009		Järveläntie	K	
					1350322010		Kangaskylä-Autiontie	K	
					1350322011		Karjokankaantie	K	
					1350322012		Karpinvaara-Matinvaarantie	K	
					1350322013		Katajarannantie	K	
					1350322014		Koivistontie	K	
					1350322015		Koivuhontie	K	
					1350322016		Kokkovaarantie	K	
					1350322017		Kummuntie	K	
					1350322018		Kylmäpuro-Jokivaarantie	K	
					1350322019		Kypärävaarantie	K	
					1350322020		Kyröntie	K	
					1350322021		Latvantie	K	
					1350322022		Lauttalantie	K	
					1350322023		Lehtosuo-Pekankyläntie	K	
					1350322024		Lehtosärkantie	K	
					1350322025		Letuskyläntie	K	
					1350322026		Lokkisuontie	K	
					1350322027		Luokkipurontie	K	
					1350322028		Mustajärventie	K	
					1350322029		Mäkikyläntie	K	
					1350322030		Mäntylammentie	K	
					1350322031		Mäntyläntie	K	
					1350322032		Mäntymäentie	K	
					1350322033		Niemeläntie	K	
					1350322034		Niemislammentie	K	
					1350322035		Nuottimäentie	K	
					1350322036		Nuottisuontie	K	
					1350322037		Palovaarantie	K	
					1350322038		Petrontie	K	
					1350322039		Pihlajaniementie	K	
					1350322040		Poutalantie	K	
					1350322041		Pussilantie	K	
					1350322042		Pöytävaarantie	K	

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys-tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjastaso
Toimiala	Tulosalue	Vastuualue		Tulosyksikkö	Tulosyksikkö / Tehtävä	S = Summataso
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	
1350	Ympäristölautakunta					
			1350320		Yksitystiet	
				1350322043	Rakkulantie	K
				1350322044	Riiheläntie	K
				1350322045	Roukaj-Hirvivaarantie	K
				1350322046	Salovaarantie	K
				1350322047	Seitenoikeantie	K
				1350322048	Sopasenahontie	K
				1350322049	Tahvelantie	K
				1350322050	Tapiorinteentie	K
				1350322051	Terva-ahontie	K
				1350322052	Tervalantie	K
				1350322053	Tiikkajantie	K
				1350322054	Tololantie	K
				1350322055	Tulilehdontie	K
				1350322056	Virrantie	K
				1350322057	Vuoriniementie	K
				1350322058	Vääräläntie	K
				1350322059	Teerivaarantie	K
				1350322060	Ranta-ahon tie	K
				1350322090	Muut alueet ja tiet	K
		13504	Liikuntapaikat ja yleiset alueet			S
			135040	Liikuntapaikat ja yleiset alueet		S
				1350430000	Puistot ja yleiset alueet	B/K
				1350431000	Vuolijat-veistos	B/K
				1350440000	Liikuntapaikat ja reitistöt	B/K
				1350441000	Suopotkupalloareena	B/K
				1350442000	Ensilumenlatu	B/K
				1350443000	Ladut kk	B/K
				1350444000	Ladut Ukkohalla	B/K
				1350445000	Reitistöt	B/K
				1350446000	Luistinrata/kaukalo	B/K
		135045	Tori			S
				1350450000	Tori	B/K
		135046	Omassa käytössä olevat maa- ja metsäalueet			S
				1350460000	Omassa käytössä olevat maa- ja metsätilat	B/K
		135047	Vuokralle annetut maa- ja metsäalueet			S
				1350470000	Vuokralle annetut maa- ja metsätilat	B/K
		135048	Ajoharjoittelurata			S
				1350480000	Ajoharjoittelurata	B/K
				1350481000	Ajohalla-monitorialue	B/K
		13505	Kiinteistöt			S
			135050	Asuinrakennukset ja huoneistot		S
				1350500000	Asuinrakennukset ja huoneistot	B/K
				1350511000	Kiinteistöt-hallinto	K
				1350520000	Kiinteistöt-varallaolo	K
				1350520001	Kunnanvirasto	K
				1350520002	Kuntosali	K
				1350520003	Ryhmäperhepäivähoidon tilat	K
				1350520004	Hahtolan ruokala	K
				1350520005	Iston koulu	K
				1350520006	Moision koulu	K
				1350520007	Yhtenäiskoulu	K
				1350520008	Nivan huoltorakennus	K
				1350520009	Yhtenäiskoulun tekninen tila	K
				1350520010	Liikuntahalli	K
				1350520011	Ent.lukio	K
				1350520013	Kirjasto	K
				1350520014	Kaunislehto museo	K
				1350520015	Tervätörmä	K
				1350520016	Hieteniemen kiinteistöt	K
				1350520017	Isku-katsomo	K
				1350520019	Arkkola-nuorisotila	K
				1350520020	Ajoharjoittelurata huoltorakennus	K
				1350520022	Varikko-varastot	K
				1350520024	AsOy Kivöntaito	K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot			
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso			
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso			
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys-tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso			
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö		Tulosyksikkö / Tehtävä	
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	S = Summataso	
1350	Ympäristölautakunta								
				135050	Asuinrakennukset ja huoneistot				S
					1350520026	Kirjaston asunnot			K
					1350520028	Moision asunnot			K
					1350520029	Moision vanhakoulu			K
					1350520031	Palvelukeskuskeittiö			K
					1350520034	Eläinlääkärin tilat			K
					1350520035	Palvelukeskus Hoivakoti			K
					1350520036	Palvelukeskus Päiväkoti			K
					1350520037	Terveysasema			K
					1350520039	Ratatie 4 varasto			K
					1350520040	Ukkohallan pirtti			K
					1350520041	Päiväkoti			K
					1350526000	Vuorisuon sauna			K
					1350527000	Ensihoidon tilat			K
					1350521000	Ahmahaka-varallaolähdöt			K
					1350522000	Virastotalo-varallaolähdöt			K
					1350523000	Kiinteistöt-varallaolähdöt			K
					1350528000	Kiinteistönhoitajien palvelut			K
				135060	Teollisuustilat				S
					1350600000	Teollisuustilat			B
					1350611000	Teollisuustilat-hallinto			K
					1350630052	Hietaniemi 5 A			K
					1350630053	Hietaniemi 5 B			K
					1350630055	Monihalli A			K
					1350630056	Monihalli B			K
					1350630057	Monihalli C			K
					1350630058	Monihalli D			K
					1350630059	Ratahalli 1			K
					1350630060	Ratahalli 2			K
					1350630061	Teollisuustie 2 (ent.Parker)			K
					1350630062	Paloasema			K
					1350630063	Teollisuustie 9 (ent.Pesula)			K
					1350630064	Heinijärventie 10			K
					1350630065	Taitolan toimitilat			K
					1350630066	Teollisuuden vastaanottohalli			K
					1350630067	Viinimymälä-Suoramyynti			K
					1350630068	Vonkan kesäravintola			K
					1350630069	Vonkan leirintäalue			K
					1350630070	Hallan Sauna			K
				13507	Konevarikko				S
					135070	Konevarikko			S
					1350700000	Konevarikko			B
					1350740001	Kuorma-auto SEZ-205			K
					1350740002	Kiint.huoltoauto XTG-492			K
					1350740003	Traktori 487-AAI			K
					1350740004	Traktori LAG-595			K
					1350740005	Kubota 454-BAC			K
					1350740006	Ruoankuljet. KEF-505			K
					1350740007	Latukone			K
					1350740008	Moottorikelkat			K
					1350740009	Pienkoneet-kalusto			K
					1350740010	Tilaustyöt			K
				13508	Ateria- ja puhtaanapalvelut				S
					135081	Ateriapalvelut			S
					1350810000	Ateriapalvelut			B
					1350811000	Ateriapalvelut-hallinto			K
					1350820006	Moision palvelukeittiö			K
					1350820007	Yhtenäiskoulun palvelukeittiö			K
					1350820031	Palvelukeskuksen tuotantokeittiö			K
					1350820037	Terveysaseman palvelukeittiö			K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
S = Summataso							
Toimiala	Tulosalue	Vastuualue		Tulosyksikkö	Tulosyksikkö / Tehtävä		
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi		
1350	Ympäristölautakunta			135083	Puhtaanapitopalvelut		S
				1350830000	Puhtaanapitopalvelut		B
				1350831000	Puhtaanapitopalvelut-hallinto		K
				1350840001	Kunnanvarasto		K
				1350840002	Kuntosali		K
				1350840005	Iston koulu		K
				1350840006	Moision koulu		K
				1350840007	Yhtenäiskoulu		K
				1350840008	Nivan huoltorakennus		K
				1350840009	Yhtenäiskoulun tekninentila		K
				1350840010	Liikuntahalli		K
				1350840011	Ent.lukio		K
				1350840013	Kirjasto		K
				1350840019	Arkkola		K
				1350840020	Ajoharjoittelurata huoltorakennus		K
				1350840022	Varikko-varastot		K
				1350840029	Moision vanha koulu		K
				1350840031	Palvelukeskuskeittiö		K
				1350840032	Palvelukeskus Hopeahyry		K
				1350840033	Palvelukeskus Ryhmäkoti		K
				1350840034	Eläinlääkärintila		K
				1350840035	Palvelukeskus Hoivakoti		K
				1350840036	Palvelukeskus Päiväkeskus		K
				1350840037	Terveysasema		K
				1350840039	Ratatie 4 varasto		K
				1350840056	Monihalli B		K
				1350840061	Paloasema		K
				1350840091	Lämpölaite		K
				1350840092	Puhdistamo		K

TOIMIALA		2+2		Yritys + toimiala		Tasot	
TULOSALUE		2+3		Yritys + tulosalue		B = budjettitaso	
VASTUUALUE		2+3		Yritys+vastuualue		T = tehtävätaso	
TULOSYKSIKKÖ/TEHTÄVÄ/VAIHE		2+8		Yritys+tulosyksikkö/tehtävä/vaihe		K = kirjaustaso	
Toimiala		Tulosalue		Vastuualue		Tulosyksikkö	
Tulosyksikkö / Tehtävä							
Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi	Nro	Nimi
1380 INVESTOINNIT							
13810 KÄYTTÖOMAISUUS JA PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET							
							S
				13809	Aineettomat hyödykkeet		S
						1381000000	Muut pitkävaikutteiset
							S
				13811	Kiinteä omaisuus		S
						1381100000	Maa- ja vesial. hankinta
						1381500000	Maa- ja vesial. myynti
							S
				13831	Rakennukset		S
						1383100000	Hallintotoimen rakennukset
						1383200000	Sos. ja terveystoimen rakennukset
						1384100000	Sivistystoimen rakennukset
						1385100000	Ympäristötoimen rakennukset
						1385500004	Teollisuustilat
							S
				13871	Kiinteät rakenteet ja laitteet		S
						1387100000	Liikenneväylät
						1387200000	Liikunta- ym. yleiset alueet
							S
				13861	Irtain omaisuus		S
						1386400000	Sivistystoimen irtaimisto
						1386300000	Teknisen toimen irtaimisto
							S
				13821	Osakkeet ja Osuudet		S
						1382100000	Osakkeiden hankinta
						1382500000	Osakkeiden myynti
							S
1390 RAHOITUS							
							S
				13910 KUNNAN RAHOITUS-OSA			
							S
				13911	Rahoitus		S
						1391100000	Rahoitustuotot
							B/K
				13912	Korot		S
						1392100000	Korkotuotot
						1392500000	Korkokulut
							B/K
							B/K
				13913	Muut rahoitustuotot ja -kulut		S
						1393100000	Muut rahoitustuotot
						1393500000	Muut rahoituskulut
							B/K
							B/K
				13915	Tulorahoituksen korjauserät		S
						1395100000	Varausten lis./vähennys
							B/K

4.8 Tositelajit

Käytetyt tositelajit ja tositenumerosarjat v. 2022

<i>Tositelajit</i>	<i>nro-sarja</i>
AA Käyttöomaisuushankinnat ja myynnit	0100000000-0109999999
AF Poistokirjaukset	0300000000-0399999999
AZ Investointien purkaminen	0200000000-0299999999
BA Konekieliset tiliotetapahtumat	0600000000-0699999999
BM Ostomaksut, (automaattiset)	0240000000-0249999999
DL Luottotappiot	0210000000-0219999999
DR Myyntilaskut, hyvityslaskut	0018000000-0189999999
DV Myyntisuoritukset (viitteelliset)	0170000000-0179999999
DZ Myyntisuoritukset (manuaaliset)	0140000000-0149999999
KR Ostolaskut/Rondo (ilman ostotilausta syötett.)	0019000000-0019999999
KT Toimittajan tasaus (nollamaksut)	0590000000-0599999999
M3 Liittymä ProExellent	9000000000-9999999999
RC Korkolaskut	3000000000-3999999999
RV Laskun siirto, tontinvuokrat	} 0100000000-0199999999
RV Laskun siirto, yleislaskutus sekalaiset	
RV Laskun siirto, teollis.tilan vuokrat	
RV Laskun siirto, kansalaisopiston laskut	
RV Laskun siirto, asuntojen vuokrat	
RV Laskun siirto, päivähoito	
RV Laskun siirto, teknisen laskutus	} 0010000000-0010499999
SA Muistiotositteet	
SB Muistiotositteet, sisäiset myyntilaskut	0012000000-0012999999
ST Pääkirjatilien tasaus	0390000000-0399999999
ZL Lindorff tilitykset	0017000000-0017999999

4.9 Tilinpäätösasiakirjat

Käytetyt tilinpäätösasiakirjat v. 2022

TASEKIRJA

- Toimintakertomus
- Totetutumisvertailut
  - Käyttötalouden toteutuminen
  - Investointien toteutuminen
  - Rahoitusosan toteutuminen
- Tilinpäätöslaskelmat
  - Tuloslaskelma
  - Rahoituslaskelma
  - Tase
  - Konsernitase
- Luettelot ja selvitykset
  - Päiväkirja atk-tulosteena
  - Pääkirja atk-tulosteena

- Käytetyt kirjanpitokirjat
- Päiväkirjat
- Pääkirja
- Tase-erittelykirjat
- Ostoreskontra (Rondo)
- Myyntireskontra
- Palkkakirjanpito
- Käyttöomaisuuskirjanpito

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Hyrnsalmella 27.3.2023

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Hyrnsalmella 27.3.2023

Aira Heikkinen

Kati Kaartinen

Esa Kemppainen

Tapani Kemppainen

Tuula Kivijärvi

Juha Kortelainen

Jussi Tolonen

Heimo Keränen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Hyrnsalmella 11. toukokuuta 2023

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

Tiina Mikkonen-Brännkärr
KHT, JHT tilintarkastaja